mulier instituut

Rapport

Vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking

Een vergelijking tussen kinderen met en zonder beperking

Angelina Gómez Berns | Caroline van Lindert
Tessa Schurink – van 't Klooster

Mulier Instituut | 2025

Vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking

Een vergelijking tussen kinderen met en zonder beperking

Met subsidie van de ministeries van VWS en OCW
Dit rapport is een samenwerking tussen het RIVM en het Mulier Instituut

Mulier Instituut
Angelina Gómez Berns
Caroline van Lindert

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Tessa Schurink – van 't Klooster

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut
Utrecht, 16 oktober 2025
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer
U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking

Samenvatting		**6**
1	**Inleiding**	**8**
1.1	Achtergrond	8
1.2	Doelstelling	10
1.3	Vraagstelling	10
2	**Onderzoeksmethode en respondenten**	**12**
2.1	Hoofdvraag en deelvragen	12
2.2	Dataverzameling	13
2.3	Respondenten	13
2.4	Kenmerken van kinderen met een beperking	16
2.5	Ernst van de beperking	19
2.6	Analyse	21
3	**Sportieve activiteiten**	**22**
3.1	Frequentie sportieve activiteiten	22
3.2	Type sportieve activiteiten	24
3.3	Zwemles en zwemdiploma's	28
3.4	Lidmaatschap sportclub	30
3.5	Sportgenoten	33
3.6	Redenen om sportieve activiteiten te doen	35
3.7	Wensen en behoeften	38
3.8	Belemmeringen die kinderen ervaren	40
3.9	Belemmeringen die ouders ervaren	42
3.10	Ernst belemmeringen bij sportieve activiteiten	44
3.11	Behoeften aan hulpmiddelen	46
4	**Kunstzinnige en creatieve activiteiten**	**48**
4.1	Frequentie kunstzinnige en creatieve activiteiten	48
4.2	Type kunstzinnige en creatieve activiteiten	49
4.3	Lidmaatschap kunstzinnige en creatieve club	50
4.4	Medebeoefenaars	53
4.5	Redenen om kunstzinnige en creatieve actviteiten te doen	53
4.6	Wensen en behoeften	57
4.7	Belemmeringen die kinderen ervaren	57
4.8	Belemmeringen die ouders ervaren	59
4.9	Ernst belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten	61
4.10	Behoeften aan hulpmiddelen	62
5	**Overige vrijetijdsactiviteiten**	**64**
5.1	Spelen	64
5.2	Mediagebruik	67
5.3	Invloed van reistijd naar school	68
6	**Conclusie & aanbevelingen**	**71**
6.1	Sportieve activiteiten	71
6.2	Kunstzinnige en creatieve activiteiten	73
6.3	Spelen, mediagebruik en reistijd naar school	75

6.4 Conclusies en aanbevelingen 75
6.5 Reflectie op pilotonderzoek 78
Bronnen **80**
Bijlage 1 – Steekproef **81**
Bijlage 2 – Sociaal-demografische kenmerken naar ernst belemmering **82**
Bijlage 3 – Belemmeringen bij sportieve activiteiten **84**
Bijlage 4 – Belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten **86**
Bijlage 5 – Mediagebruik **88**

Samenvatting

Vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking

Inleiding

Dit rapport gaat over de deelname van kinderen met een beperking aan:

- sportieve activiteiten;
- kunstzinnige of creatieve activiteiten; en
- overige vrijetijdsbesteding, zoals buitenspelen.

De resultaten hebben we verzameld via een pilotvragenlijst. Deze vragenlijst is, met steun van het ministerie van VWS, ontwikkeld door het Mulier Instituut en het RIVM. Het doel is om met de vragenlijst in de toekomst structureel de sportdeelname van kinderen met een beperking te meten. In samenwerking met het LKCA en met steun van het ministerie van OCW hebben we ook gevraagd naar de deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten.

Probleemstelling

De hoofdvraag in dit onderzoek was in welke mate kinderen met een beperking in hun vrije tijd sportieve en kunstzinnige of creatieve activiteiten beoefenen. We onderzochten ook andere vrijetijdsactiviteiten. Zo konden we zien of deze van invloed zijn op de deelname aan sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten.

We zetten de resultaten van kinderen met een beperking af tegen de resultaten van een groep kinderen zonder beperking. Zo konden we nagaan of er verschillen zijn tussen kinderen met en zonder beperking.

Conclusies en aanbevelingen

Kinderen met een beperking beoefenen minder vaak sportieve activiteiten dan kinderen zonder beperking. Dat geldt vooral voor kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij het doen van dagelijkse activiteiten. Bij kunstzinnige en creatieve activiteiten zien we minder verschillen tussen kinderen met en zonder beperking.

Op basis van de resultaten hebben we zes aanbevelingen geformuleerd:

- Zet in op het sociale aspect van sportieve activiteiten.
- Ondersteun ouders, zodat hun kind meedoet.
- Maak zwemles passend voor kinderen met een beperking.
- Heb extra aandacht voor kinderen die zich ernstig belemmerd voelen.
- Stimuleer (samen) buitenspelen.

mulier
instituut

Hoofdstuk 1

Inleiding

Dit rapport gaat over de vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking. Deze vergelijken we met die van kinderen zonder beperking. We beschrijven de deelname aan sportieve activiteiten en aan kunstzinnige en creatieve activiteiten in de vrije tijd. In dit hoofdstuk lichten we eerst toe wat de achtergrond, doelstelling en vraagstelling van het onderzoek zijn.

1.1 Achtergrond

Kinderen met een beperking onvoldoende in beeld

We weten steeds beter hoe de vrijetijdsbesteding van kinderen eruitziet. We brengen bijvoorbeeld in kaart hoeveel ze sporten, buitenspelen, creatieve activiteiten doen en gamen (Boer et al., 2022; CBS & RIVM, 2023; Neele, 2023; Ten Tije et al., 2023).

Maar een representatief beeld van de vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking ontbreekt. Dat komt doordat organisaties die hiernaar onderzoek doen:

- verschillende leeftijdsindelingen hanteren;
- verschillende methoden gebruiken om schattingen te doen; en
- verschillende definities van beperkingen hanteren.

Dat blijkt uit een verkennend onderzoek naar de sportdeelname van kinderen met een beperking van het Mulier Instituut (De Jonge & Van Lindert, 2020).

Daarnaast is bij populatieonderzoek de trefkans op een kind met een beperking een stuk lager dan die op een volwassene met een beperking. Dat komt doordat er in Nederland meer volwassenen zijn dan kinderen. In 2022 was slechts één op de vijf Nederlanders jonger dan 20 jaar (CBS, 2024a). Daarnaast komen beperkingen vaker voor bij volwassenen dan bij kinderen.

In 2016 werd geschat dat 93.000 kinderen met een lichamelijke, zintuigelijke, verstandelijke of meervoudige beperking in Nederland wonen (Tierolf, et al., 2017).

Deelnamecijfers

In dit rapport beschrijven we de deelname van kinderen met een beperking aan sportieve en kunstzinnige en creatieve activiteiten in de vrije tijd. Deelnamecijfers die we over deze onderwerpen kennen, gaan meestal over de Nederlandse bevolking in het algemeen of over jongeren (vanaf 12 jaar) en volwassenen met een beperking.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verzamelt in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) jaarlijks cijfers over de sportdeelname in Nederland. En het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en

Amateurkunst (LKCA) haalt met de Monitor Amateurkunst driejaarlijks cijfers op over deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten.

- **Sportdeelname**

Volgens het CBS en RIVM sportte in 2023 56 procent van de Nederlanders van 4 jaar en ouder wekelijks. Kinderen en jongeren sportten vaker wekelijks:

- 62 procent van de 4-11-jarigen sportte in 2023 wekelijks; en
- 76 procent van de 12-17-jarigen sportte in 2023 wekelijks.

Helaas zijn er geen cijfers beschikbaar over de sportdeelname van 4-11-jarigen en 12-17-jarigen met een beperking. Het aantal respondenten is te laag om hier uitspraken over te doen (CBS & RIVM, 2023).

Over Nederlanders van 12 jaar en ouder die één of meer (matig tot ernstige) lichamelijke beperkingen hebben, zijn die cijfers er wel:

- 21 procent van de Nederlanders met een motorische beperking sportte in 2023 wekelijks.
- 34 procent van de Nederlanders met een visuele beperking sportte in 2023 wekelijks.
- 35 procent van de Nederlanders met een auditieve beperking sportte in 2023 wekelijks.

Van de hele Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder sportte 55 procent wekelijks in 2023 (CBS & RIVM, 2023). Binnen deze leeftijdsgroep (12 jaar en ouder) is het aandeel Nederlanders dat wekelijks sport dus duidelijk groter bij de algemene bevolking dan bij mensen met een lichamelijke beperking.

- **Deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten**

In de Monitor Amateurkunst 2023 gaat het LKCA uit van de Nederlandse bevolking met een leeftijd van 6 jaar en ouder. Ruim de helft (55%) hiervan beoefende in 2023 minstens één keer iets kunstzinnigs, creatiefs of muzikaals in de vrije tijd. Bijvoorbeeld tekenen, knutselen, zingen, dansen of een muziekinstrument bespelen.

Kinderen van 6-11 jaar beoefenden het vaakst dit soort activiteiten in hun vrije tijd (85%). Onder 12-19-jarigen is het aandeel ook iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde (62%).

Cijfers over de deelname van kinderen met een beperking aan kunstzinnige en creatieve activiteiten zijn er niet. Het LKCA heeft binnen de hele onderzoeksgroep wel onderscheid gemaakt tussen mensen met en zonder beperking of chronische aandoening. Daaruit blijkt dat de deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten niet verschilt. 56 procent van de Nederlanders van 6 jaar en ouder met een beperking of chronische aandoening beoefende in 2023 in de vrije tijd iets kunstzinnigs, creatiefs en muzikaals.

Belangrijk om op jonge leeftijd te beginnen

Als we uitgaan van de cijfers over de algemene bevolking, veronderstellen we dat kinderen met een beperking minder vaak wekelijks sporten dan kinderen zonder beperking. Mogelijk ervaren ze vaker belemmeringen om sportieve activiteiten te doen. Denk aan persoonlijke belemmeringen die te maken hebben met de beperking, zoals vermoeidheid en pijn. Maar ook aan belemmeringen uit de omgeving, zoals onvoldoende sportaanbod in de buurt (De Jonge et al., 2022).

Als we ervoor willen zorgen dat zo veel mogelijk Nederlanders wekelijks sporten, is het belangrijk om kinderen te stimuleren en faciliteren om dit te doen. Sporten verbetert de motorische ontwikkeling van kinderen. En als kinderen een brede motorische basis hebben, is de kans groter dat ze op latere leeftijd blijven sporten (Hoofwijk et al., 2020). Jong geleerd is oud gedaan. Dat geldt ook voor andere vrijetijdsactiviteiten, zoals kunstzinnige en creatieve activiteiten (Goossens et al., 2024).

1.2 Doelstelling

Dit onderzoek is onderdeel van een verkenning van de mogelijkheid om structureel onderzoek te doen naar de deelname aan sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten van kinderen met een beperking. Hiervoor hebben het Mulier Instituut en het RIVM een basisvragenset ontwikkeld (Gómez Berns et al., 2025). In hoofdstuk 2 en in het rapport 'Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking' lichten we de ontwikkeling van deze basisvragenset toe (Van Lindert et al., 2025).

Het onderzoek dat we in dit rapport presenteren, heeft twee doelstellingen:

- de ontwikkelde vragenset testen; en
- eerste resultaten ophalen over de deelname van kinderen met een beperking aan sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten ten opzichte van kinderen zonder beperking.

In dit rapport presenteren we de resultaten die we met de vragenset hebben opgehaald. Wijzigingen aan de basisvragenset op basis van de opgehaalde resultaten bespreken we in het rapport 'Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking' (Van Lindert et al., 2025).

1.3 Vraagstelling

Met dit onderzoek willen we de vrijetijdsbesteding van kinderen met een beperking in kaart brengen. Concreet willen we meer weten over de sportieve activiteiten en kunstzinnige en creatieve activiteiten die ze doen.

Daarom richten we ons op de volgende twee onderzoeksvragen:

- In welke mate beoefenen kinderen met een beperking sportieve activiteiten in hun vrije tijd in vergelijking met leeftijdsgenoten zonder beperking?
- In welke mate beoefenen kinderen met een beperking kunstzinnige en/of creatieve activiteiten in hun vrije tijd in vergelijking met leeftijdsgenoten zonder beperking?

Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 beschrijven we hoe we de data hebben verzameld, hoe de respondentengroep eruitziet en welke analyses we hebben gedaan.
- In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten over de deelname aan sportieve activiteiten.
- In hoofdstuk 4 presenteren we de resultaten over de deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten.
- In hoofdstuk 5 gaan we in op andere vrijetijdsactiviteiten van kinderen, waaronder mediagebruik en spelen.
- We sluiten het rapport af met conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 6.

Hoofdstuk 2

Onderzoeksmethode en respondenten

In dit hoofdstuk beschrijven we de onderwerpen die we hebben bevraagd, hoe we de vragenset hebben ontwikkeld, hoe we deze hebben getest, hoe de respondentengroep eruitziet en welke data-analyses we hebben gedaan.

2.1 Hoofdvraag en deelvragen

We geven in dit rapport antwoord op de vraag in welke mate kinderen met een beperking deelnemen aan sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten in vergelijking met leeftijdsgenoten zonder beperking. Dat doen we op basis van resultaten van een vragenlijst die we zelf hebben ontwikkeld. In onderstaand kader staat hoe we tot deze vragenlijst zijn gekomen.

Ontwikkeling vragenlijst

Om de vragenlijst vorm te geven, hebben we:

- voorbeeldvragenlijsten verzameld via literatuuronderzoek;
- organisaties uit de praktijk uitgenodigd om mee te denken over de onderwerpen die belangrijk zijn om uit te vragen;
- onderzoeksorganisaties uitgenodigd om mee te denken over de manier waarop we de vragenlijst het best kunnen uitzetten;
- op basis van deze informatie een vragenlijst ontwikkeld en deze getest bij ouders van kinderen met en zonder beperking; en
- de feedback van ouders verwerkt.

Lees meer over de ontwikkeling van de vragenlijst in het rapport 'Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking' (Van Lindert et al., 2025).

De input van organisaties en het literatuuronderzoek leverden de volgende deelvragen op:

- Hoe vaak beoefenen kinderen met een beperking vrijtetijdsactiviteiten?
- Welke activiteiten doen kinderen met een beperking in hun vrije tijd?
- Van welke clubs zijn kinderen met een beperking lid?
- Waarom beoefenen kinderen met een beperking de activiteiten?
- Door wie zijn de kinderen met een beperking gestimuleerd om de activiteiten te beoefenen?
- Welk deel van de kinderen met een beperking wil starten met een activiteit, een activiteit vaker doen of een andere activiteit (erbij) doen?
- Welk deel van de kinderen met een beperking heeft een hulpmiddel of aanpassing nodig om de activiteiten te beoefenen?
- Welke belemmeringen ervaren kinderen met een beperking bij het beoefenen van de activiteiten?

- Welke belemmeringen ervaren ouders om hun kind met een beperking de activiteiten te laten beoefenen?

2.2 Dataverzameling

De pilotvragenlijst hebben we in oktober 2023 uitgezet bij een selectie van het onderzoekspanel van Verian (toen nog Kantar). Eerst hebben we via een screening onder alle panelleden (ruim 30.000) gevraagd of ze een kind hebben in de leeftijd van 4-17 jaar.[1] En of dit kind een beperking of aandoening heeft.

Vervolgens hebben we van 16 tot en met 26 november 2023 de pilotvragenlijst uitgezet onder 1.198 ouders van een kind met en 900 ouders van een kind zonder beperking of aandoening. 1.323 van deze ouders vulden de vragenlijst in. Daarvan hadden er 680 een kind met een beperking of aandoening. 643 respondenten hadden een kind zonder beperking of aandoening.

De groep respondenten in dit onderzoek is representatief voor de steekproef uit het panel van Verian (zie bijlage 1). Hoe representatief de respondenten zijn voor alle kinderen met een beperking in Nederland, bespreken we in paragraaf 2.4.

2.3 Respondenten

Sociaal-demografische kenmerken

In tabel 2.1 staan de sociaal-demografische kenmerken van kinderen met en zonder beperking.

Resultaten interpreteren

Bij de interpretatie van de resultaten is het belangrijk rekening te houden met de sociaal-demografische kenmerken van de respondentgroep, en hoe deze zich verhouden ten opzichte van de Nederlandse bevolking.

De kinderen van respondenten (tabel 2.1):

- hebben **vaker een Nederlandse herkomst** dan landelijk (73%). Kinderen met een herkomst buiten Europa zijn ondervertegenwoordigd (landelijk 9%, CBS, 2024b).
- komen **minder vaak uit een huishouden met een laag inkomen** (<30.000 euro) dan landelijk (41%). Ze komen relatief vaker uit een huishouden met een inkomen tussen de 30.000 en 50.000 euro en ongeveer net zo vaak uit een huishouden met een inkomen hoger dan 50.000 euro (landelijk respectievelijk 10% en 49%; CBS, 2024c).

[1] Normaal gesproken vullen jongeren van zestien jaar en ouder vragenlijsten zelfstandig in. Omdat zestien- en zeventienjarigen (vrijwel) niet in het panel voorkomen, hebben we ook voor jongeren in deze leeftijd de ouders bevraagd.

Tabel 2.1
Sociaal-demografische kenmerken van kinderen met en zonder beperking, volgens hun ouders
(in procenten)

	Kinderen met een beperking (n=680)	Kinderen zonder beperking (n=643)
Leeftijd kind		
4 tot en met 7 jaar	15	28
8 tot en met 12 jaar	34	35
13 tot en met 17 jaar	51	38
Geslacht kind		
Jongen	56	50
Meisje	43	50
Anders	1	0
Herkomst kind		
Nederland	88	90
Europa (excl. Nederland)	10	9
Buiten Europa	2	2
Hoogst behaalde opleiding ouder*		
Basis-/middelbaar onderwijs of mbo	45	41
Hbo of wo	55	59
Bruto-jaarinkomen huishouden		
Minder dan €30.000	11	5
Tussen de €30.000 en €50.000	26	23
Meer dan €50.000	44	51
Onbekend	18	21

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Dit gaat over de ouder die de vragenlijst heeft ingevuld.

13-17-jarigen met een beperking zijn oververtegenwoordigd ten opzichte van leeftijdsgenoten zonder beperking (respectievelijk 51% en 38%, tabel 2.1). Kinderen van 4-7 jaar met een beperking (15%) zijn ondervertegenwoordigd ten opzichte van kinderen zonder beperking (28%).

De verhouding tussen jongens en meisjes, en in de hoogst behaalde opleiding van de ouders van kinderen met en zonder beperking, is wel redelijk vergelijkbaar. Dat geldt ook voor de verhouding in herkomst. Verder zien we dat de kinderen met een beperking (11%) twee keer zo vaak uit een huishouden komen met een bruto-jaarinkomen lager dan 30.000 euro als de kinderen zonder beperking (5%).

Sociaal-demografische kenmerken per leeftijdsgroep

In dit rapport delen we de kinderen op in drie leeftijdscategorieën:

- 4 tot en met 7 jaar (onderbouw basisschool);
- 8 tot en met 12 jaar (bovenbouw basisschool); en
- 13 tot en met 17 jaar (middelbare school).

Dat doen we omdat de verhouding in leeftijd binnen de groep kinderen met en zonder beperking niet gelijk is (zie tabel 2.1). We weten dat de deelname aan sport en sportclublidmaatschap per leeftijd verschilt. Daarom kunnen we de totaalcijfers van deze twee groepen kinderen niet zomaar vergelijken (CBS & RIVM, 2023).

In tabel 2.2 staan de sociaal-demografische kenmerken van kinderen met en zonder beperking uitgesplitst naar leeftijd.

Tabel 2.2
Sociaal-demografische kenmerken van kinderen met en zonder beperking, volgens hun ouders; uitgesplitst naar leeftijd
(in procenten)

	Kinderen met een beperking			Kinderen zonder beperking		
	4-7 jaar (n=100)	8-12 jaar (n=231)	13-17 jaar (n=349)	4-7 jaar (n=177)	8-12 jaar (n=222)	13-17 jaar (n=244)
Geslacht						
Jongen	57	63	52	50	51	50
Meisje	42	37	47	50	48	50
Herkomst kind						
Nederland	85	88	89	91	89	90
Europa (excl. Nederland)	14	10	9	7	10	8
Buiten Europa	1	2	2	2	1	2
Hoogst behaalde opleiding ouder*						
Basis-/middelbaar onderwijs of mbo	33	41	50	32	43	47
Hbo of wo	67	59	50	68	57	53
Bruto-jaarinkomen huishouden						
Minder dan €30.000	8	13	11	3	6	6
Tussen €30.000 en €50.000	26	26	26	24	27	20
Meer dan €50.000	53	48	39	58	47	50
Onbekend	13	12	24	15	21	24

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Dit gaat over de ouder die de vragenlijst heeft ingevuld.

In de groep kinderen met een beperking van 8-12 jaar zitten meer jongens (63%) dan meisjes (37%). Bij kinderen zonder beperking is de verdeling naar geslacht evenredig.

De verdeling naar herkomst per leeftijdsgroep is redelijk vergelijkbaar tussen kinderen met en zonder beperking. Kinderen van 4-7 jaar met een Europese herkomst (excl. Nederland) zijn procentueel gezien iets sterker vertegenwoordigd binnen de groep kinderen met een beperking dan binnen de groep kinderen zonder beperking (respectievelijk 14% en 7%).

Verder hebben ouders van kinderen van 4-7 jaar vaker een hbo- of wo-opleiding afgerond dan ouders van kinderen van 12-17 jaar. Dat geldt voor ouders van kinderen met én zonder beperking.

In tabel 2.1 zagen we dat kinderen met een beperking vaker dan kinderen zonder beperking uit een huishouden komen met een bruto-jaarinkomen lager dan 30.000 euro. Dit verschil zien we in iedere leeftijdsgroep terug (tabel 2.2).

2.4 Kenmerken van kinderen met een beperking

Aan de ouders van kinderen met een beperking hebben we extra vragen gesteld. Zo kwamen we meer te weten over het type beperking dat de kinderen hebben. In tabel 2.3 staat hoe vaak ieder type beperking voorkomt, hoeveel kinderen een meervoudige beperking hebben en de mate waarin de kinderen door de beperking belemmerd worden bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. Onder een ander type beperking valt bijvoorbeeld hoogbegaafdheid.

Tabel 2.3

Type beperking of aandoening, co-morbiditeit, mate van belemmering bij de activiteiten die kinderen gewoonlijk doen en sociaal-demografische kenmerken van kinderen, volgens hun ouders

(in procenten)

		Leeftijd			Geslacht	
	Totaal (n=680)	4-7 jaar (n=100)	8-12 jaar (n=231)	13-17 jaar (n=349)	Jongen (n=384)	Meisje (n=291)
Type beperking						
Autismespectrumstoornis (ASS)	38	32	37	41	39	36
AD(H)D	34	17	38	37	37	31
Chronische aandoening	15	22	14	14	13	19
Psychische of psychiatrische klachten	12	5	7	17	7	18
Motorisch	10	21	10	7	12	8
Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	8	25	9	2	8	7
Verstandelijk	6	10	5	5	7	5
Visueel	4	5	4	4	5	4
Auditief	3	6	3	3	3	3
Gedragsaandoening (ODD, CD)	3	3	4	3	3	3
Ander type beperking	6	6	5	7	4	8
Co-morbiditeit						
Eén beperking	71	69	71	72	71	72
Meervoudige beperking	29	31	29	28	29	28
Belemmering bij gewoonlijke activiteiten						
Ernstig belemmerd	13	14	12	14	12	14
Belemmerd, maar niet ernstig	59	56	63	58	59	59
Helemaal niet belemmerd	28	30	26	28	28	27

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Representativiteit van kinderen met een beperking in dit onderzoek

Doordat het aantal kinderen met een beperking in Nederland niet duidelijk in beeld is (zie paragraaf 1.1), is het lastig te achterhalen hoe representatief de groep kinderen met een beperking in dit onderzoek is.

We hebben op basis van verschillende databronnen wel bekeken of een groep kinderen met een beperking relatief meer vertegenwoordigd is dan een andere. De databronnen lichten we in de volgende paragrafen toe. We concluderen daaruit dat het aantal kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS) in dit onderzoek oververtegenwoordigd is en het aantal kinderen met een verstandelijke beperking ondervertegenwoordigd.

- **Prevalentiecijfers op basis van het CBS**

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is de belangrijkste bron voor cijfers over de Nederlandse bevolking. Daarom hebben we eerst deze cijfers bekeken. Over kinderen heeft het CBS alleen cijfers over langdurige aandoeningen. Over kinderen met een beperking heeft het CBS geen cijfers.

Volgens het CBS had één op de tien kinderen van 4 tot 16 jaar in 2023 een langdurige aandoening. Hieronder vallen de chronische aandoeningen, zoals diabetes, allergieën, hartaandoeningen, astma en kanker. Maar ook ADHD, autismespectrumstoornis (ASS) en depressie. In tabel 2.4 staat hoe vaak deze drie typen aandoeningen in 2023 voorkwamen bij kinderen in Nederland.

Tabel 2.4
Aandeel kinderen met een langdurige aandoening, waaronder AD(H)D, ASS en depressie
(in procenten)

	4 tot 12 jaar	12 tot 16 jaar
Langdurige aandoening	11,3	10,9
AD(H)D	5,1	10,3
Autismespectrumstoornis (ASS)	3,2	4,4
Depressie	*	4,2

Bron: CBS, 2023.

* Dit cijfer is onbekend.

In dit onderzoek zijn er meer kinderen met ASS (38%) dan met AD(H)D (34%, zie tabel 2.3). Maar volgens het CBS komt AD(H)D landelijk vaker voor dan ASS (zie tabel 2.4). Hieruit kunnen we stellen dat het aantal kinderen met ASS in dit onderzoek oververtegenwoordigd is.

- **Prevalentiecijfers op basis van 'Kinderen in Tel'**

Een andere bron om het aantal kinderen met een beperking te bepalen, is het onderzoek 'Kinderen in Tel' van het Verwey-Jonker Instituut. Volgens dit onderzoek hebben twee op de drie kinderen met een beperking een verstandelijke beperking. In 2016 kwam dat neer op zo'n 61.380 kinderen. Minder dan 30 procent van de kinderen met een beperking heeft een lichamelijke beperking en 15 procent een zintuiglijke beperking (Tierolf et al., 2017).

Op basis van deze cijfers kunnen we stellen dat het aantal kinderen met een verstandelijke beperking in dit onderzoek ondervertegenwoordigd is. Dit onderzoek bevat bijvoorbeeld meer kinderen met een motorische dan met een verstandelijke beperking (zie tabel 2.3), terwijl de situatie in Nederland volgens de literatuur omgekeerd is.

- **Prevalentiecijfers op basis van internationaal onderzoek**

Over het voorkomen van een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en de gedragsaandoeningen 'oppositioneel-opstandige gedragsstoornis' (ODD) en 'overschrijdende gedragsstoornis' (CD) in Nederland zijn geen cijfers bekend. Daarom gaan we uit van cijfers uit de internationale literatuur.

Op basis van onderzoek uit 1997 gaat men ervan uit dat één op de twintig (5%) kinderen van 5 jaar een TOS heeft (Tomblin et al., 1997). Naarmate kinderen ouder worden, daalt dit percentage (Gerrits, 2015). In dit onderzoek zien we dat ook terug. Van de 4-7-jarigen met een beperking heeft één op de vier (25%) een TOS. Onder 8-12-jarigen (9%) en 13-16-jarigen (2%) komt dit veel minder vaak voor (zie tabel 2.3).

ODD komt onder 3 procent van de kinderen van 4 tot 18 jaar voor. CD komt bij 2 procent voor (Nederlands Jeugdinstituut, 2018). In dit onderzoek zijn ODD en CD twee van de minst voorkomende aandoeningen. Dat lijkt redelijk representatief te zijn als we het vergelijken met het voorkomen van andere aandoeningen in Nederland of internationaal.

2.5 Ernst van de beperking

In tabel 2.3 zagen we dat 13 procent van de kinderen met een beperking in dit onderzoek zich ernstig belemmerd voelt bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. Mensen die zich in het dagelijks leven belemmerd voelen door de beperking, ervaren meer belemmeringen om deel te nemen aan sportieve activiteiten (De Jonge et al., 2022).

In dit onderzoek hebben we daarom bekeken of de resultaten voor de groep kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, verschillen van die voor de kinderen met een beperking die zich niet (ernstig) belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen.

Meer typen beperkingen bij kinderen die zich ernstig belemmerd voelen

In bijlage 2 staan de sociaal-demografische kenmerken van kinderen met een beperking uitgesplitst naar de mate waarin ze zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. Dit geeft een beeld van de samenstelling van de groepen kinderen die zich ernstig, niet ernstig en helemaal niet belemmerd voelen.

De groep kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, bevat significant vaker dan de andere groepen kinderen met:

- psychische of psychiatrische klachten;
- een verstandelijke beperking; en
- een autismespectrumstoornis.

Dat veel beperkingen vaker voorkomen onder kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, komt mede doordat een meervoudige beperking (ruim) twee keer vaker voorkomt onder deze kinderen (57%, zie tabel B2.2).

Voelen kinderen met een bepaald type beperking zich vaker ernstig belemmerd?

Kinderen met psychische of psychiatrische klachten, een verstandelijke beperking of een autismespectrumstoornis komen relatief vaker voor in de groep kinderen die zich ernstig belemmerd voelt. Maar dat betekent niet per se dat kinderen met dit type beperkingen of aandoeningen zich vaker ernstig belemmerd voelen dan kinderen met andere typen beperkingen.

Dat sommige beperkingen en aandoeningen vaker voorkomen dan andere, komt mede doordat in dit onderzoek het aantal respondenten per type beperking verschilt. In tabel B2.1 (bijlage 2) zien we dat voor ieder type beperking en aandoening de meerderheid van de kinderen zich volgens hun ouders wel belemmerd voelt, maar niet ernstig.

Of kinderen met een bepaald type beperking zich vaker ernstig belemmerd voelen dan kinderen met een ander type beperking, konden we met de huidige data niet achterhalen. Kinderen met sommige typen beperkingen (bijv. visueel, auditief, verstandelijk) zijn onvoldoende vertegenwoordigd.

Significant verschil in bruto-jaarinkomen van het huishouden

We zien geen significante verschillen tussen kinderen die zich ernstig belemmerd voelen en kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen als het gaat om hun leeftijd, geslacht en herkomst en om de opleiding van hun ouders.

We zien wel verschillen op basis van het bruto-jaarinkomen van het huishouden. Kinderen met een beperking die zich ernstig belemmerd voelen (17%) of die zich niet ernstig, maar wel belemmerd voelen (12%), komen vaker uit een huishouden met een bruto-jaarinkomen lager dan 30.000 euro dan kinderen die zich helemaal niet belemmerd voelen (6%).

Met de resultaten uit dit onderzoek hebben we niet kunnen achterhalen wat dit verschil veroorzaakt. Het heeft wellicht te maken met het type beperking van de kinderen en de zorgtaken van ouders. Kinderen die zich bij de gebruikelijke activiteiten (ernstig) belemmerd voelen door de beperking, hebben meer hulp en zorg nodig dan kinderen die zich helemaal niet belemmerd voelen. En de ouders die meer zorg en hulp bieden, werken vaker niet of parttime, blijkt uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (Josten & De Boer, 2015).

2.6 Analyse

De opgehaalde data van dit pilotonderzoek hebben we geanalyseerd met SPSS. We hebben de resultaten uitgedraaid voor twee groepen:

- kinderen met een beperking; en
- kinderen zonder beperking.

De resultaten hebben we afgezet tegen:

- de drie leeftijdscategorieën; en
- de mate van belemmering door de beperking bij gebruikelijke activiteiten.

Aanvullend hebben we Chi-kwadraattoetsen uitgevoerd.[2] Hiermee konden we de invloed onderzoeken van sociaal-demografische kenmerken van kinderen met een beperking op:

- wekelijkse deelname aan sportieve activiteiten;
- wekelijkse beoefening van kunstzinnige en creatieve activiteiten; en
- wekelijks buitenspelen.

[2] Een logistische regressieanalyse was niet mogelijk, omdat de data niet aan alle assumpties voor deze analyse voldoet. Hierdoor konden we niet de invloed van sociaal-demografische kenmerken bepalen, rekening houdend met de invloed van andere kenmerken.

Hoofdstuk 3

Sportieve activiteiten

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe vaak kinderen met een beperking sportieve activiteiten doen en welke, hun deelname aan activiteiten op sportclubs en de redenen waarom ze sportieve activiteiten doen. Daarnaast lichten we toe welke wensen, behoeften en belemmeringen kinderen (en hun ouders) hebben bij het beoefenen van sportieve activiteiten. We vergelijken dit met kinderen zonder beperking.

De resultaten presenteren we in de figuren steeds voor drie leeftijdsgroepen:

- 4 tot en met 7 jaar;
- 8 tot en met 12 jaar; en
- 13 tot en met 17 jaar.

Uitsplitsing naar ernst belemmering
In de analyse hebben we ook bekeken of de resultaten van kinderen met een beperking verschillen op basis van de mate waarin ze zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen (ernstig, niet ernstig of helemaal niet belemmerd). De verschillen naar ernst van de belemmering rapporteren we steeds in een kader.

Sportieve activiteiten
In dit onderzoek gebruiken we de term sportieve activiteiten. We bedoelen hiermee zowel sporten als beweegactiviteiten voor het plezier. Bijvoorbeeld tennis, volleybal, paardrijden of fitness, maar ook skateboarden, wandelen, zwemmen of fietsen voor het plezier. Dit kan ook in aangepaste vorm, zoals rolstoelbasketbal, handbiken of framerunning.

We hebben het in dit onderzoek over de sportieve activiteiten die kinderen beoefenen bij een club, in een groep of alleen, bij de opvang/oppas, thuis of in therapie. Fietsen en wandelen naar school tellen niet mee.

3.1 Frequentie sportieve activiteiten

De ouders van kinderen in dit onderzoek hebben we gevraagd of hun kind in de afgelopen twaalf maanden sportieve activiteiten heeft gedaan. Van de 680 kinderen met een beperking hebben er ruim drie op de vier (78%, niet in figuur) sportieve activiteiten beoefend. Van de kinderen die dit niet hebben gedaan, hebben er twee op de drie (64%, niet in figuur) dit eerder wel gedaan.

In figuur 3.1 staat per leeftijdsgroep hoe vaak kinderen sportieve activiteiten hebben beoefend. Bij iedere leeftijdsgroep zien we dat kinderen met een beperking minder vaak sportieve activiteiten hebben beoefend dan kinderen zonder beperking. De wekelijkse deelname aan sportieve activiteiten is het laagst onder kinderen van 13-17 jaar met een beperking (66%). Bijna drie op de tien (28%) van deze kinderen hebben géén sportieve activiteiten beoefend.

Kinderen met een meervoudige beperking hebben minder vaak wekelijks gesport (61%) dan kinderen met één beperking (79%, niet in figuur).

Figuur 3.1
Frequentie waarin kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders sportieve activiteiten beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

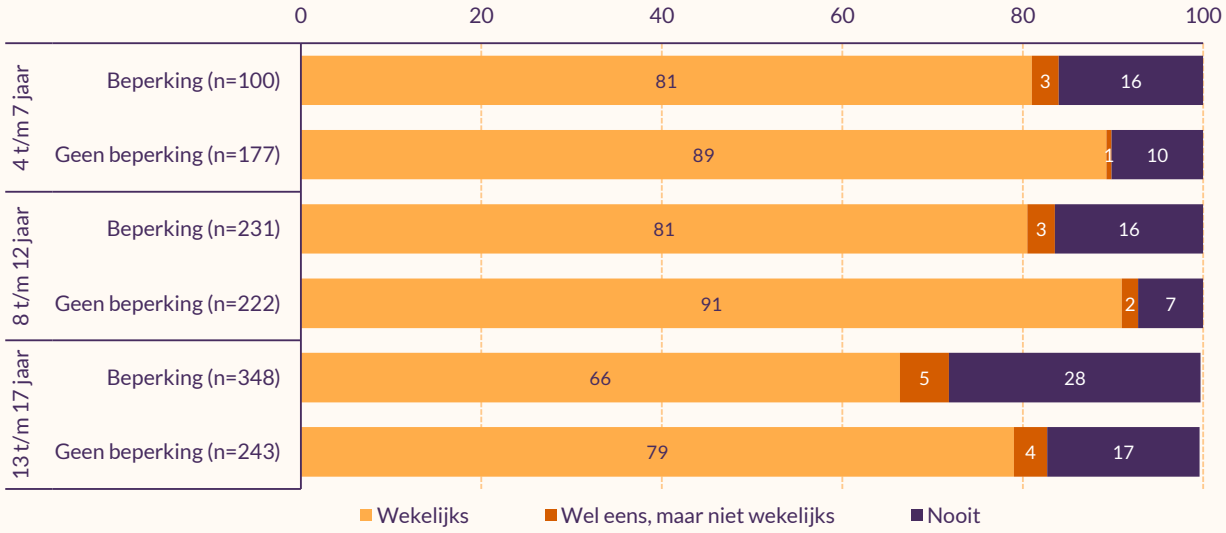

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, sporten minder
Van de kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, heeft slechts de helft wekelijks sportieve activiteiten gedaan (52%, niet in figuur). Twee op de vijf deden dit helemaal niet (39%). Onder kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen, was de wekelijkse deelname aan deze activiteiten hoger (77%).

Veel sporters in dit onderzoek

Het aandeel kinderen zonder beperking dat wekelijks sport, is in dit onderzoek hoger dan de landelijke sportdeelnamecijfers van het CBS en RIVM. Dat geldt met name voor de kinderen van basisschoolleeftijd.

Landelijk sport 62 procent van de kinderen van 4-11 jaar wekelijks. In dit onderzoek sport 81 procent van de 4-12-jarigen wekelijks (figuur 3.1). Tussen de oudere kinderen zien we minder verschil. Volgens het CBS en RIVM sport 76 procent van de 12-17-jarigen wekelijks. In dit onderzoek sport 79 procent van de 13-17-jarigen zonder beperking wekelijks.

Dat de sportdeelname in dit onderzoek hoger is dan landelijk, komt doordat de steekproef niet representatief is voor Nederland. Daarin zijn voornamelijk hoogopgeleide mensen van Nederlandse herkomst vertegenwoordigd. Laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond komen nauwelijks voor in het panel.

3.2 Type sportieve activiteiten

De meeste kinderen met een beperking in dit onderzoek (84%, niet in figuur) beoefenden een individuele sport, zoals wandelen, zwemmen of dans. Ruim één op de drie (36%) beoefende (ook) een teamsport, zoals voetbal of hockey. En bijna één op de tien (9%) beoefende een semi-individuele sport, zoals tennis of badminton.

Indeling sportieve activiteiten

- **Individuele sport**

Een individuele sport is een sport die je in je eentje kan beoefenen en waarbij eventuele wedstrijden één tegen één worden gespeeld. Denk aan wandelen, judo, wielrennen, zwemmen, frame runnen of dans.

- **Semi-individuele sport**

Een semi-individuele sport is een sport waarbij je een tegenspeler nodig hebt. Bijvoorbeeld tennis, badminton en padel.

- **Teamsport**

Een teamsport is een sport waarbij je meerdere mensen nodig hebt om de sport te kunnen beoefenen. Bijvoorbeeld voetbal, hockey, waterpolo en rolstoelbasketbal.

In figuur 3.2 staat de verdeling per leeftijdsgroep en ten opzichte van kinderen zonder beperking. Daarin valt vooral op dat bijna alle kinderen (ongeacht beperking) van 4-7 jaar (95%) een individuele sport hebben beoefend. Dat heeft waarschijnlijk te maken met zwemles.

Verder zien we dat 8-12-jarigen (41%) en vooral 13-17-jarigen (35%) met een beperking minder vaak een teamsport hebben beoefend dan leeftijdsgenoten zonder beperking (respectievelijk 48% en 46%).

Figuur 3.2

Type sportieve activiteiten die kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, basis is kinderen die sportieve activiteiten beoefenen)

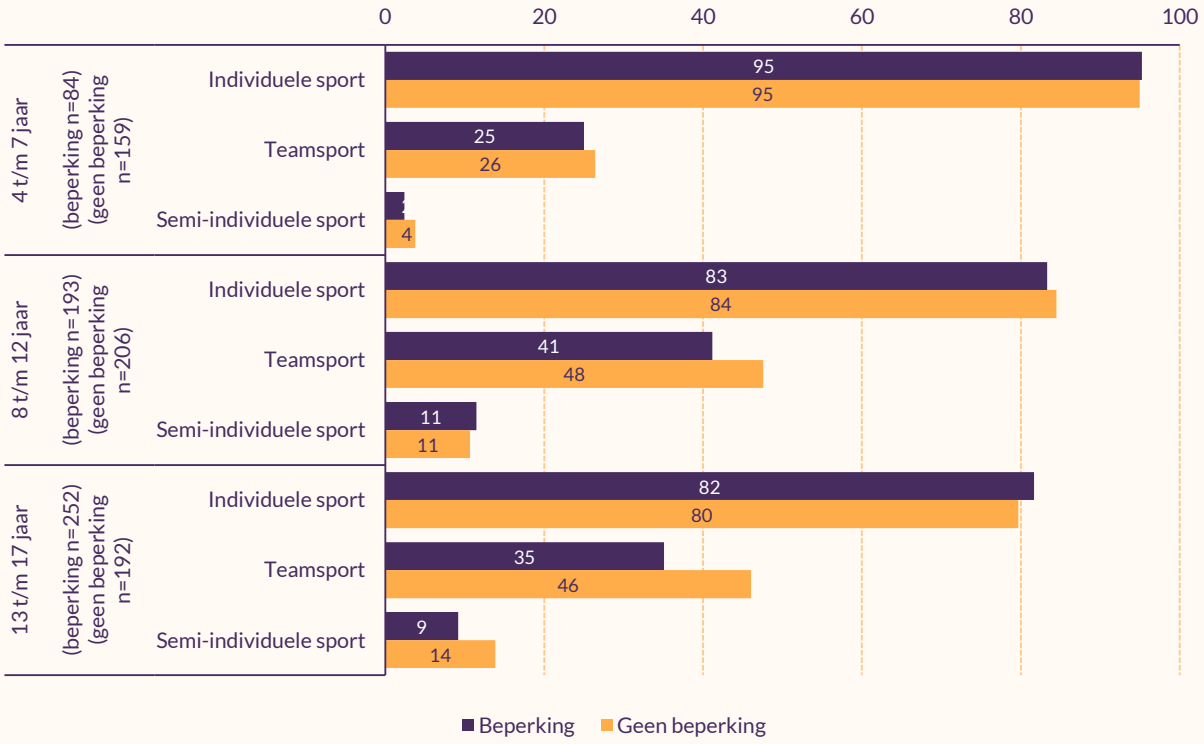

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Kinderen met een beperking die sportieve activiteiten hebben beoefend, deden het vaakst aan zwemmen (34%), voetbal (24%) en fietsen[3] (23%) (niet in figuur).

Zwemmen is met name een populaire activiteit onder kinderen van 4-7 jaar. Vier op de vijf kinderen in deze leeftijdsgroep die het afgelopen jaar sportieve activiteiten hebben beoefend, hebben gezwommen. Dat geldt voor zowel kinderen met (80%) als zonder beperking (78%, zie figuur 3.3).

Verder verschillen de drie meest beoefende sportieve activiteiten per leeftijdsgroep. Fitness/conditietraining, waaronder hardlopen, is de meest beoefende sport onder 13-17jarige sporters met (26%) en zonder beperking (30%, zie figuur 3.3).

[3] Onder fietsen verstaan we ook BMX, mountainbiken en wielrennen.

Figuur 3.3

Sportieve activiteiten die kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders het vaakst beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, basis is kinderen die sportieve activiteiten beoefenen)

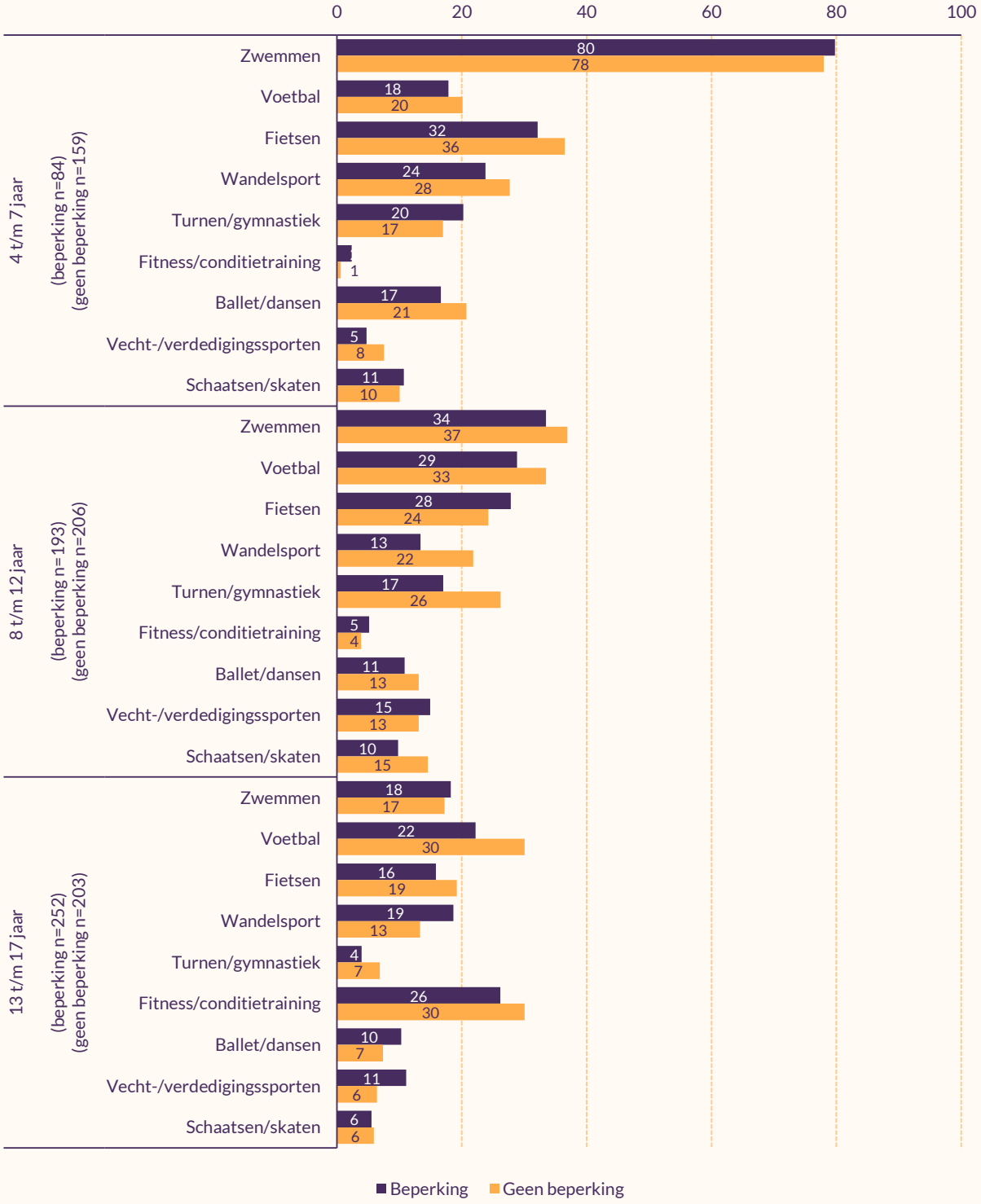

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Georganiseerde sport meestal belangrijkste activiteit

De ouders konden in de vragenlijst aangeven welke sportieve activiteit het belangrijkst is voor hun kind. Hoewel veel kinderen hebben gefietst en gewandeld (zie figuur 3.3), zijn dit volgens hun ouders niet de belangrijkste activiteiten. Dat zijn de georganiseerde sporten, zoals zwemmen en voetbal (zie **tabel 3.1**).

Het type sportieve activiteiten dat het belangrijkst is, is redelijk vergelijkbaar tussen kinderen met en zonder beperking. Zwemmen is vaker belangrijk voor de kinderen met een beperking dan voor leeftijdsgenoten zonder beperking.

Tabel 3.1
Top drie belangrijkste sportieve activiteiten volgens de ouders van kinderen met en zonder beperking, uitgesplitst naar leeftijdsgroep*
(in procenten)

		Sportieve activiteit	Percentage
Kinderen met een beperking	4-7 jaar (n=82)	Zwemmen	50
		Turnen of gymnastiek	17
		Voetbal	12
	8-12 jaar (n=187)	Voetbal	21
		Zwemmen	13
		Turnen of gymnastiek	8
	13-17 jaar (n=250)	Voetbal	19
		Fitness of conditietraining	14
		Vecht- en verdedigingssporten	8
Kinderen zonder beperking	4-7 jaar (n=151)	Zwemmen	42
		Voetbal	13
		Turnen of gymnastiek	10
	8-12 jaar (n=202)	Voetbal	27
		Turnen of gymnastiek	13
		Zwemmen	8
	13-17 jaar (n=202)	Voetbal	24
		Fitness of conditietraining	14
		Paardensport	7

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Basis is kinderen die een of meer sportieve activiteiten hebben beoefend en waarvan de ouders de belangrijkste sportieve activiteit hebben ingevuld.

Zwemmen belangrijk voor kinderen die zich ernstig belemmerd voelen
Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, beoefenen dezelfde sportieve activiteiten als andere kinderen met een beperking. Maar zwemmen is belangrijker voor ze (24%, niet in figuur) dan voor kinderen die zich niet ernstig (17%) of helemaal niet belemmerd voelen (11%) door de beperking.

3.3 Zwemles en zwemdiploma's

Eén op de vier kinderen met een beperking in dit onderzoek heeft in de afgelopen twaalf maanden gezwommen (26%, niet in figuur). In figuur 3.3 zagen we dat het aandeel het hoogst was onder 4-7-jarigen (80%). Ruim de helft van de kinderen in deze leeftijd blijkt nog zwemles te hebben (zie figuur 3.4).

Figuur 3.4
Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders zwemles volgt, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

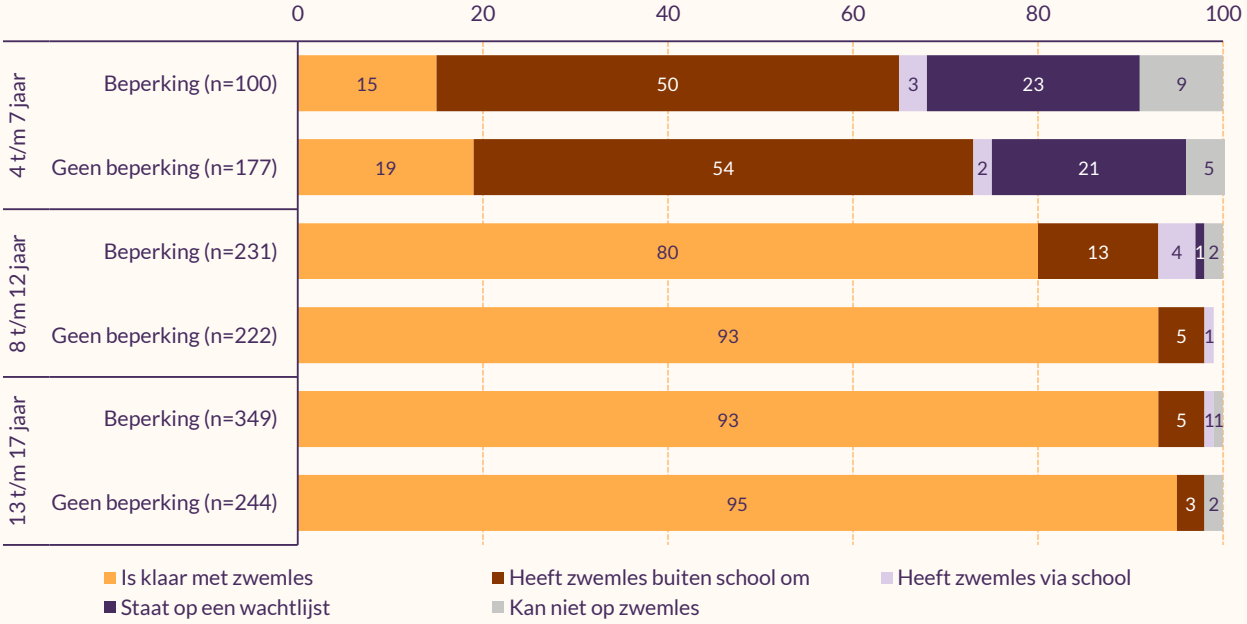

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Ruim één op de vijf kinderen van 4-7 jaar staat op een wachtlijst voor zwemles. Dat geldt voor zowel kinderen met (23%) als zonder beperking (21%, figuur 3.44).

Van de groep 8-12-jarigen heeft één op de zes kinderen met een beperking (17%) nog zwemles. Onder kinderen zonder beperking is dit aandeel lager (6%, figuur 3.44). Dit duidt erop dat kinderen met een beperking er langer over doen om hun zwemdiploma te halen en/of later met zwemles beginnen. Dat blijkt ook uit onderzoek van de Nationale Raad Zwemveiligheid (Hilhorst, 2021).

Meeste kinderen halen één of meer zwemdiploma's

We hebben de ouders ook gevraagd welke zwemdiploma's hun kind heeft behaald. De meerderheid van de kinderen met een beperking in dit onderzoek heeft het zwemdiploma A en B behaald (respectievelijk 71% en 62%, niet in figuur). Eén op de drie (32%) heeft ook het C-diploma behaald.

Als we dit per leeftijdsgroep uitsplitsen, zien we vooral verschillen in de groep 8-12-jarigen. Kinderen in deze leeftijd die geen beperking hebben, hebben vaker zwemdiploma's behaald dan kinderen met een beperking (zie figuur 3.5). Dit bevestigt dat kinderen met een beperking er langer over doen om een zwemdiploma te halen dan kinderen zonder beperking.

Figuur 3.5

Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders een zwemdiploma heeft behaald, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

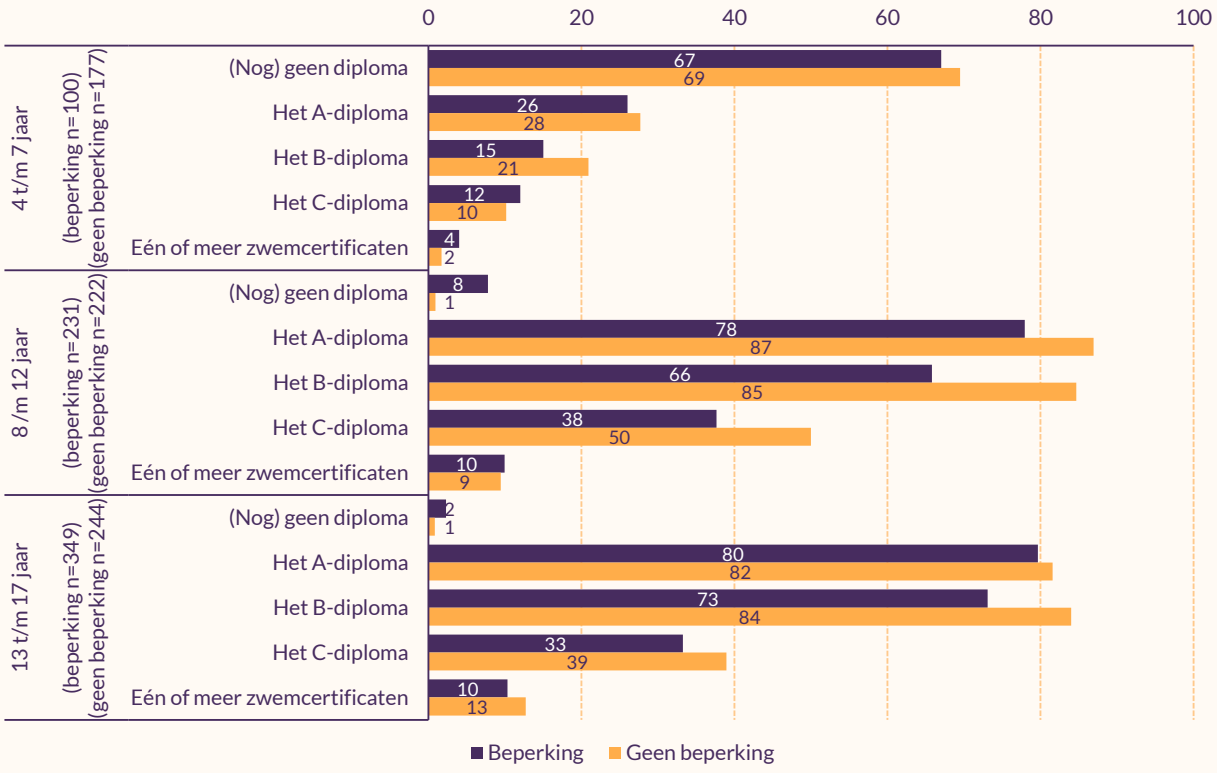

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Opvallend is wel dat kinderen van 8-12 jaar vaker een C-diploma hebben behaald dan kinderen van 13-17 jaar. Dat geldt voor zowel de kinderen met als zonder beperking. Mogelijk heeft dit te maken met de kenmerken van de respondentengroep. Binnen de groep 8-12-jarigen zijn sporters, ten opzichte van de landelijke cijfers, sterker oververtegenwoordigd dan binnen de groep 13-17-jarigen (zie paragraaf 3.1).

3.4 Lidmaatschap sportclub

We hebben de ouders gevraagd of hun kind lid is van een sportclub. Dat geldt voor de helft van de kinderen met een beperking (53%, niet in figuur). De kinderen van 8-12 jaar zijn het vaakst lid (61%, zie figuur 3.6).

Sportclub
Met een sportclub bedoelen we een sportvereniging, een fitnessclub, een dansschool of een andere sportaanbieder, zoals een manege of zwembad.

Kinderen met een beperking zijn minder vaak lid van een sportclub dan kinderen zonder beperking. Dit verschil geldt met name onder kinderen van 8-12 jaar (respectievelijk 61% en 81%, figuur 3.6) en onder kinderen van 13-17jaar (respectievelijk 50% en 65%).

Figuur 3.6
Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders lid is van een sportclub*
(in procenten)

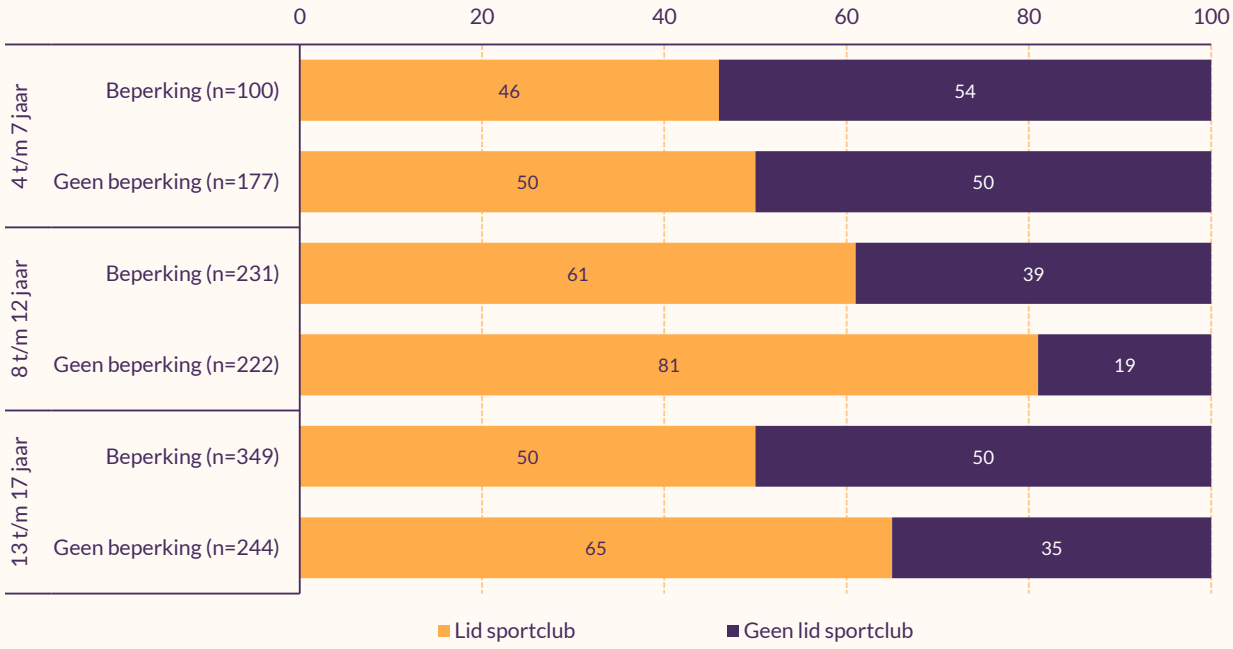

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Met sportclub bedoelen we een sportvereniging, fitnesscentrum of dansschool.

Type sportclub

Minder dan de helft van de kinderen met een beperking in dit onderzoek is lid van een sportvereniging (43%, niet in figuur). Het aandeel dat lid is van een fitnesscentrum of sportschool (10%), een dansclub of -school (5%) of een andere sportaanbieder (bijv. manege) (1%) is nog lager.

Het aandeel leden van een sportvereniging is het hoogst onder kinderen van 8-12 jaar (54%, zie figuur 3.7). Van een fitnesscentrum of sportschool zijn 13-17-jarigen het vaakst lid (15%).

Het grootste verschil zien we in het aandeel 8-12-jarigen dat lid is van een sportvereniging. Van de kinderen zonder beperking zijn er drie op de vier lid van een sportvereniging (75%, figuur 3.7), van de kinderen met een beperking iets meer dan de helft (54%). De verschillen in sportclublidmaatschap (figuur 3.6) worden dus met name veroorzaakt door het lidmaatschap bij sportverenigingen.

Figuur 3.7
Type sportclubs waar kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders lid van zijn
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

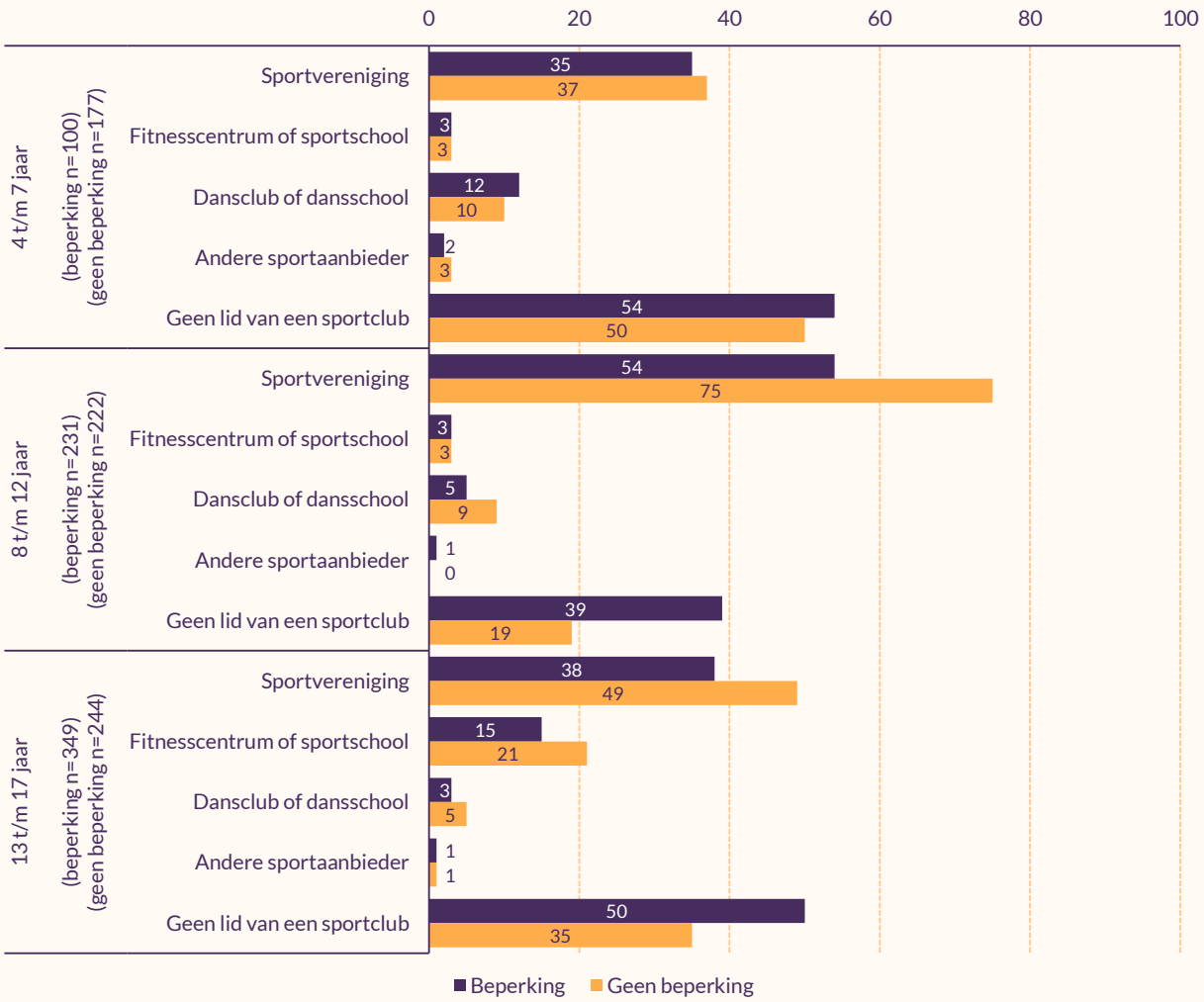

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Meeste kinderen doen mee in 'regulier' aanbod

Van de kinderen met een beperking die lid zijn van een sportclub, is maar een klein deel lid van een sportclub speciaal voor kinderen of mensen met een beperking (7%, niet in figuur). De meesten zijn lid van een 'reguliere' sportclub (93%). Daar doen ze meestal mee binnen het reguliere aanbod van de sportclub: in een groep kinderen zonder beperking of aandoening (92%).

Slechts een klein deel neemt deel aan activiteiten in een groep kinderen of andere mensen met een beperking of aandoening. Uit de analyse blijkt dat deze kinderen verschillende typen beperkingen hebben, zoals een verstandelijke, motorische of visuele beperking. Het is dus niet zo dat kinderen met een bepaald type beperking vaker in een aparte groep sporten.

Eén op de tien kinderen met een beperking die lid zijn van een sportclub, sport alleen of onder een-op-een-begeleiding (10%, niet in figuur). Meestal zijn dit kinderen die lid zijn van een fitnesscentrum of sportschool.

Meeste kinderen voelen zich op hun gemak op de sportclub

De ouders van kinderen die lid zijn van een sportclub, hebben we gevraagd of hun kinderen zich daar op hun gemak voelen. De meeste kinderen met een beperking voelen zich op hun gemak volgens hun ouder (88%, niet in figuur). Een klein deel van de ouders zegt dat dit niet zo is (3%) of geeft hier een neutraal antwoord op (9%). Het is wel de vraag of ouders altijd goed weten of hun kinderen zich op hun gemak voelen op de sportclub.

Als we de kinderen met een beperking vergelijken met kinderen zonder beperking, zien we enkele verschillen in het aandeel dat zich op hun gemak voelt bij de sportclub (figuur 3.8). Vooral kinderen met een beperking van 4-7 jaar (84%) en van 13-17 jaar (86%) voelen zich minder vaak op hun gemak dan leeftijdsgenoten zonder beperking (respectievelijk 98% en 93%).

Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen zijn minder vaak lid

Slechts één op de drie (33%, niet in figuur) kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, is lid van een sportclub. Ter vergelijking: van de kinderen met een beperking die zich niet ernstig (55%) en helemaal niet belemmerd voelen (59%), is meer dan de helft lid van een sportclub.

De kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen, lijken ook relatief vaak lid te zijn van een sportclub speciaal voor kinderen met een beperking. Binnen 'reguliere' sportclubs voelen ze zich minder vaak op hun gemak dan andere kinderen met een beperking. Daar doen ze relatief vaker alleen of onder een-op-een begeleiding mee.

Figuur 3.8

Mate waarin kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders zich op hun gemak voelen bij de sportclub*

(in procenten)

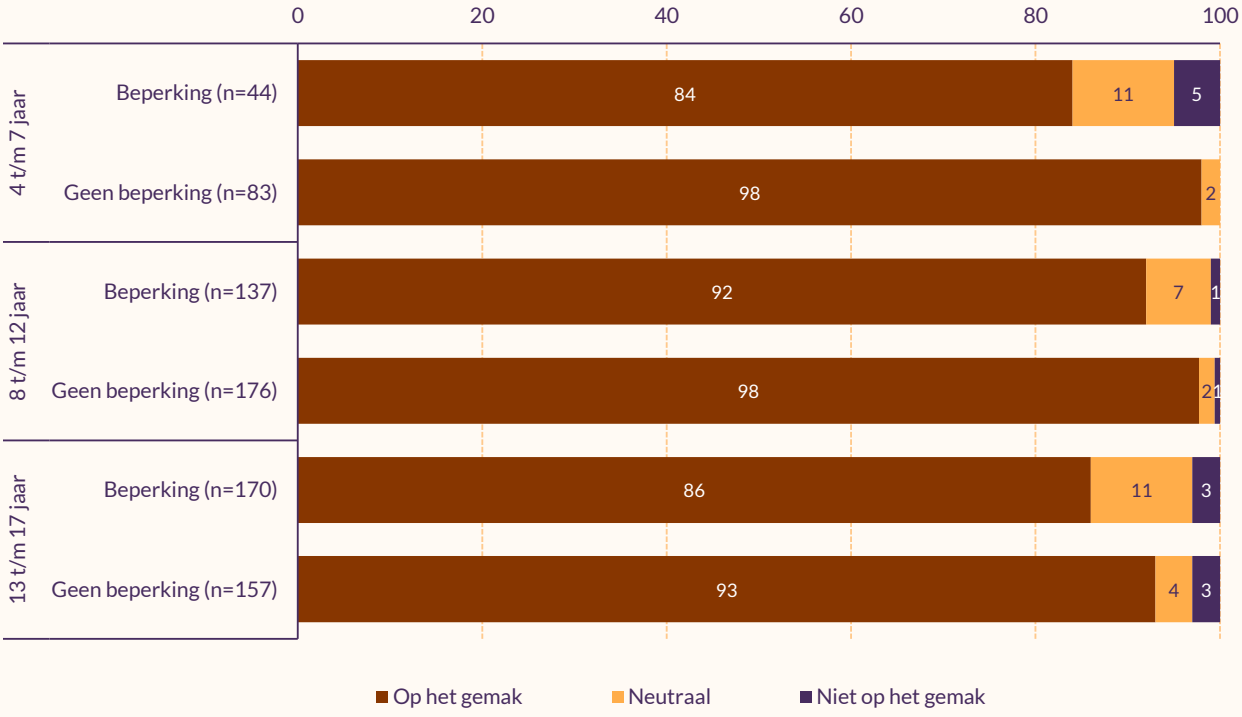

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Met sportclub bedoelen we een sportvereniging, fitnesscentrum of dansschool.

3.5 Sportgenoten

We hebben de ouders van kinderen met en zonder beperking gevraagd met wie hun kind de belangrijkste sportieve activiteit meestal beoefent. Drie op de vier kinderen met een beperking doen dit doorgaans met leeftijdsgenoten (75%, niet in figuur). Eén op de zeven (14%) doet dit met familieleden en bijna één op de tien (9%) beoefent de belangrijkste sportieve activiteit doorgaans alleen. Een klein deel (2%) beoefent de belangrijkste sportieve activiteit doorgaans met iemand anders, zoals een begeleider of fysiotherapeut.

In figuur 3.9 zien we dat kinderen met een beperking minder vaak de belangrijkste sportieve activiteit met leeftijdsgenoten beoefenen dan kinderen zonder beperking. Ze beoefenen deze vaker met familieleden of alleen.

De sportieve activiteit alleen beoefenen komt het meest voor onder 13-17-jarigen met een beperking. Van deze kinderen beoefent één op de acht (13%) de belangrijkste sportieve activiteit doorgaans alleen. Onder leeftijdsgenoten zonder beperking is dit de helft daarvan (6%).

Figuur 3.9

Personen waarmee kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders doorgaans de belangrijkste sportieve activiteit beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen

(in procenten, basis is kinderen die sportieve activiteiten beoefenen)

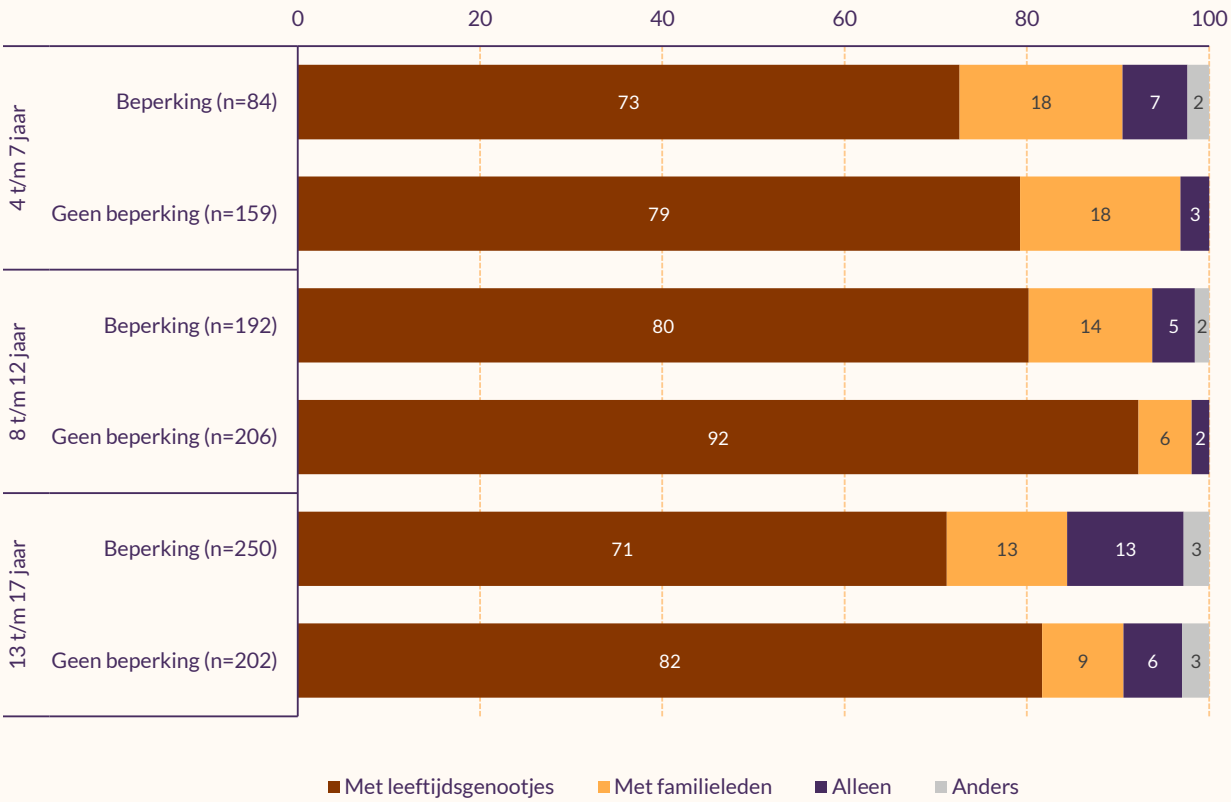

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Met wie kinderen de belangrijkste activiteit doen, hangt waarschijnlijk samen met het lidmaatschap bij sportclubs. In figuur 3.6 zagen we bijvoorbeeld dat het aandeel kinderen van 8 jaar en ouder dat lid is van een sportclub, lager is onder kinderen met een beperking dan onder leeftijdsgenoten zonder beperking. En in figuur 3.77 zagen we dat 13-17-jarigen vaker lid zijn van een fitnessclub of sportschool. Deze sport wordt doorgaans alleen beoefend.

Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen sporten vaker alleen

Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen (51%, niet in figuur), beoefenen de belangrijkste sportieve activiteit minder vaak met leeftijdsgenootjes dan kinderen die zich niet ernstig (77%) of helemaal niet belemmerd (78%) voelen. Ze doen dit relatief vaker alleen (respectievelijk 22%, 7% en 9%).

3.6 Redenen om sportieve activiteiten te doen

We hebben de ouders van kinderen die sportieve activiteiten beoefenen, gevraagd wie hun kind heeft aangemoedigd om deze activiteiten te doen. De ouders of verzorgers zelf blijken hierin de belangrijkste personen te zijn. 70 procent van de kinderen met een beperking is door hun ouders of verzorgers aangemoedigd om sportieve activiteiten te doen (niet in figuur).

Twee op de drie kinderen met een beperking (63%) zijn zelf ook gemotiveerd om te sporten, zo geven de ouders aan. Een kleiner deel is (mede) aangemoedigd door vrienden (15%), zorgverleners (7%) of de school (5%).

In figuur 3.10 staan deze cijfers uitgesplitst per leeftijdsgroep.

Figuur 3.10
Personen die volgens de ouders het kind hebben aangemoedigd om sportieve activiteiten te doen
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

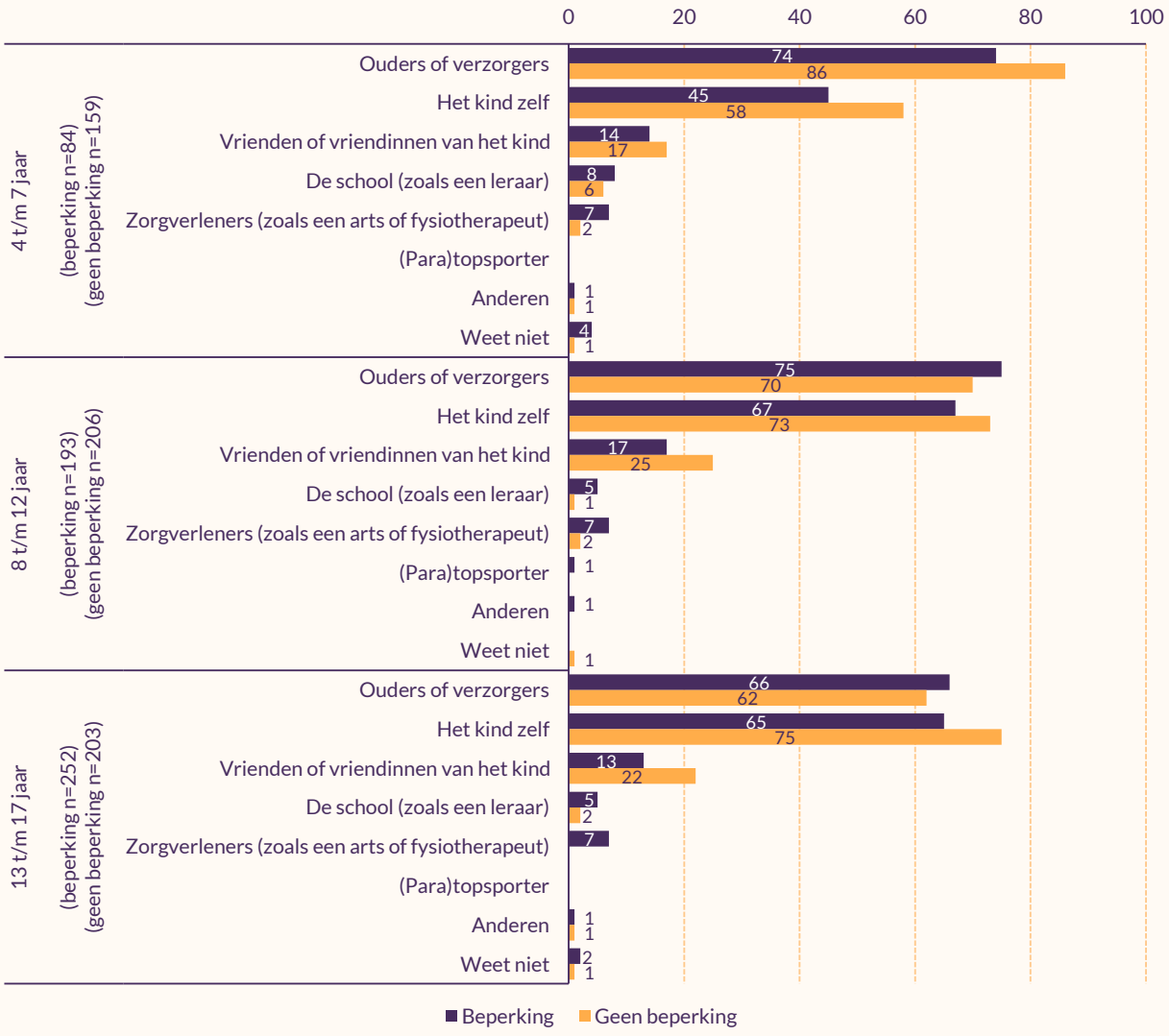

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

4-7-jarigen met en zonder beperking zijn het vaakst door de ouders en verzorgers aangemoedigd om sportieve activiteiten te doen. De ouders hebben daar een belangrijkere rol in dan het kind zelf.

Voor 8-17-jarigen zijn de ouders ook belangrijk. Maar de motivatie komt vaak ook uit het kind zelf. Vrienden spelen daarnaast een belangrijkere rol, vooral bij kinderen zonder beperking (figuur 3.10).

Door sportieve activiteiten voelen kinderen zich fitter en gezonder

De belangrijkste voordelen van sportieve activiteiten zijn volgens de ouders van kinderen met een beperking:

- dat het kind zich fitter/gezonder voelt (73%);
- dat het kind meer zelfvertrouwen krijgt (66%);
- dat het kind andere mensen ontmoet (63%);
- dat het kind een leuke activiteit heeft (63%); en
- dat de motoriek van het kind verbetert (59%).

In het algemeen noemen ouders veel verschillende soorten voordelen. Maar ouders van kinderen zonder beperking noemen de meeste voordelen iets vaker dan ouders van kinderen met een beperking (figuur 3.11). Ouders van kinderen zonder beperking noemen dus een groter aantal voordelen van deelname aan sportieve activiteiten.

Antwoorden die onder de categorie 'Anders' vallen en die meermaals benoemd zijn, zijn het hoofd leegmaken, ontspanning, rust en energie kwijt kunnen.

! **Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen zijn vaker gestimuleerd door de omgeving**

Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, zijn minder vaak uit zichzelf gemotiveerd om sportieve activiteiten te doen dan kinderen die zich niet ernstig of helemaal niet belemmerd voelen. Ze zijn vaker door anderen gestimuleerd om sportieve activiteiten te doen, zoals hun ouders, de school en zorgverleners.

De voordelen die kinderen volgens hun ouders ervaren bij sportieve activiteiten, zijn redelijk vergelijkbaar tussen kinderen die zich in verschillende mate belemmerd voelen door de beperking. Eén opvallend verschil is dat ouders van kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, vaker 'andere mensen ontmoeten' als voordeel ervaren.

Figuur 3.11

Voordelen van deelname aan sportieve activiteiten volgens ouders van kinderen met en zonder beperking

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

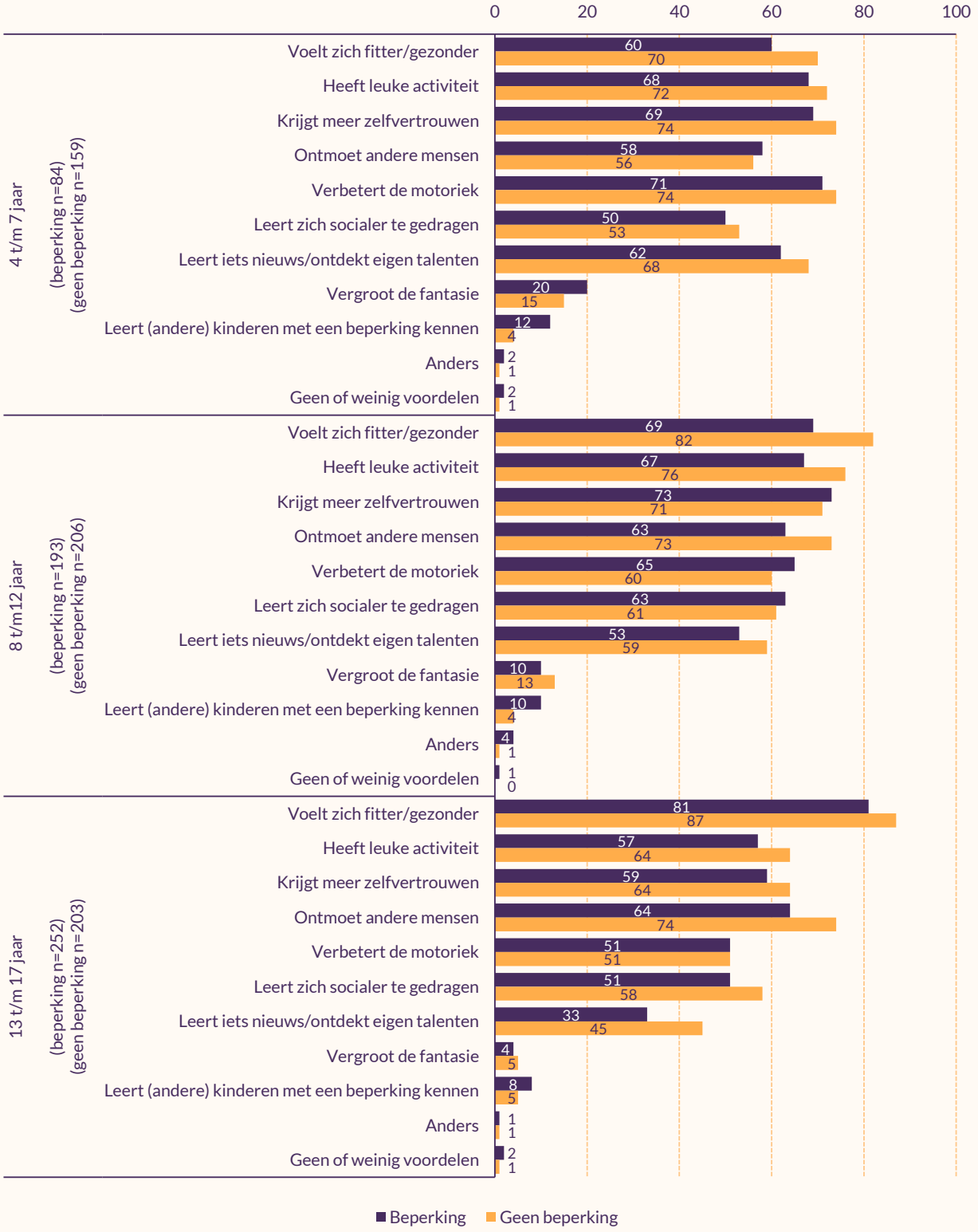

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

3.7 Wensen en behoeften

Om de wensen en behoeften voor sportieve activiteiten in kaart te brengen, hebben we ouders van kinderen gevraagd of hun kind:

- wil beginnen met een sportieve activiteit;
- de huidige sportieve activiteit(en) vaker wil doen;
- een andere sportieve activiteit (erbij) wil doen.

Twee op de vijf niet-sporters met een beperking willen sporten

De vraag of een kind wil beginnen met een sportieve activiteit hebben we alleen gesteld aan de ouders van kinderen die in het afgelopen jaar geen sportieve activiteiten hebben gedaan. Van deze kinderen willen er twee op de vijf (39%, niet in figuur) beginnen met een sportieve activiteit. Eén op de vijf (21%) weet dit nog niet en ruim één op de drie (36%) wil geen sportieve activiteiten gaan doen.

Deel sporters met een beperking wil vaker sporten of andere sport (erbij) doen

De ouders van kinderen die het afgelopen jaar sportieve activiteiten beoefenden, hebben we gevraagd of hun kind deze activiteit(en) vaker wil doen en of hun kind een andere sportieve activiteit (erbij) wil doen. Twee op de vijf (38%, niet in figuur) willen vaker de huidige sportieve activiteit(en) beoefenen. Een vergelijkbaar aandeel wil dit niet (43%) en één op de vijf weet dit niet (19%). Drie op de tien kinderen (29%) willen (ook) een andere activiteit (erbij) doen.

Typen sporten die kinderen met een beperking willen doen

De wensen aan sportieve activiteiten (beginnen met sporten, vaker sporten of andere sport doen) hebben we bij elkaar opgeteld. Zo konden we het totaal aan wensen van kinderen met een beperking in kaart brengen.

Kinderen met een beperking van 4-7jaar willen het vaakst een sportieve activiteit (vaker of erbij) gaan doen (75%, niet in figuur).Twee op de drie (66%) kinderen met een beperking van 8-12 jaar en ruim de helft (56%) van de 13-17-jarigen willen dit ook.

De meest genoemde sporten door kinderen met een beperking die een sportieve activiteit (vaker of erbij) willen gaan doen, zijn zwemmen (29%) en voetbal (25%, niet in figuur). Met name 4-7-jarigen willen deze sporten (vaker of erbij) gaan doen (respectievelijk 50% en 33%, zie figuur 3.12). Eén op de vier (26%) 13-17-jarigen die sportieve activiteiten (vaker of erbij) wil gaan doen, wil fitnessen of conditietraining doen (bijv. hardlopen).

Figuur 3.12

Meest genoemde sportieve activiteiten van kinderen met en zonder beperking die volgens hun ouders sportieve activiteiten (vaker of erbij) willen gaan doen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

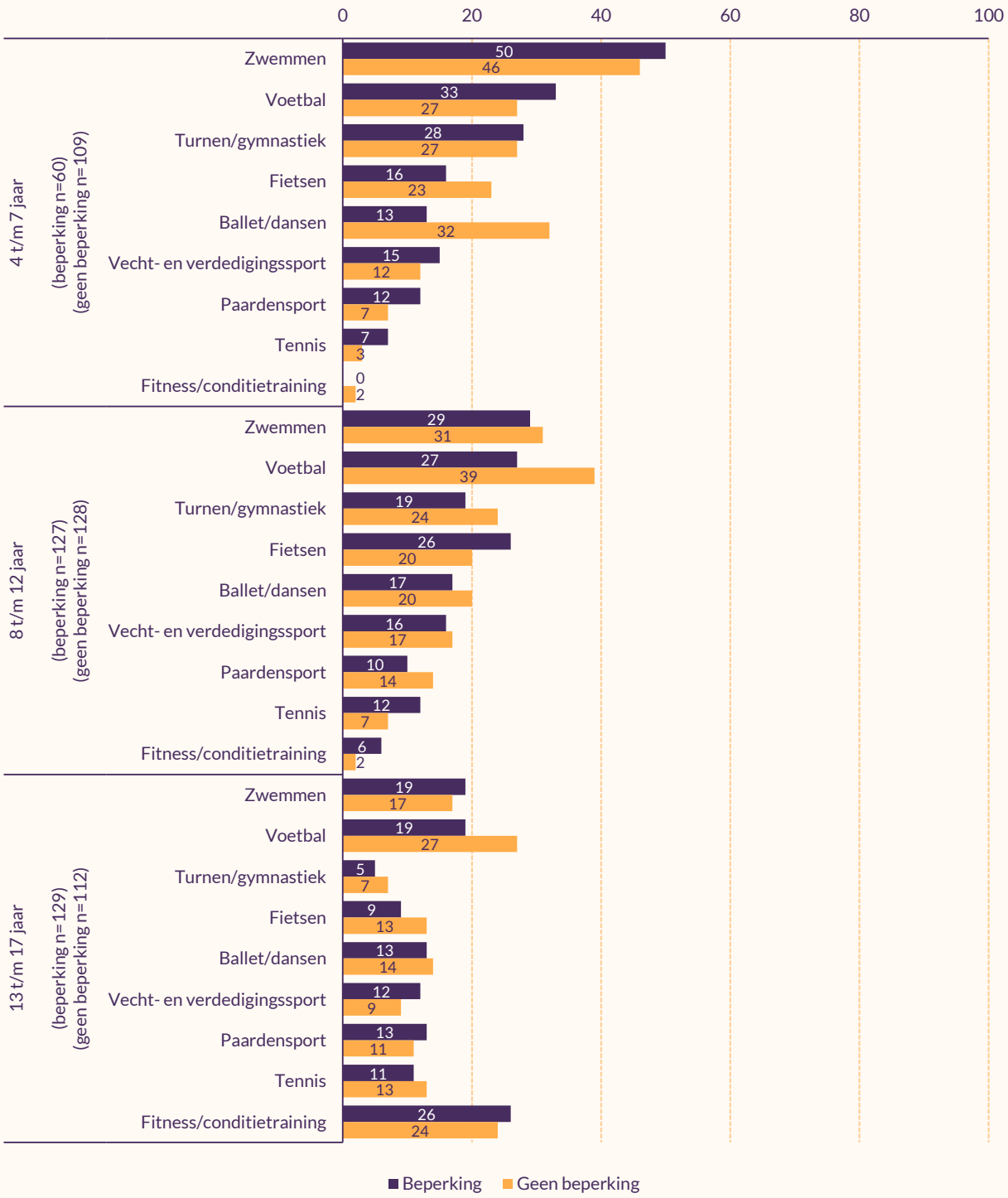

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

3.8 Belemmeringen die kinderen ervaren

In dit onderzoek hebben we de ouders van kinderen met en zonder beperking gevraagd welke belemmeringen hun kind ervaart bij sportieve activiteiten of om sportieve activiteiten te gaan doen. Dit was een open vraag, waarbij ouders zelf vijf belemmeringen konden opgeven. Deze belemmeringen hebben we vervolgens ingedeeld in verschillende categorieën.

De helft (50%) van de ouders van kinderen met een beperking heeft één of meer belemmeringen opgegeven. Dat geldt voor iedere leeftijdsgroep. De kinderen met een beperking ervaren volgens hun ouders vaker één of meer belemmeringen bij sportieve activiteiten dan de kinderen zonder beperking (24-34%; figuur 3.13).

Figuur 3.13
Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders belemmeringen ervaart bij sportieve activiteiten
(in procenten)

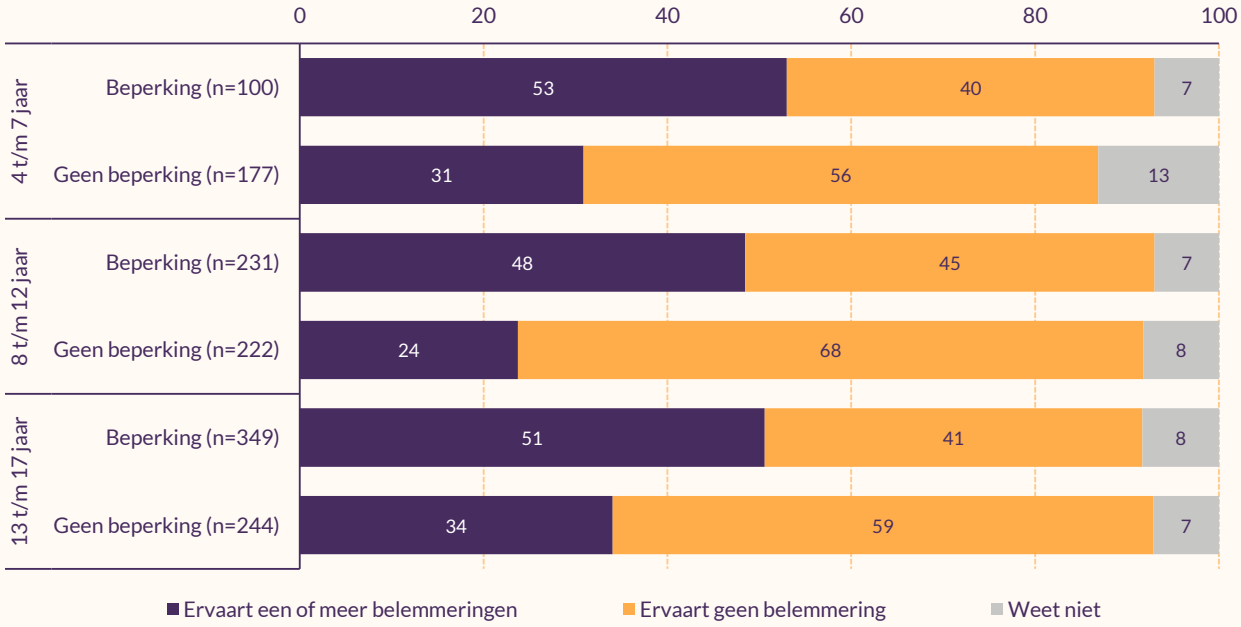

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Meestal ook belemmeringen bij sport als er al belemmeringen bij de gebruikelijke activiteiten zijn

Vier op de vijf (81%) kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de gebruikelijke activiteiten, ervaren volgens hun ouders ook één of meer belemmeringen bij sportieve activiteiten. Onder kinderen die zich niet ernstig (53%) of helemaal niet (28%) belemmerd voelen is dit aandeel lager.

Ervaren belemmeringen lopen uiteen

De belemmeringen die kinderen met een beperking volgens hun ouders ervaren, lopen uiteen. Meestal hebben ze met persoonlijke factoren te maken. In het kader hieronder staan de vijf meest genoemde belemmeringen. In bijlage 3 staat een volledig overzicht van de belemmeringen die kinderen (en hun ouders) ervaren bij sportieve activiteiten.

Belemmeringen die kinderen met een beperking volgens hun ouders het vaakst ervaren

Het kind:

- kan niet of minder goed sporten door de beperking of aandoening (12%);
- vindt de omgang met anderen lastig (9%);
- krijgt te veel prikkels tijdens sportieve activiteiten (8%);
- heeft geen behoefte aan/zin in sportieve activiteiten (6%);
- heeft geen of weinig tijd voor sportieve activiteiten (6%).

Sporters ervaren minder vaak belemmeringen dan niet-sporters

De kinderen met een beperking die geen sportieve activiteiten beoefenen (81%, niet in figuur), ervaren volgens hun ouders significant vaker één of meer belemmeringen dan kinderen met een beperking die wel sportieve activiteiten beoefenen (42%).

Een deel van de belemmeringen komt vaker voor onder kinderen met een beperking die geen sportieve activiteiten beoefenen dan onder kinderen met een beperking die dit wel doen:

- geen behoefte aan of geen zin in;
- geen of weinig tijd;
- angst voor reacties van anderen;
- aanbod van activiteiten in de buurt is beperkt; en
- vindt sportieve activiteiten niet leuk.

Verschil ten opzichte van kinderen zonder beperking

Ouders van kinderen zonder beperking noemen minder vaak (uiteenlopende) belemmeringen dan ouders van kinderen met een beperking. De drie meest genoemde staan in het kader hieronder.

Belemmeringen die kinderen zonder beperking volgens hun ouders het vaakst ervaren

Het kind:

- heeft geen of weinig tijd voor sportieve activiteiten (9%);
- heeft geen behoefte aan/geen zin in sportieve activiteiten (5%);
- is onzeker (3%).

Kinderen zonder beperking die geen sportieve activiteiten beoefenen, ervaren volgens hun ouders vaker één of meer belemmeringen om dit te gaan doen (63%) dan kinderen zonder beperking die wel sporten (25%). Vooral 'geen behoefte

aan/zin in' en 'geen of weinig tijd' worden beduidend vaker als belemmering genoemd door de ouders van kinderen die geen sportieve activiteiten beoefenen.

3.9 Belemmeringen die ouders ervaren

We hebben de ouders van kinderen met en zonder beperking gevraagd welke belemmeringen ze zelf ervaren om hun kind sportieve activiteiten te laten doen. Meer dan twee op de vijf ouders van kinderen met een beperking (44%, niet in figuur) hebben één of meer belemmeringen opgegeven.

Ouders van kinderen van 13-17 jaar ervaren het minst vaak belemmeringen om hun kind sportieve activiteiten te laten doen (figuur 3.14). Kinderen in deze leeftijd zijn vaak zelfstandiger en hebben minder hulp van hun ouders nodig dan jongere kinderen.

Ouders van kinderen van 8-12 jaar met een beperking ervaren het vaakst een of meer belemmeringen (52%, figuur 3.14). Ouders van kinderen in dezelfde leeftijd zonder beperking ervaren dit minder vaak (42%).

Binnen de twee andere leeftijdsgroepen zijn de verschillen tussen ouders van kinderen met en zonder beperking klein.

Figuur 3.14
Aandeel ouders van kinderen met en zonder beperking dat een of meer belemmeringen ervaart om hun kind sportieve activiteiten te laten doen
(in procenten)

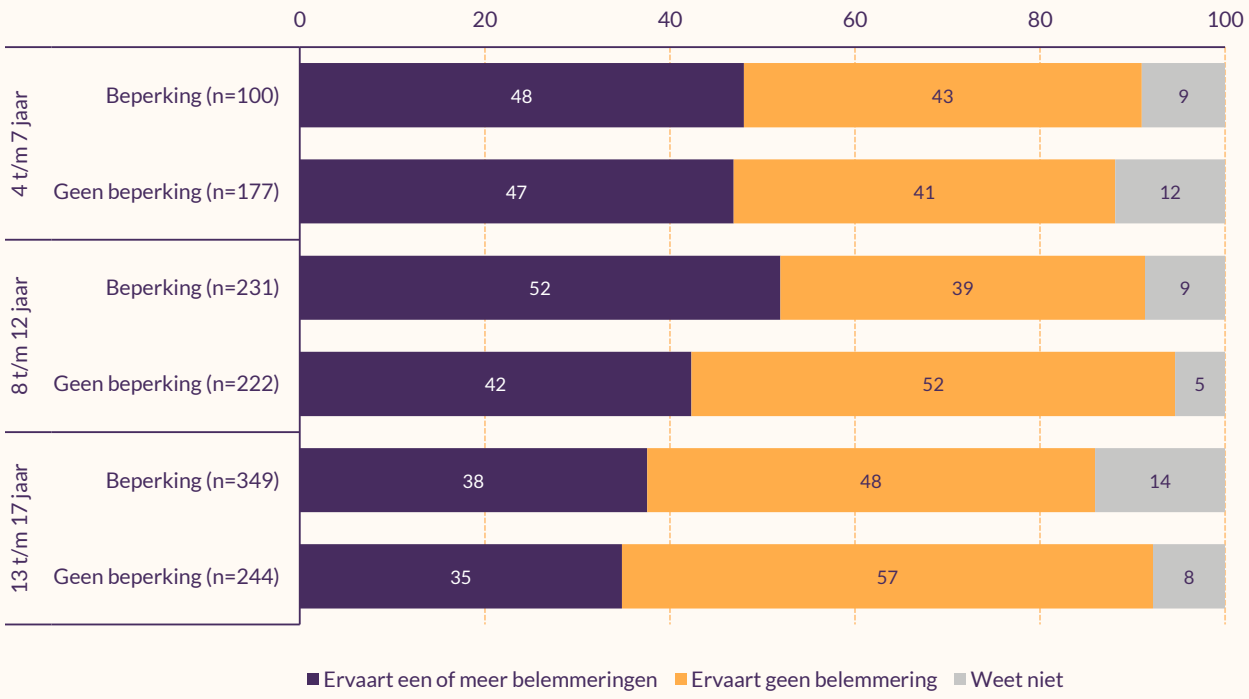

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Ouders ervaren vaker belemmeringen als hun kind zich bij de gebruikelijke activiteiten ernstig belemmerd voelt
Als het kind zich door de beperking ernstig belemmerd voelt bij de gebruikelijke activiteiten, voelen ouders zich vaker belemmerd om het kind sportieve activiteiten te laten doen (62%, niet in figuur). Ouders van kinderen die zich niet ernstig (46%) of helemaal niet belemmerd voelen (30%), ervaren minder vaak één of meer belemmeringen.

Ouders ervaren belemmeringen van kinderen vaak zelf ook als belemmering

Op de vraag welke belemmeringen de ouders zelf ervaren om hun kind sportieve activiteiten te laten doen, geven ouders verschillende antwoorden. Deze lopen minder uiteen dan de belemmeringen die kinderen ervaren.

In het volgende kader staan de belemmeringen die ouders van kinderen met een beperking het vaakst ervaren. In bijlage 3 staat een volledig overzicht. Daarin staan ook de belemmeringen die ouders van kinderen zonder beperking ervaren.

Vaak vormen belemmeringen die kinderen zelf ervaren ook een belemmering voor de ouders. Als een kind bijvoorbeeld onzeker is of geen zin heeft om sportieve activiteiten te doen, is het voor de ouder lastiger om het kind mee te laten doen aan dit soort activiteiten.

Belemmeringen die ouders van kinderen met een beperking het vaakst ervaren
Ouders ervaren deze belemmeringen het vaakst:
- belemmeringen die het kind zelf ervaart (12%);
- kind is (soms) lastig te motiveren (10%);
- te weinig geld (7%);
- geen/weinig tijd (6%);
- aanbod van (passende) activiteiten in de buurt is beperkt (6%).

Ouders van niet-sporters ervaren vaker belemmeringen

Twee op de vijf (39%) ouders van kinderen met een beperking die sportieve activiteiten beoefenen, hebben aangegeven een of meer belemmeringen te ervaren om hun kind sportieve activiteiten te laten doen. Meer dan de helft (56%) ervaart geen belemmeringen en een klein deel weet dit niet.

Ouders van kinderen met een beperking die geen sportieve activiteiten doen, ervaren vaker een of meer belemmeringen (63%). Eén op de drie ouders (32%) weet het niet. Dat zo'n groot deel niet weet of ze belemmeringen ervaren, komt mogelijk doordat ze nog niet de stap hebben gezet om hun kind sportieve activiteiten te laten doen. Slechts een klein deel (5%) zegt geen belemmeringen te ervaren.

De ouders van kinderen met een beperking die geen sportieve activiteiten beoefenen, zeggen significant vaker dat ze belemmerd worden:

- doordat het kind (soms) lastig te motiveren is; en
- door de belemmeringen die het kind zelf ervaart.

Een van deze ouders zegt bijvoorbeeld ***'kind wordt geïrriteerd als ik het ter sprake breng'***. Een andere ouder zegt ***'Wij lopen tegen alles aan, naar school gaan lukt al niet'***.

Verschil ten opzichte van ouders van kinderen zonder beperking

Ouders van kinderen zonder beperking noemen vrijwel net zo vaak als ouders van kinderen met een beperking dat ze één of meer belemmeringen ervaren om hun kind sportieve activiteiten te laten doen. In het kader hieronder staan de vijf meest genoemde belemmeringen van ouders van kinderen zonder beperking.

Belemmeringen die ouders van kinderen zonder beperking het vaakst ervaren

Ouders ervaren deze belemmeringen het vaakst:

- geen/weinig tijd (14%);
- te weinig geld (11%);
- vervoersproblemen (8%);
- tijdstip komt niet uit/lastig plannen (7%);
- kind is (soms) lastig te motiveren (5%).

Opvallend is dat deze ouders vervoersproblemen vaker noemen dan de ouders van kinderen met een beperking. Dat komt mogelijk doordat in de groep kinderen zonder beperking meer jonge kinderen zitten dan in de groep kinderen met een beperking. Deze jonge kinderen zijn afhankelijker van hun ouders om bij de sportclub te komen.

Daarnaast kan het zijn dat de ouders van kinderen met een beperking nog niet op het punt gekomen zijn om vervoer als belemmering te zien. Hun kind kan mogelijk niet sporten door de beperking of moet eerst gemotiveerd worden om dat te gaan doen.

Ouders van kinderen zonder beperking die wel en niet sporten, noemen vrijwel even vaak één of meer belemmeringen. Maar ouders van kinderen zonder beperking die niet sporten, weten vaker niet tegen welke belemmeringen ze daarbij aan (kunnen) lopen (45%) dan ouders van kinderen die wel sporten (3%).

3.10 Ernst belemmeringen bij sportieve activiteiten

We hebben de ouders van kinderen met een beperking gevraagd in welke mate hun kind zich belemmerd voelt bij het beoefenen van sportieve activiteiten:

- 11 procent voelt zich ernstig belemmerd.
- 43 procent voelt zich belemmerd, maar niet ernstig.
- 47 procent voelt zich niet belemmerd (niet in figuur).

Wie zijn de kinderen die zich belemmerd voelen tijdens sportieve activiteiten?
tabel 3.2 gaat over de mate waarin kinderen met een beperking zich belemmerd voelen bij de gebruikelijke en bij sportieve activiteiten. De helft (51%) van de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, voelt zich ook belemmert tijdens sportieve activiteiten. De rest voelt zich niet ernstig (42%) of helemaal niet belemmerd (7%) bij sportieve activiteiten.

Van de kinderen met een beperking die zich bij de gebruikelijke activiteiten niet ernstig of helemaal niet belemmerd voelen, voelt een klein deel zich belemmerd bij sportieve activiteiten (respectievelijk 6% en 2%). De rest voelt zich niet ernstig of helemaal niet belemmerd (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2
Mate waarin kinderen zich volgens hun ouders belemmerd voelen bij sportieve activiteiten, uitgesplitst naar ernst belemmering bij activiteiten die ze gewoonlijk doen
(in procenten)

	Activiteiten die kinderen gewoonlijk doen		
	Ernstig belemmerd (n=90)	**Wel belemmerd, maar niet ernstig (n=402)**	**Helemaal niet belemmerd (n=188)**
Ernstig belemmerd	51	6	2
Wel belemmerd, maar niet ernstig	42	56	15
Helemaal niet belemmerd	7	39	83

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Ouders hebben toegelicht waarom hun kind belemmeringen ervaart bij sportieve activiteiten. Meestal heeft het te maken met de beperking. Een kind ziet of hoort niet goed, heeft soms extra uitleg of begeleiding nodig, ervaart te veel prikkels of vindt de sociale omgang lastig. Een van de ouders zegt bijvoorbeeld:

'Vriendschap gaat niet altijd makkelijk. Kinderen vinden haar vreemd en accepteren haar niet altijd. Meestal omdat ze niet van haar beperkingen weten.'

Daarnaast kunnen sommige kinderen niet bij een sportclub in de buurt terecht:

'In verband met zijn verstandelijke beperking zijn er in de omgeving weinig clubs voor hem.'

Bij een deel van de kinderen met een beperking gaat het beoefenen van sportieve activiteiten goed. De sportclub zorgt ervoor dat de kinderen zichzelf kunnen zijn:

'Bij judo wordt iedereen geaccepteerd en gerespecteerd hoe hij/zij is. Dus ook ASS is nooit als een beperking gezien.'

'Hij heeft eerst op passend voetbal gezeten. Dat was specifiek voor kinderen zoals hij, maar na ruim 2 jaar daar te hebben getraind kon hij over naar regulier voetbal. Door zijn vermoeidheid wordt hij nog wel wat beperkt, maar gelukkig gaan ze daar bij de nieuwe vereniging heel goed mee om. Maar zonder die training bij passend voetbal, was dit hem denk ik niet gelukt. Die opstap was super fijn.'

3.11 Behoeften aan hulpmiddelen

Weinig kinderen hebben behoefte aan sporthulpmiddelen

Slechts één op de twintig (4%, 28 van de 680) kinderen met een beperking in dit onderzoek heeft een sporthulpmiddel nodig om sportieve activiteiten te kunnen beoefenen. Dit zijn met name kinderen die zich in het dagelijks leven en tijdens sportieve activiteiten (ernstig) belemmerd voelen. Andere kinderen hebben geen sporthulpmiddel nodig bij sportieve activiteiten (83%) of hebben dit niet nodig omdat ze geen sportieve activiteiten beoefenen (12%).

De sporthulpmiddelen die kinderen nodig hebben of gebruiken zijn uiteenlopend. Een tandemfiets, een elektrische fiets, orthopedisch schoeisel en een driewielfiets noemen ze het vaakst. 13 van de 28 kinderen die een sporthulpmiddel nodig hebben of gebruiken, hebben er al een in bezit. Twaalf hebben er een in bruikleen en vier hebben nog niet alle benodigde sporthulpmiddelen in bezit of bruikleen.[4]

Eén op de zes kinderen heeft aanpassingen nodig bij sportieve activiteiten

Naast de sporthulpmiddelen zorgen andere hulpmiddelen en aanpassingen ervoor dat kinderen met een beperking (beter) mee kunnen doen aan sportieve activiteiten. Eén op de zes (17%) kinderen met een beperking heeft dit nodig. Het vaakst hebben ze extra of persoonlijke begeleiding (11%), een aangepaste groepsgrootte (8%), een prikkelarme ruimte (5%) en/of aangepaste spelregels (4%) nodig.

[4]Eén kind heeft een sporthulpmiddel in bruikleen en een ander sporthulpmiddel nog niet in bezit of bruikleen. Daarom tellen de getallen op tot 29, terwijl het totale aantal kinderen dat een sporthulpmiddel nodig heeft 28 is.

De behoeften aan aanpassingen bleken ook uit de toelichting van ouders over de ernst van de belemmeringen bij het beoefenen van sportieve activiteiten:

'Mijn kind kan niet tegen de geluiden in een sportzaal. Mijn kind kan niet omgaan met de ongeschreven regels en afwijkingen van gemaakte afspraken en de sociale situaties.'

'Soms gaat de uitleg te snel. Of moet ze te veel dingen tegelijk. Dan heeft ze het even lastig.'

Een prikkelarme ruimte, extra begeleiding en aangepaste spelregels kunnen deze kinderen helpen.

Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen hebben vaker hulp nodig
9 van de 28 kinderen die een sporthulpmiddel nodig hebben om sportieve activiteiten te kunnen beoefenen, voelen zich door de beperking ernstig belemmerd bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen.

Eén op de drie (33%, niet in figuur) heeft vaker andere aanpassingen en hulpmiddelen nodig bij sportieve activiteiten. Extra of persoonlijke begeleiding, een aangepaste groepsgrootte, een prikkelarme ruimte en aangepaste spelregels noemen ouders het vaakst.

Kinderen die zich niet ernstig (19%) of helemaal niet (3%) belemmerd voelen, hebben minder vaak aanpassingen of hulpmiddelen nodig.

Hoofdstuk 4

Kunstzinnige en creatieve activiteiten

In dit hoofdstuk beschrijven we welke kunstzinnige en creatieve activiteiten kinderen met een beperking doen en hoe vaak, hun lidmaatschap bij kunstzinnige en creatieve clubs en de redenen waarom ze deze activiteiten doen. Daarnaast lichten we toe welke wensen, behoeften en belemmeringen kinderen (en hun ouders) hebben bij het beoefenen van kunstzinnige en creatieve activiteiten. We vergelijken dit met kinderen zonder beperking.

De resultaten presenteren we in de figuren steeds voor drie leeftijdsgroepen:

- 4 tot en met 7 jaar;
- 8 tot en met 12 jaar; en
- 13 tot en met 17 jaar.

In de analyse hebben we ook bekeken of de resultaten van kinderen met een beperking verschillen op basis van de mate waarin ze zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen (ernstig, niet ernstig of helemaal niet belemmerd). We zien daar weinig verschillen. Waar we wel duidelijke verschillen zien, noemen we die in de tekst.

Kunstzinnige en creatieve activiteiten
We gebruiken in dit onderzoek de term kunstzinnige en creatieve activiteiten. Daarmee bedoelen we bijvoorbeeld muziek maken, tekenen, toneelspelen of verhalen schrijven. Het gaat om het zelf maken of doen, niet om bezoek. Een museum- of concertbezoek telt dus niet mee.

We hebben het over de kunstzinnige en creatieve activiteiten die kinderen doen bij een club, in een groep of alleen, bij de opvang/oppas, thuis of in therapie.

4.1 Frequentie kunstzinnige en creatieve activiteiten

De ouders van kinderen in dit onderzoek hebben we gevraagd of hun kind in de afgelopen twaalf maanden kunstzinnige en creatieve activiteiten heeft gedaan. Van de 680 kinderen met een beperking heeft de helft (52%, niet in figuur) kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefend. Van de kinderen die dit niet hebben gedaan, heeft één op de vijf (22%, niet in figuur) dit eerder wel gedaan.

In **figuur 4.1** staat per leeftijdsgroep hoe vaak kinderen kunstzinnige en creatieve activiteiten hebben beoefend. Kinderen van 4-12 jaar met een beperking hebben minder vaak kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefend dan leeftijdsgenoten

zonder beperking. Kinderen van 13-17 jaar met een beperking (36%) hebben iets vaker wekelijks kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefend dan leeftijdsgenoten zonder beperking (31%).

Figuur 4.1
Frequentie waarin kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

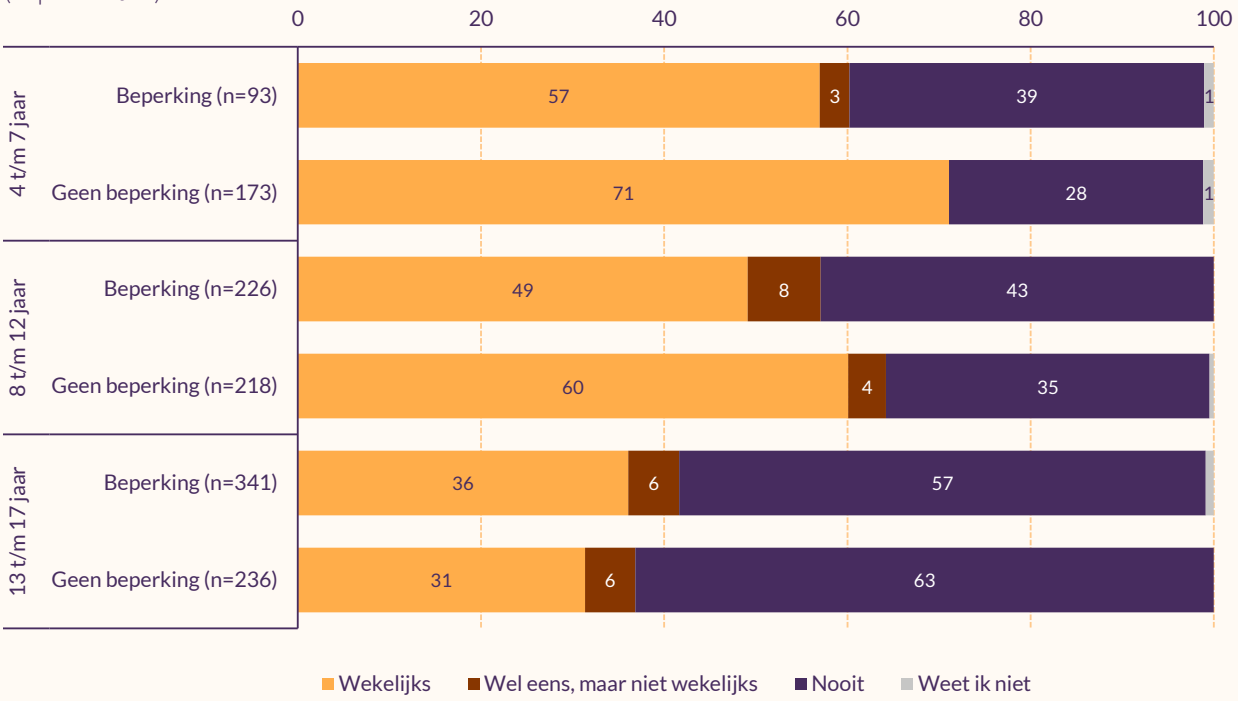

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

4.2 Type kunstzinnige en creatieve activiteiten

Onder kinderen met een beperking die kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen, zijn schilderen en tekenen (57%), iets bouwen of knutselen (38%), een muziekinstrument bespelen (23%) en ballet of dans[5] (17%) de meest beoefende activiteiten (niet in figuur).

In iedere leeftijdsgroep is schilderen en tekenen de meest beoefende kunstzinnige en creatieve activiteit (zie figuur 4.2). Iets bouwen of knutselen is populair onder 4-7-jarigen (61%). Daarna neemt het aantal beoefenaars met de leeftijd af. Kinderen van 4-7 jaar beoefenen ook iets vaker ballet of dans dan oudere kinderen. Een muziekinstrument bespelen is onder de oudere kinderen populairder. Verder valt op

[5] Dans valt onder zowel sportieve als kunstzinnige en creatieve activiteiten. De meeste ouders die dans hebben opgegeven, hebben dit bij sportieve activiteiten gedaan en niet bij kunstzinnige en creatieve activiteiten. Deze respondenten zijn gehercodeerd, zodat ze ook behoren tot de groep beoefenaars van kunstzinnige en creatieve activiteiten.

dat kinderen van 4-12 jaar met een beperking vaker een muziekinstrument bespelen dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

Figuur 4.2
Kunstzinnige en creatieve activiteiten die kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders het vaakst beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, basis is kinderen die kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen)

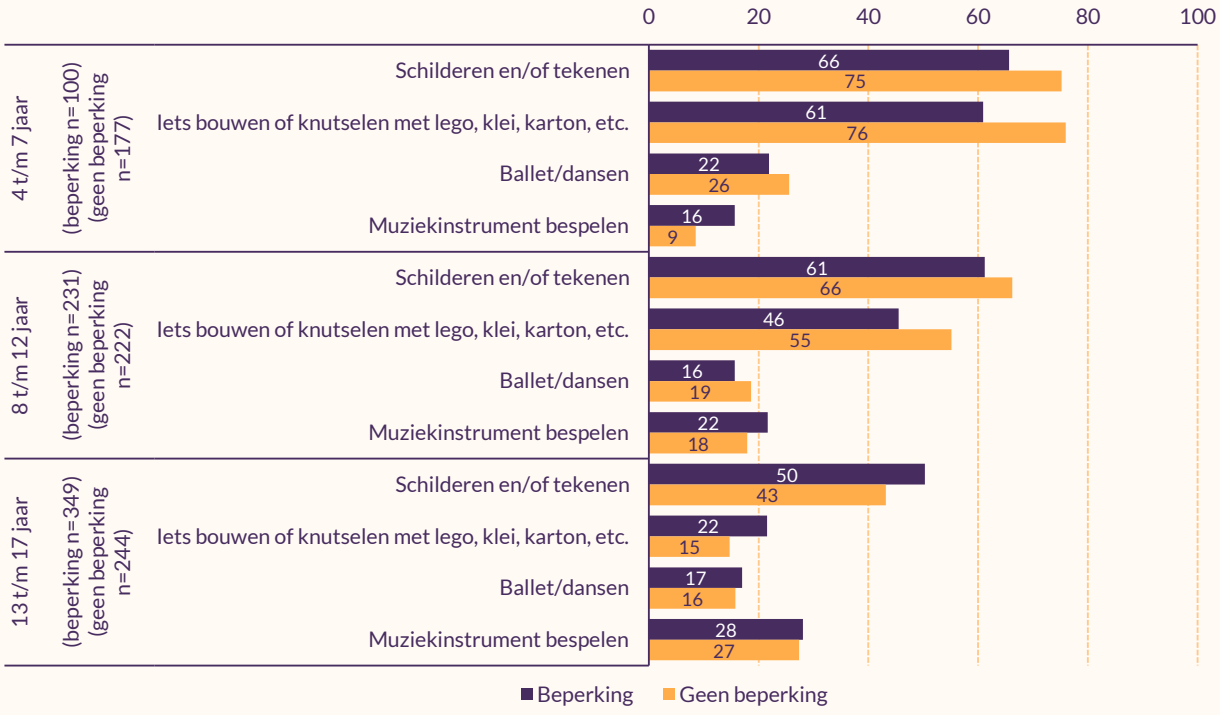

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Tekenen en schilderen voor iedereen de belangrijkste activiteit
De ouders van kinderen met en zonder beperking hebben we gevraagd welke kunstzinnige en creatieve activiteit het belangrijkst is voor hun kind. Schilderen en tekenen is voor iedere leeftijdsgroep de belangrijkste activiteit. Voor 4-12-jarigen met en zonder beperking is iets bouwen of knutselen daarna de belangrijkste activiteit. Voor 13-17-jarigen met en zonder beperking is dat een muziekinstrument bespelen.

4.3 Lidmaatschap kunstzinnige en creatieve club

We hebben ouders gevraagd of hun kind lid is van een kunstzinnige of creatieve club. Eén op de tien kinderen met een beperking in dit onderzoek is lid van zo'n club (11%, niet in figuur). De kinderen van 4-7 jaar (14%) en van 8-12 jaar (13%) zijn het vaakst lid (zie **figuur 4.3**).

Kunstzinnige en creatieve club

Met een kunstzinnige en creatieve club bedoelen we:

- een dansclub of -school;[6]
- een creatieve club of kunstencentrum;
- een vereniging, groep of school voor zang, muziek, toneel of theater.

Als we de kinderen met een beperking vergelijken met kinderen zonder beperking, zien we het grootste verschil in lidmaatschap binnen de groep 8-12-jarigen (respectievelijk 13% en 22%, figuur 4.3). Bij 13-17-jarigen zien we een minder groot verschil (respectievelijk 9% en 14%).

Figuur 4.3
Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders lid is van een kunstzinnige en creatieve club
(in procenten)

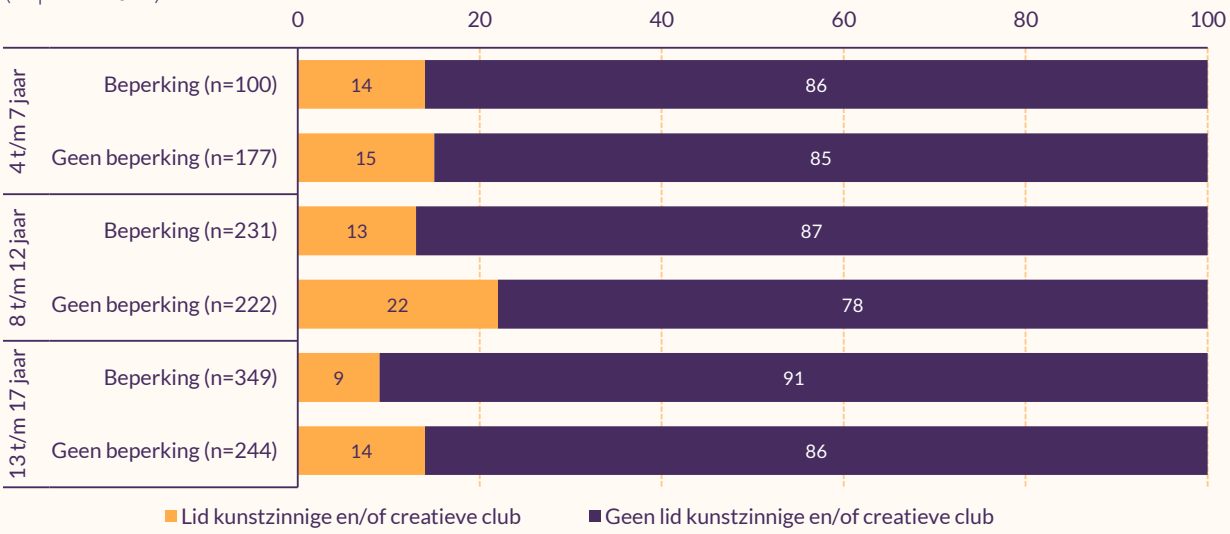

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Type kunstzinnige en creatieve club

Eén op de twintig kinderen met een beperking in dit onderzoek is lid van een vereniging, groep of school voor zang, muziek, toneel of theater (6%, niet in figuur) of van een dansclub of -school (5%). 1 procent is lid van een creatieve club of kunstencentrum.

Het aandeel leden van een vereniging, groep of school voor zang, muziek, toneel of theater is het hoogst onder kinderen van 8-12 jaar (7%, zie **figuur 4.4**). Van een dansclub of school zijn 4-7-jarigen het vaakst lid (12%).

[6] Doordat dans onder sportieve activiteiten én kunstzinnige en creatieve activiteiten valt, is er overlap in de resultaten over de deelname aan activiteiten en het clublidmaatschap.

Figuur 4.4

Type kunstzinnige en creatieve clubs waar kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders lid van zijn

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

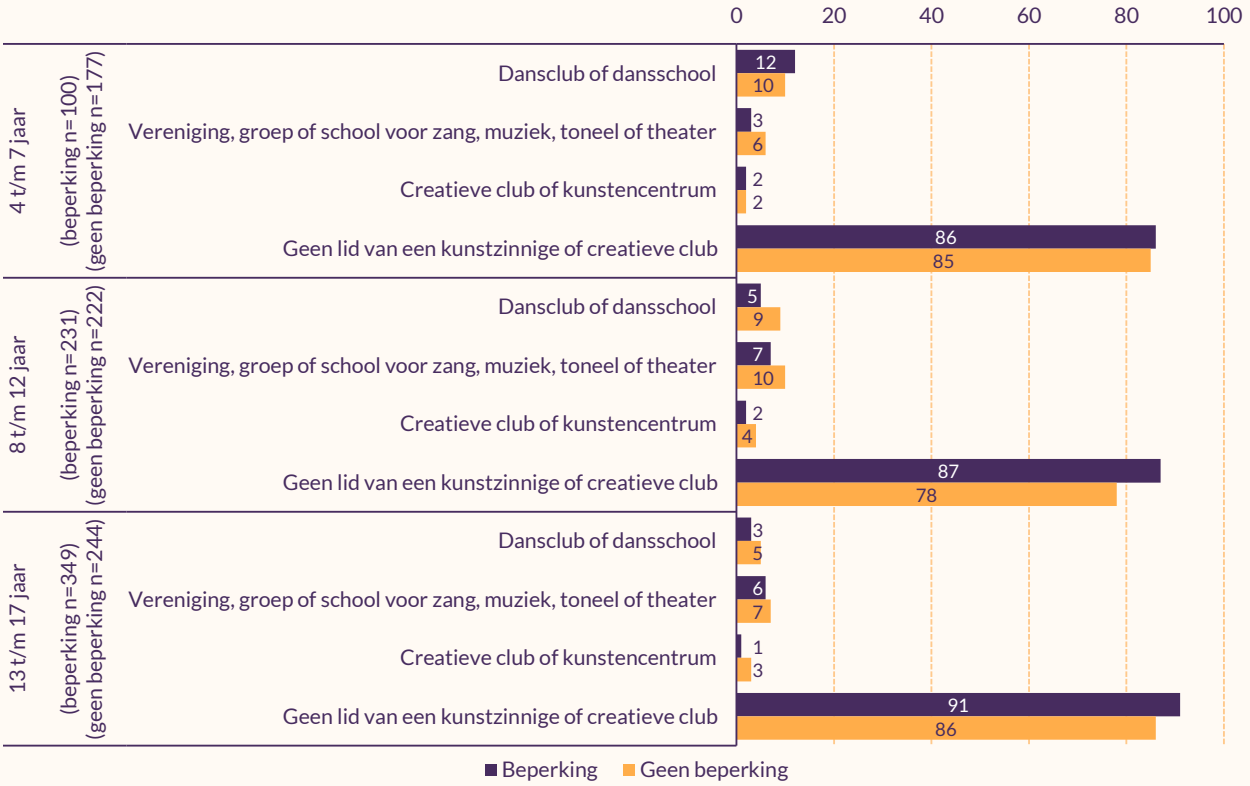

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Meeste kinderen doen mee in 'regulier' aanbod

Van de kinderen met een beperking die lid zijn van een kunstzinnige en creatieve club (n=78), is een klein deel lid van een club speciaal voor kinderen met een beperking (10%, niet in figuur). De meesten zijn lid van een club die niet speciaal voor mensen met een beperking is (90%). Daar doen ze vaak mee aan het aanbod van de club in een groep kinderen zonder beperking of aandoening (88%). Eén op de zeven neemt (ook) alleen of onder een-op-een-begeleiding deel (14%).

Meeste kinderen voelen zich op hun gemak op de sportclub

We hebben de ouders van kinderen die lid zijn van een kunstzinnige of creatieve club (n=78) gevraagd of hun kinderen zich daar op hun gemak voelen. Dat is meestal wel het geval (93%, niet in figuur). Andere ouders hebben hier een neutrale mening over (7%). Doordat weinig kinderen lid zijn van een kunstzinnige of creatieve club, kunnen we niet uitsplitsen naar leeftijdsgroepen. Een vergelijking met kinderen zonder beperking is ook niet mogelijk.

4.4 Medebeoefenaars

We hebben de ouders van kinderen met en zonder beperking gevraagd met wie hun kind de belangrijkste kunstzinnige en creatieve activiteit meestal beoefent.

Twee op de drie kinderen met een beperking in dit onderzoek doen dit doorgaans alleen (66%, niet in figuur). Bijna één op de vijf (18%) doet dit met familieleden, één op de zeven (15%) met leeftijdsgenoten en 1 procent met iemand anders, zoals een begeleider.

Kinderen met een beperking beoefenen de belangrijkste kunstzinnige en creatieve activiteit iets minder vaak met leeftijdsgenoten dan kinderen zonder beperking (figuur 4.5). Ze beoefenen deze activiteiten vaker alleen of met familieleden.

Figuur 4.5
Personen waarmee kinderen met en zonder beperking volgens hun ouders doorgaans de belangrijkste kunstzinnige en creatieve activiteit beoefenen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten, basis is kinderen die sportieve activiteiten beoefenen)

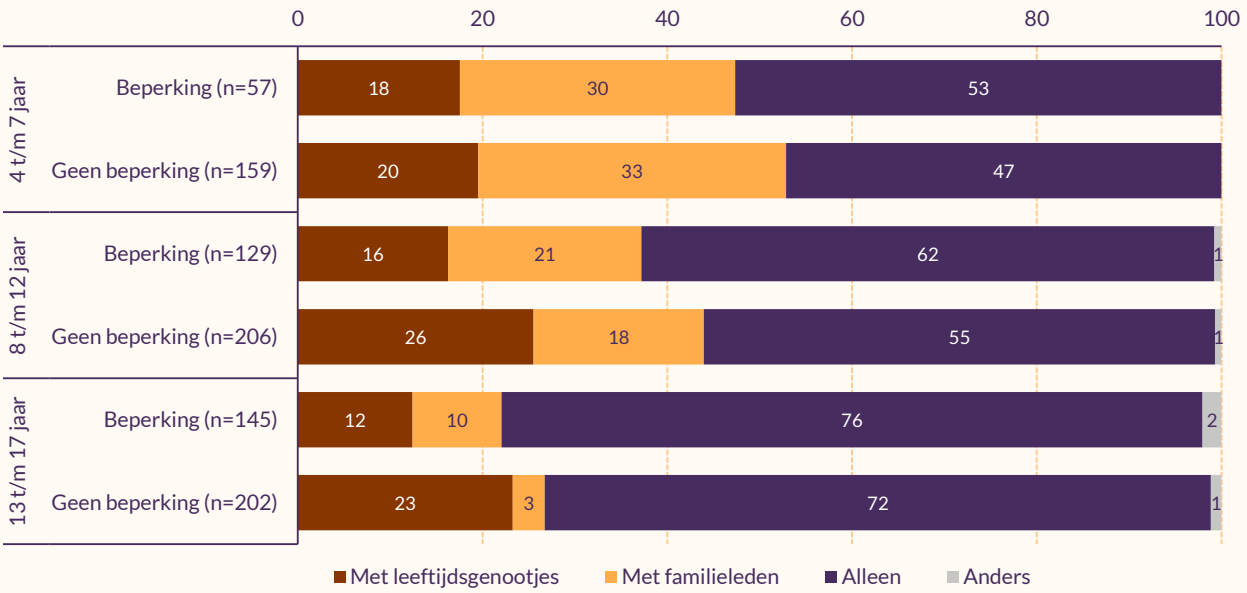

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

4.5 Redenen om kunstzinnige en creatieve actviteiten te doen

In de vragenlijst konden ouders van kinderen die kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen, aangeven wie hun kind heeft aangemoedigd om deze activiteiten te doen.

Meestal is het initiatief vanuit het kind zelf gekomen (85%, niet in figuur). Bijna de helft van de kinderen is (ook) door de ouders of verzorgers gestimuleerd (46%).

Voor één op de acht (13%) kinderen met een beperking is (daarnaast) school een stimulans geweest. Een kleiner deel is aangemoedigd door vrienden (9%), zorgverleners (4%) of een bekende artiest of kunstenaar (1%). In **figuur 4.6** staan deze cijfers uitgesplitst per leeftijdsgroep.

Figuur 4.6

Personen die volgens de ouders het kind hebben aangemoedigd om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

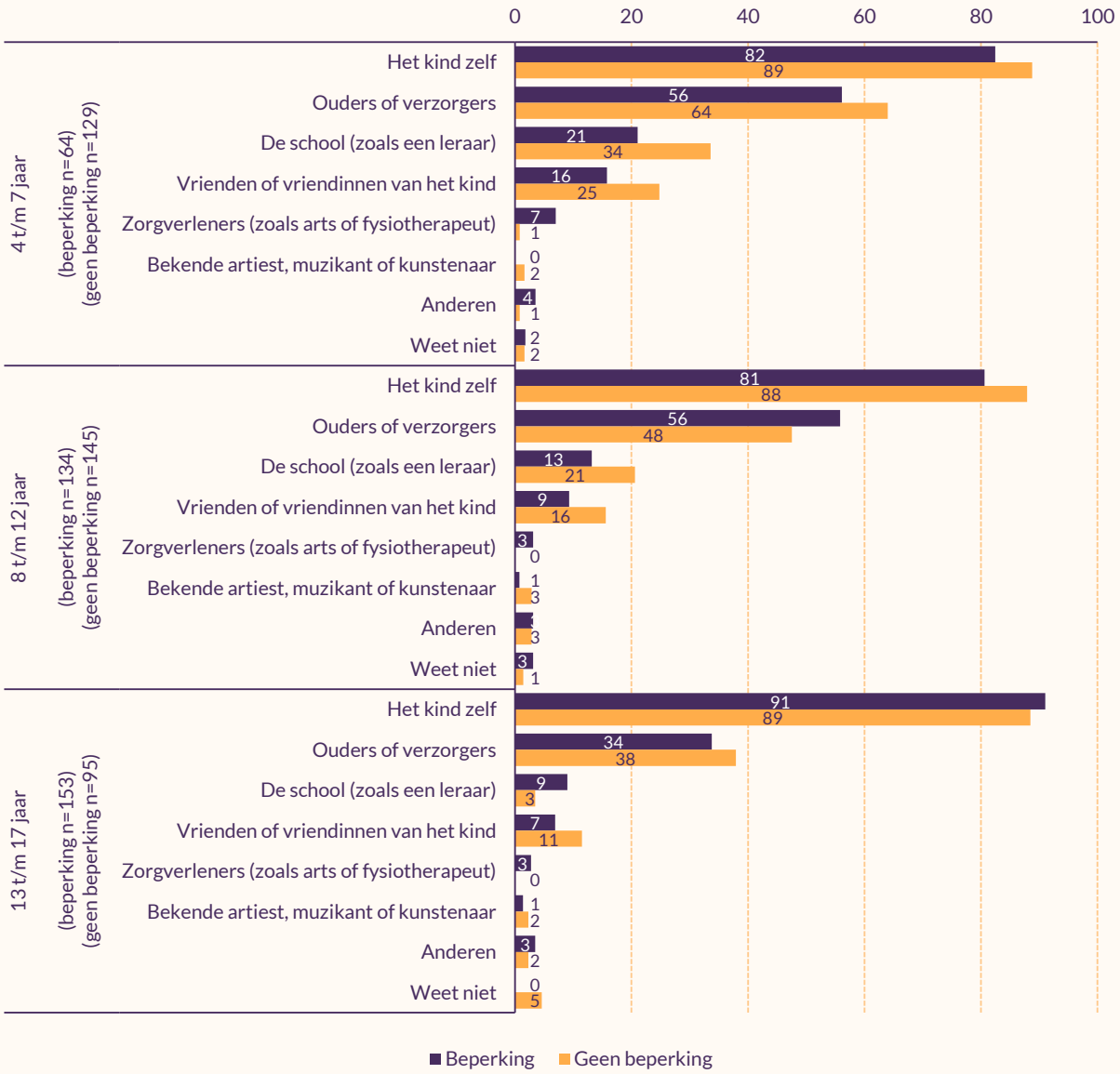

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

In figuur 4.6 valt op dat kinderen met een beperking in iedere leeftijdsgroep minder vaak door vrienden gestimuleerd zijn om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen dan kinderen zonder beperking.

Een leuke activiteit hebben is het grootste voordeel

De belangrijkste voordelen van kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen zijn volgens de ouders van kinderen met een beperking:

- dat het kind een leuke activiteit heeft (73%);
- dat het kind iets nieuws leert en eigen talenten ontdekt (71%);
- dat het de fantasie vergroot (61%);
- dat het kind meer zelfvertrouwen krijgt (48%); en
- dat de motoriek van het kind verbetert (42%).

Het aandeel ouders dat een voordeel noemt, is vergelijkbaar tussen kinderen met en zonder beperking (zie **figuur 4.7**). Sommige voordelen, zoals de fantasie vergroten, noemen ouders van kinderen zonder beperking relatief vaker. Dat komt doordat de meeste kinderen met een beperking in dit onderzoek ASS hebben.

De ouders van kinderen met ASS hebben, ten opzichte van de ouders van kinderen met andere typen beperkingen, het minst vaak dit voorbeeld genoemd. Van kinderen met ASS is bekend dat ze meer moeite hebben om fantasie te gebruiken bij hun activiteiten (Lee et al., 2016).

Figuur 4.7

Voordelen van deelname aan kunstzinnige en creatieve activiteiten volgens ouders van kinderen met en zonder beperking

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

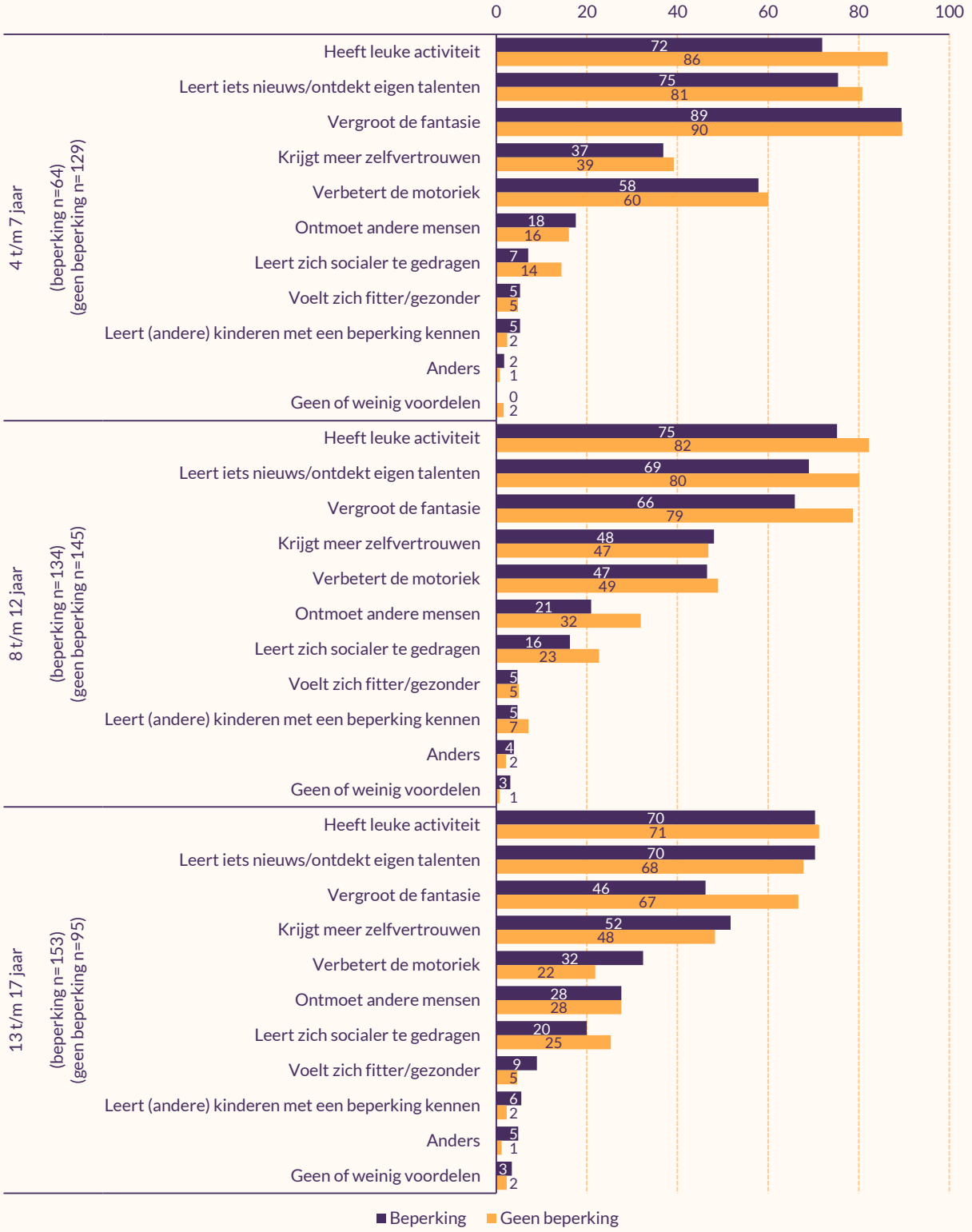

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

4.6 Wensen en behoeften

Om de wensen en behoeften voor kunstzinnige en creatieve activiteiten in kaart te brengen, hebben we ouders van kinderen gevraagd of hun kind:

- wil beginnen met een kunstzinnige en creatieve activiteit;
- de huidige kunstzinnige en creatieve activiteit(en) vaker wil doen;
- een andere kunstzinnige en creatieve activiteit (erbij) wil doen.

Eén op de tien niet-beoefenaars met een beperking wil kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen

De vraag of een kind wil beginnen met een kunstzinnige en creatieve activiteit, hebben we alleen gesteld aan de ouders van kinderen die in het afgelopen jaar geen kunstzinnige en creatieve activiteiten hebben gedaan. Van deze kinderen wil één op de tien (10%, niet in figuur) beginnen met een kunstzinnige en creatieve activiteit. Eén op de vier (24%) weet dit nog niet en twee op de drie (64%) willen geen kunstzinnige en creatieve activiteiten gaan doen.

Deel beoefenaars met een beperking wil vaker of een andere kunstzinnige en creatieve activiteit (erbij) doen

De ouders van kinderen die het afgelopen jaar kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenden, hebben we gevraagd of hun kind deze activiteit(en) vaker wil doen en of hun kind een andere kunstzinnige en creatieve activiteit (erbij) wil doen. Eén op de drie (31%, niet in figuur) wil vaker de huidige kunstzinnige en creatieve activiteit(en) beoefenen. Twee op de vijf willen dit niet (42%) en één op de vier weet dit niet (27%). Bijna één op de vijf (18%) kinderen wil (ook) een andere activiteit (erbij) doen.

Typen activiteiten die kinderen met een beperking willen doen

De wensen voor kunstzinnige en creatieve activiteiten (beginnen, vaker doen of een andere doen) hebben we bij elkaar opgeteld. Zo konden we het totaal aan wensen van kinderen met een beperking in kaart brengen.

4-7-jarigen met een beperking willen het vaakst een kunstzinnige of creatieve activiteit (vaker of erbij) gaan doen (61%, niet in figuur).Twee op de vijf 8-12-jarigen (43%) en 13-17-jarigen (44%) met een beperking willen dit ook.

De meest genoemde activiteiten van kinderen met een beperking die een kunstzinnige en creatieve activiteit (vaker of erbij) willen gaan doen, zijn schilderen en tekenen (13%) en iets bouwen (9%, niet in figuur).

4.7 Belemmeringen die kinderen ervaren

In dit onderzoek hebben we de ouders van kinderen met en zonder beperking gevraagd welke belemmeringen hun kind ervaart bij kunstzinnige en creatieve activiteiten of om kunstzinnige en creatieve activiteiten te gaan doen. Dit was een open vraag, waarbij ouders vijf belemmeringen konden opgeven. Deze belemmeringen hebben we vervolgens ingedeeld in verschillende categorieën.

Twee op de vijf (40%, niet in figuur) kinderen met een beperking ervaren volgens de ouders één of meer belemmeringen bij het beoefenen van kunstzinnige en creatieve activiteiten of om deze activiteiten te gaan doen. 13-17-jarigen met (44%) en zonder (45%) beperking ervaren vaker één of meer belemmeringen dan jongere kinderen (zie **figuur 4.8**).

Vooral 4-7-jarigen met een beperking ervaren vaker één of meer belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

Figuur 4.8
Aandeel kinderen met en zonder beperking dat volgens hun ouders belemmeringen ervaart bij kunstzinnige en creatieve activiteiten
(in procenten)

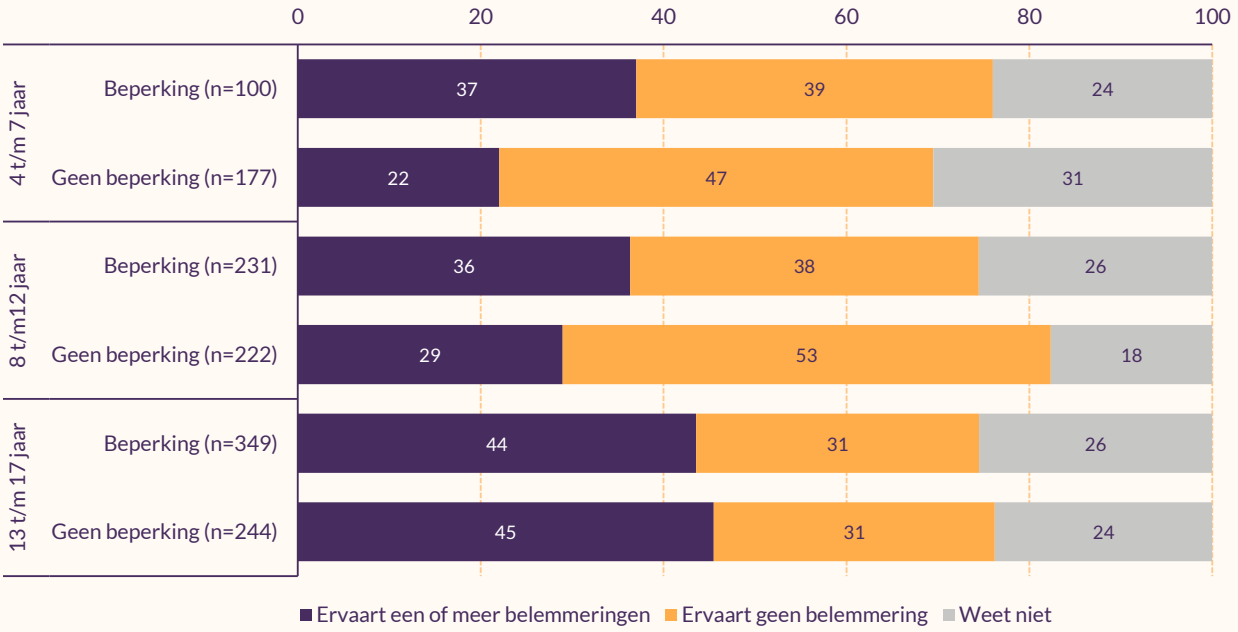

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

De helft (53%, niet in figuur) van de kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, ervaart volgens de ouder één of meer belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten. Onder kinderen die zich niet ernstig (40%) of helemaal niet (34%) belemmerd voelen, is dit percentage iets lager.

In het kader hieronder staan de vijf belemmeringen die kinderen volgens hun ouders het vaakst ervaren. In bijlage 4 staat een volledig overzicht. Daarin staan ook de belemmeringen die kinderen zonder beperking ervaren.

Belemmeringen die kinderen met een beperking volgens hun ouders het vaakst ervaren

Kinderen ervaren deze belemmeringen het vaakst:

- geen behoefte aan/zin in kunstzinnige en creatieve activiteiten (15%);
- kan niet of minder goed kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen door de beperking of aandoening (6%);
- geen of weinig tijd voor kunstzinnige en creatieve activiteiten (6%);
- vindt kunstzinnige en creatieve activiteiten niet leuk (4%);
- is onzeker of kan het niet goed genoeg (4%).

Beoefenaars ervaren minder vaak belemmeringen dan niet-beoefenaars

Ouders van kinderen met een beperking die geen kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen (56%, niet in figuur), geven significant vaker aan dat hun kind één of meer belemmeringen ervaart dan ouders van kinderen met een beperking die deze activiteiten wel beoefenen (26%).

De volgende belemmeringen komen vaker voor onder kinderen die geen kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen:

- geen behoefte aan/geen zin in;
- geen of weinig tijd voor kunstzinnige en creatieve activiteiten;
- vindt kunstzinnige en creatieve activiteiten niet leuk.

Verschil ten opzichte van kinderen zonder beperking

In het volgende kader staan de drie belemmeringen die kinderen zonder beperking volgens hun ouders het vaakst ervaren bij kunstzinnige en creatieve activiteiten.

Belemmeringen die kinderen zonder beperking volgens hun ouders het vaakst ervaren

Kinderen ervaren deze belemmeringen het vaakst:

- geen behoefte aan/zin in kunstzinnige en creatieve activiteiten (15%);
- geen of weinig tijd voor kunstzinnige en creatieve activiteiten (8%);
- vindt kunstzinnige en creatieve activiteiten niet leuk (4%).

Kinderen zonder beperking die geen kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen, ervaren volgens hun ouders vaker één of meer belemmeringen om dit te gaan doen (53%) dan kinderen zonder beperking die deze activiteiten wel doen (19%). Vooral 'geen behoefte aan/zin in' en 'vindt deze activiteiten niet leuk' noemen de ouders van kinderen die geen kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen, beduidend vaker als belemmering.

4.8 Belemmeringen die ouders ervaren

We hebben de ouders van kinderen met en zonder beperking ook gevraagd welke belemmeringen ze zelf ervaren om hun kind kunstzinnige en creatieve activiteiten te laten doen. Eén op de vier ouders van kinderen met een beperking (24%, niet in figuur) heeft één of meer belemmeringen opgegeven.

Ouders van 4-7-jarigen met een beperking ervaren het vaakst één of meer belemmeringen om hun kind kunstzinnige en creatieve activiteiten te laten doen (33%, zie figuur 4.9). Onder ouders van 13-17-jarigen bestaat geen verschil naar beperking. Respectievelijk 21 en 20 procent ervaart één of meer belemmeringen.

Figuur 4.9
Aandeel ouders van kinderen met en zonder beperking dat een of meer belemmeringen ervaart om hun kind kunstzinnige en creatieve activiteiten te laten doen
(in procenten)

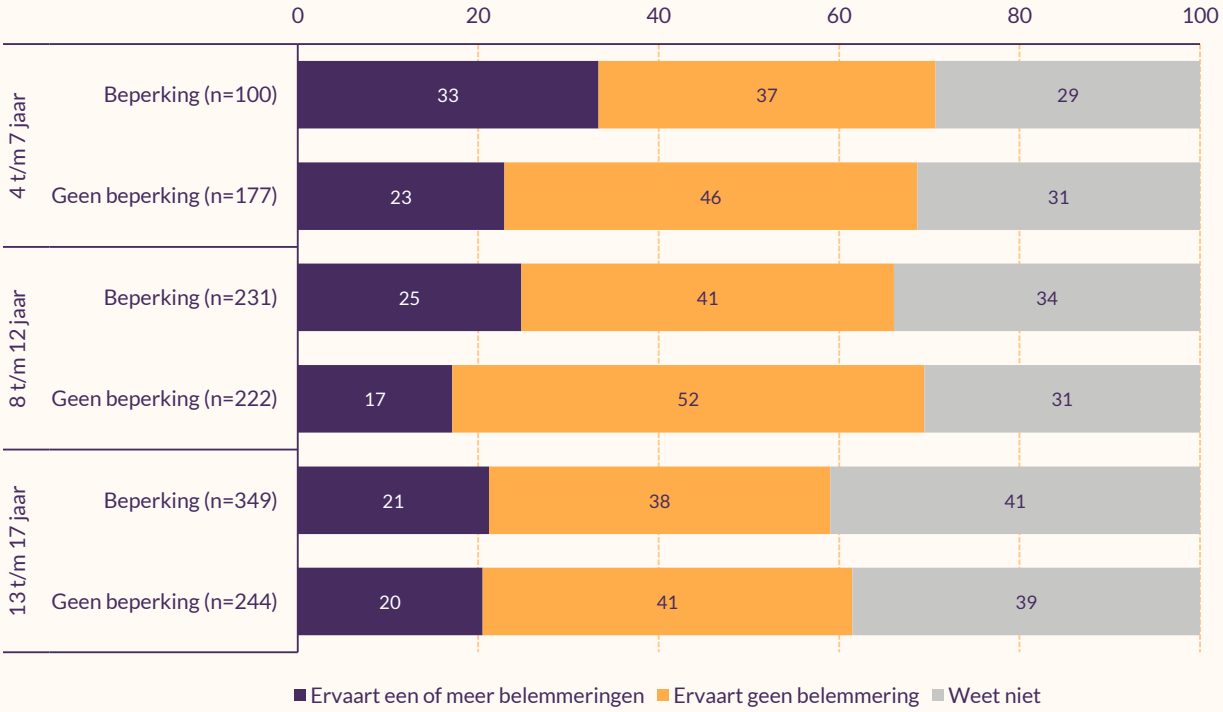

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Ouders van kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen (39%, niet in figuur), ervaren iets vaker één of meer belemmeringen om hun kind kunstzinnige en creatieve activiteiten te laten doen dan ouders van kinderen die zich niet ernstig (25%) of helemaal niet (17%) belemmerd voelen.

Belemmeringen van ouders hebben meestal te maken met de belemmeringen die het kind ervaart

Op de vraag welke belemmeringen de ouders zelf ervaren om hun kind kunstzinnige en creatieve activiteiten te laten doen, geven ouders uiteenlopende antwoorden. Vaak vormen belemmeringen voor hun kinderen ook een belemmering voor de ouders. Als een kind bijvoorbeeld onzeker is of geen zin heeft om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen, is het voor de ouder lastiger om het kind mee te laten doen aan dit soort activiteiten.

In het kader hieronder staan de belemmeringen die ouders van kinderen met een beperking het vaakst ervaren. In bijlage 4 staat een volledig overzicht. Daarin staan ook de belemmeringen die ouders van kinderen zonder beperking ervaren.

Belemmeringen die ouders van kinderen met een beperking het vaakst ervaren

Ouders ervaren deze belemmeringen het vaakst:

- belemmeringen die het kind zelf ervaart (12%);
- geen/weinig tijd (4%);
- te weinig geld (3%);
- kind is (soms) lastig te motiveren (2%);
- kind heeft begeleiding nodig (2%).

Ouders van niet-beoefenaars weten vaak niet welke belemmeringen er zijn

Eén op de vier ouders van kinderen met een beperking ervaart één of meer belemmeringen om kunstzinnige en creatieve activiteiten te beoefenen. Dit geldt voor ouders van kinderen die wel (25%) en niet (24%) deelnemen.

Twee op de drie (68%) ouders van de deelnemende kinderen ervaren geen belemmeringen en een klein deel (7%) weet dit niet. Van de niet-deelnemende kinderen weten twee op de drie ouders (68%) niet of ze belemmeringen ervaren. Slechts een klein deel (8%) zegt geen belemmeringen te ervaren.

Er zijn geen significante verschillen in belemmeringen die ouders van beoefenaars en van niet-beoefenaars van kunstzinnige en creatieve activiteiten noemen. Voorbeelden van belemmeringen die ouders noemen, zijn ***'perfectionisme van het kind'***, ***'veel spullen nodig en veel opruimen/schoonmaken naderhand'*** en ***'privéles gaat het beste, maar dat betekent hogere kosten'***.

4.9 Ernst belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten

We hebben de ouders van kinderen met een beperking gevraagd in welke mate hun kind zich belemmerd voelt bij het beoefenen van kunstzinnige en creatieve activiteiten:

- 4 procent voelt zich ernstig belemmerd.
- 24 procent voelt zich belemmerd, maar niet ernstig.
- 72 procent voelt zich niet belemmerd (niet in figuur).

Wie zijn de kinderen die zich belemmerd voelen tijdens kunstzinnige en creatieve activiteiten?

tabel 4.1 gaat over de mate waarin kinderen met een beperking zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen en bij kunstzinnige en creatieve activiteiten. Bijna één op de vijf (18%) kinderen die zich bij de gebruikelijke activiteiten ernstig belemmerd voelt, voelt zich ook ernstig belemmerd bij

kunstzinnige en creatieve activiteiten. De meeste kinderen voelen zich (niet) ernstig belemmerd bij dit type activiteiten.

Tabel 4.1
Mate waarin kinderen zich volgens hun ouders belemmerd voelen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten, uitgesplitst naar ernst belemmering bij activiteiten die ze gewoonlijk doen
(in procenten)

	Activiteiten die kinderen gewoonlijk doen		
	Ernstig belemmerd (n=90)	Wel belemmerd, maar niet ernstig (n=402)	Helemaal niet belemmerd (n=188)
Ernstig belemmerd	18	2	1
Wel belemmerd, maar niet ernstig	42	30	5
Helemaal niet belemmerd	40	68	94

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Ouders hebben toegelicht waarom hun kind wel of geen belemmeringen ervaart bij kunstzinnige en creatieve activiteiten. Belemmeringen die meerdere ouders noemen, zijn perfectionisme en de beperkte fantasie van het kind:

'Kan niet verdragen dat het niet lukt of dat ze buiten de lijnen kleurt.'

'Heeft moeite met activiteiten waarbij fantasie nodig is.'

Sommige kinderen ervaren geen belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten, omdat ze deze alleen kunnen beoefenen:

'Deze activiteit doet ze zelf. Hier hoeft ze voor reacties van andere niet bang te zijn.'

4.10 Behoeften aan hulpmiddelen

De meeste kinderen met een beperking gebruiken geen hulpmiddelen of aanpassingen om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen. En ze hebben deze ook niet nodig (92%, niet in figuur). Een deel van de ouders van deze kinderen weet dit niet (4%).

Een klein deel van de kinderen heeft volgens de ouders extra begeleiding (2%), een prikkelarme omgeving (2%), aangepast materiaal (1%) of iets anders nodig (1%). Eén ouder zegt bijvoorbeeld:

'Thuis kan ze dansen en zingen zoals ze zelf wil. In een groepje zou extra begeleiding nodig zijn.'

Hoofdstuk 5

Overige vrijetijdsactiviteiten

In dit hoofdstuk gaan we in op de overige vrijetijdsactiviteiten die kinderen met een beperking doen. We maken hier onderscheid in spelen (bijv. gamen en buiten spelen) en mediagebruik (bijv. Netflix, telefoongebruik en lezen). Daarnaast lichten we toe hoe reistijd naar school mogelijk van invloed is op de deelname aan vrijetijdsactiviteiten.

We presenteren de cijfers voor drie leeftijdsgroepen kinderen met en zonder beperking. Daarnaast bespreken we de verschillen tussen kinderen die zich door de beperking in verschillende mate belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. En we vergelijken de resultaten van sporters en niet-sporters.

5.1 Spelen

In figuur 5.1 staat hoe vaak kinderen van verschillende leeftijden, met en zonder beperking, spelen. We maken daarbij onderscheid in:

- binnen spelen;
- buiten spelen of hangen/chillen;
- gamen of spelletjes spelen op de computer/tablet; en
- spelletjes spelen of puzzelen.

Kinderen van 4-7 jaar zonder beperking spelen meer

Bijna de helft (48%) van de kinderen met een beperking van 4-7 jaar speelt gemiddeld één of meer uren per dag binnen. Onder leeftijdsgenoten zonder beperking is dit aandeel hoger (57%, figuur 5.1). Ook buitenspelen doen kinderen met een beperking minder vaak. 89 procent speelt minstens één uur per week buiten. Vrijwel alle 4-7-jarigen zonder beperking spelen minstens één uur per week buiten (97%).

Voor spelletjes spelen of puzzelen geldt hetzelfde. Respectievelijk 72 en 82 procent van de kinderen met en zonder beperking besteedt hier minstens één uur per week aan. Gamen en spelletjes spelen op de computer of tablet doen 4-7-jarigen met en zonder beperking in vergelijkbare mate.

Eén op de drie 8-12-jarigen met een beperking gamet één uur of meer per dag

Respectievelijk 69 en 76 procent van de 8-12-jarigen met een beperking besteedt minstens één uur per week aan binnen en buiten spelen (figuur 5.1). Onder leeftijdsgenoten zonder beperking is dit aandeel hoger (beide 81%).

8-12-jarigen met een beperking besteden ook minder tijd aan spelletjes spelen of puzzelen. 46 procent doet dit één of meer uren per week, ten opzichte van 53 procent van de leeftijdsgenoten zonder beperking. 8-12-jarigen met een beperking besteden meer tijd aan gamen of spelletjes spelen op de tablet dan

leeftijdsgenoten zonder beperking. Respectievelijk 35 en 23 procent besteedt hier gemiddeld één of meer uren per dag aan.

Figuur 5.1
Frequentie waarin kinderen met en zonder beperking spelen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

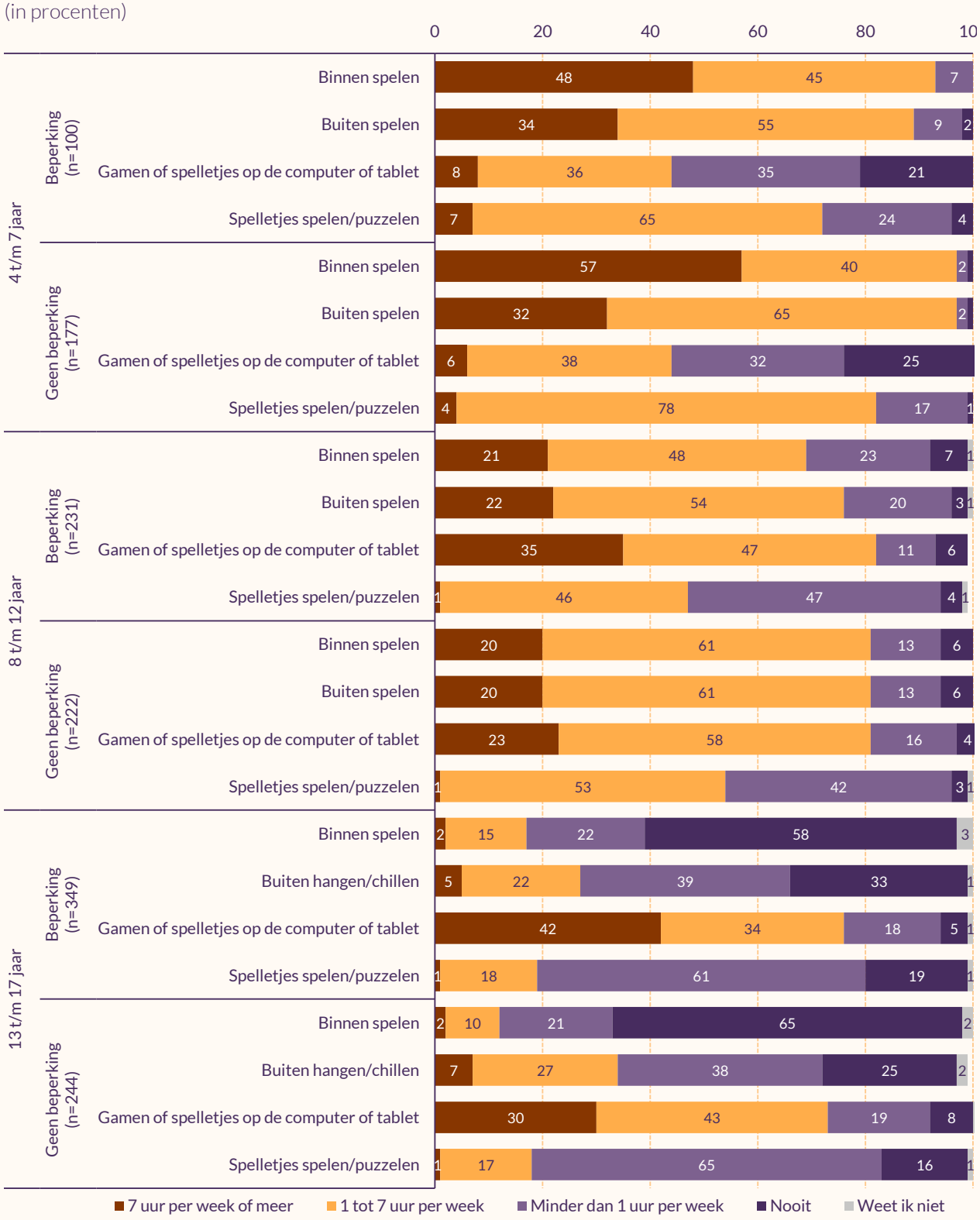

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

13-17-jarigen met een beperking gamen het meest

Als 13-17-jarigen met een beperking spelen, doen ze dat het vaakst door te gamen of spelletjes te spelen op de computer of tablet. Twee op de vijf (42%, figuur 5.1) besteden hier gemiddeld één of meer uren per dag aan. Onder leeftijdsgenoten is dit aandeel lager (30%).

Binnen spelen, spelletjes spelen of puzzelen en buiten hangen en chillen doen 13-17-jarigen met en zonder beperking beduidend minder vaak dan de kinderen van jongere leeftijd (zie figuur 5.1). De frequentie waarin 13-17-jarigen dit doen is redelijk vergelijkbaar tussen kinderen met en zonder beperking.

De 13-17-jarigen met een beperking hangen of chillen iets minder vaak minstens één uur per week buiten (27%) dan leeftijdsgenoten zonder beperking (34%).

Kinderen met een beperking spelen vaker alleen buiten

De ouders die aangaven dat hun kinderen (wel eens) buiten spelen, hangen of chillen, hebben we gevraagd met wie hun kinderen dit doorgaans doen. Voor iedere leeftijdsgroep geldt dat kinderen met een beperking minder vaak met leeftijdsgenoten buiten spelen, chillen of hangen dan kinderen zonder beperking (zie figuur 5.2). Ze doen dit vaker alleen of met familieleden.

Figuur 5.2
Personen waarmee kinderen met en zonder beperking doorgaans buiten spelen, hangen of chillen, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

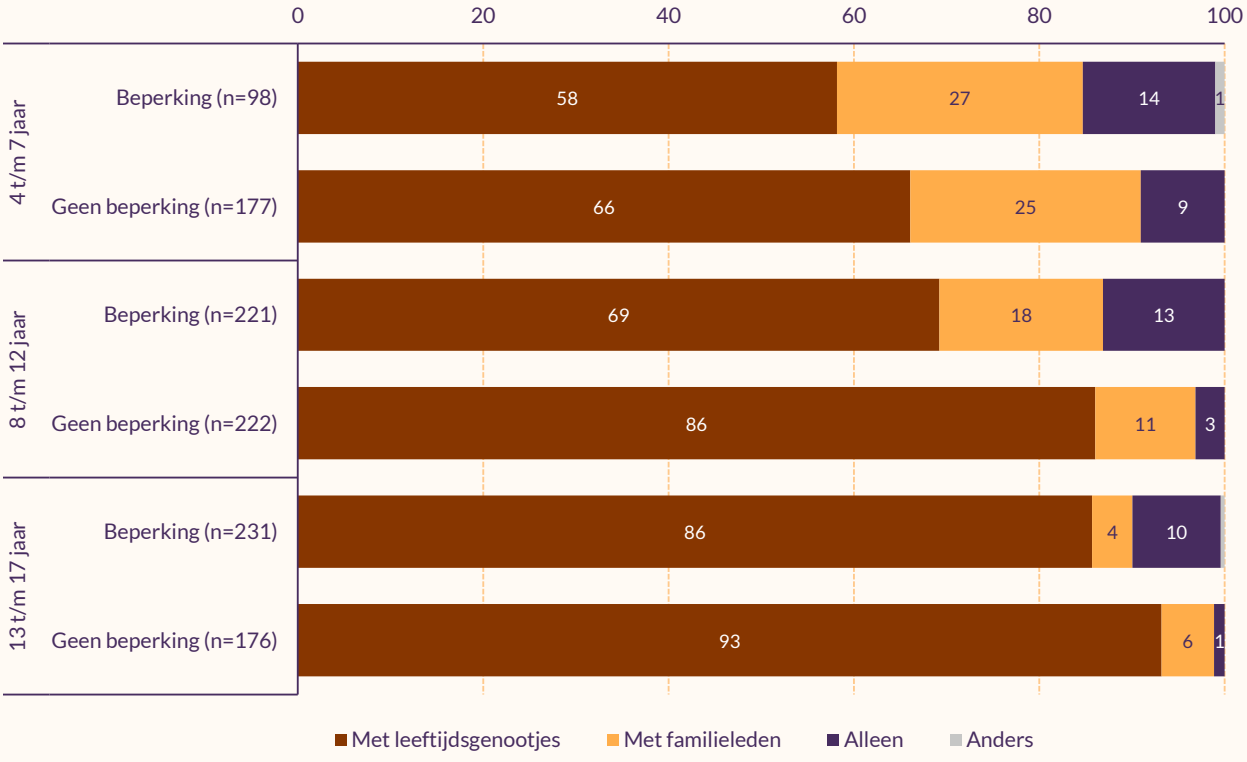

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Mate van belemmering vooral van invloed op buitenspelen
De frequentie waarin kinderen met een beperking binnen spelen, spelletjes spelen of puzzelen, is vergelijkbaar ongeacht de mate waarin ze zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. De frequentie waarmee ze buitenspelen verschilt wel.

> **Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen spelen minder vaak buiten**
> Eén op de drie kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, speelt nooit buiten (34%). Dat is ruim twee keer zo veel als onder de kinderen die zich niet ernstig (16%) of helemaal niet belemmerd voelen (15%).

De kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, besteden iets vaker tijd aan gamen of spelletjes op de computer of tablet dan kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen.

Wekelijkse sporters spelen frequenter buiten dan niet-wekelijkse sporters
Onder alle leeftijdsgroepen geldt dat kinderen die wekelijks sportieve activiteiten beoefenen, vaker buiten spelen dan kinderen die niet wekelijks sportieve activiteiten beoefenen.

5.2 Mediagebruik

Om een completer beeld te krijgen van de vrijetijdsbesteding, hebben we ouders ook gevraagd naar het mediagebruik van hun kinderen. In deze paragraaf bespreken we in het kort de belangrijkste resultaten.

Vormen van mediagebruik
In bijlage 5 (figuur B5.1) staat hoe vaak kinderen van verschillende leeftijden, met en zonder beperking, media gebruiken. We onderscheiden de volgende vormen van mediagebruik:

- televisie en streamingsdiensten (bijv. Netflix) kijken;
- telefoongebruik (bijv. social media, appen, bellen);
- muziek luisteren; en
- lezen en voorgelezen worden.

4-7-jarigen met en zonder beperking gebruiken deze media in vergelijkbare mate. De kinderen zonder beperking besteden meer uren aan televisie en streamingsdiensten dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

8-12-jarigen met een beperking kijken relatief meer tv en streamingsdiensten en gebruiken vaker de telefoon dan leeftijdsgenoten zonder beperking. Ze besteden iets minder tijd aan lezen.

Het telefoongebruik is het hoogst onder 13-17-jarigen zonder beperking. Daarnaast kijken deze kinderen vaker televisie of streamingsdiensten en luisteren ze vaker naar muziek dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen kijken vaakst televisie
Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, kijken vaker één of meer uren per dag televisie of streamingsdiensten dan kinderen die zich niet ernstig of helemaal niet belemmerd voelen (niet in figuur). Dat geldt ook voor muziek luisteren. Lezen of voorgelezen worden komt vaker voor onder de kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen.

Geen verschil tussen sporters en niet-sporters met een beperking
We hebben in de analyse ook de sporters met de niet-sporters vergeleken. Onder de kinderen met een beperking die wel en niet sporten, hebben we weinig tot geen verschillen gevonden in mediagebruik.

5.3 Invloed van reistijd naar school

Aanvullend op de vragen over de vrijetijdsbesteding hebben we ouders gevraagd hoe hun kinderen meestal naar school reizen. Hoe ouder de kinderen zijn, hoe vaker ze zelfstandig reizen (zie figuur 5.3).

Leerlingenvervoer
Ongeveer een op de tien kinderen met een beperking wordt gebracht door een bedrijf voor leerlingenvervoer (taxi). Kinderen zonder beperking reizen niet op deze manier naar school.

Dat een deel van de kinderen met een beperking door een bedrijf voor leerlingenvervoer naar school wordt gebracht, komt doordat ze speciaal onderwijs volgen. De gemiddelde reistijd naar scholen voor speciaal onderwijs is meestal hoger dan die naar scholen voor 'regulier' onderwijs.

Twee op de vier kinderen (40%, niet in figuur) die speciaal onderwijs volgen, worden naar school gebracht door een bedrijf voor leerlingenvervoer. Onder de kinderen die 'regulier' onderwijs volgen, komt dit nauwelijks voor (1%).

Uit de analyse blijkt dat de kinderen die met een bedrijf voor leerlingenvervoer naar school worden gebracht, minder vaak wekelijks sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen en minder buiten spelen of hangen dan kinderen die op een andere manier naar school reizen.

Figuur 5.3
Manier waarop kinderen meestal naar school reizen
(in procenten, basis is kinderen die onderwijs volgen)

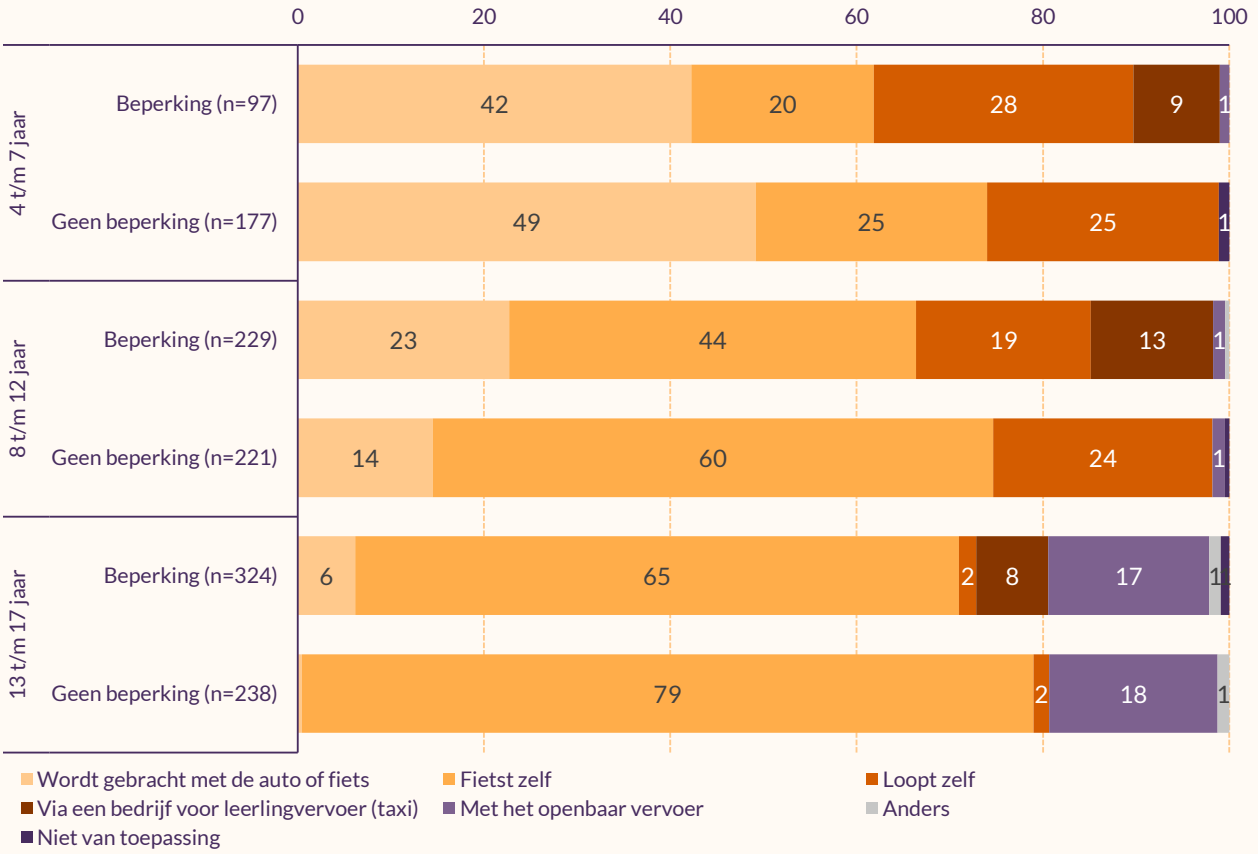

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Wekelijkse sporters

Het aandeel dat wekelijks sportieve activiteiten doet, is:

- 88 procent onder de kinderen die lopend naar school gaan;
- 75 procent onder de kinderen die fietsend naar school gaan;
- 76 procent onder de kinderen die worden gebracht met de auto of fiets; en
- 62 procent onder de kinderen die door een bedrijf voor leerlingenvervoer worden gebracht.

Beoefenaars van kunstzinnige/creatieve activiteiten

Het aandeel dat wekelijks kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefent, is:

- 49 procent onder de kinderen die lopend naar school gaan;
- 43 procent onder de kinderen die fietsend naar school gaan;
- 54 procent onder de kinderen die worden gebracht met de auto of fiets; en
- 36 procent onder de kinderen die door een bedrijf voor leerlingenvervoer worden gebracht.

Buitenspelers

Het aandeel dat wekelijks buiten speelt is:

- 87 procent onder de kinderen die lopend naar school gaan;
- 60 procent onder de kinderen die fietsend naar school gaan;
- 80 procent onder de kinderen die worden gebracht met de auto of fiets; en
- 55 procent onder de kinderen die door een bedrijf voor leerlingenvervoer worden gebracht.

Hoofdstuk 6

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk vatten we de belangrijkste resultaten van ons onderzoek samen en doen we aanbevelingen voor de (beleids)praktijk en onderzoek.

Ruim één op de drie kinderen met een beperking in dit onderzoek heeft autismespectrumstoornis (ASS) en/of AD(H)D. Drie op de tien kinderen hebben een meervoudige beperking. Vaak gaat het om ASS en AD(H)D gecombineerd met een ander type beperking of met elkaar.

Kinderen met een meervoudige beperking voelen zich vaker ernstig belemmerd bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen dan de kinderen met één beperking.

6.1 Sportieve activiteiten

Kinderen met een beperking sporten minder

- Kinderen met een beperking beoefenen minder vaak wekelijks sportieve activiteiten dan kinderen zonder beperking.
- Eén op de zes 4-12-jarigen en drie op de tien 13-17-jarigen met een beperking doen nooit sportieve activiteiten.
- Zwemmen, voetbal, turnen/gymnastiek, fitness/conditietraining en vecht- en verdedigingssporten zijn de belangrijkste sportieve activiteiten voor kinderen met én zonder beperking.
- Kinderen met een beperking sporten minder vaak met leeftijdsgenoten en vaker alleen of met familieleden dan kinderen zonder beperking.

Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen:

- doen minder vaak sportieve activiteiten;
- hebben vaker zwemmen als belangrijkste sportieve activiteit; en
- sporten minder vaak met leeftijdsgenoten en vaker alleen.

Kinderen met een beperking minder zwemvaardig

Kinderen met een beperking hebben minder vaak een zwemdiploma dan kinderen zonder beperking. 8-12-jarigen met een beperking zijn vaker nog bezig met zwemles dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

Dit bevestigt eerder onderzoek van de Nationale Raad Zwemveiligheid (Hilhorst, 2021). Kinderen met een beperking doen er langer over om een zwemdiploma te halen en halen minder zwemdiploma's dan leeftijdsgenoten zonder beperking.

Kinderen met een beperking minder vaak lid van een sportclub

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat 20 procent van de Nederlandse bevolking (6 jaar en ouder) met een lichamelijke beperking (motorisch, auditief, visueel) in 2022 lid was van een sportvereniging.[7] Van de Nederlandse bevolking zonder lichamelijke beperking of chronische aandoening was 32 procent lid (CBS, 2022). In ons onderzoek zien we dat verschil ook terug bij de kinderen van 8 jaar en ouder.

Verder viel op:

- Het verschil in lidmaatschap van een sportvereniging is het grootst bij 8-12-jarigen (resp. 54 en 75%).
- Kinderen met een beperking doen meestal mee aan het 'reguliere' aanbod van de sportclub.
- De meeste kinderen voelen zich op hun gemak bij de hun sportclub.
- Kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, zijn minder vaak lid van een sportclub.

Vergelijkbare redenen om sportieve activiteiten te beoefenen

Ouders en verzorgers stimuleren hun kinderen vaak om sportieve activiteiten te doen. Kinderen met een beperking zijn, ten opzichte van kinderen zonder beperking, minder vaak uit zichzelf gemotiveerd om te sporten. Vooral de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen, worden vaker door anderen (ouders, verzorgers en zorgverleners) gestimuleerd.

De ouders van kinderen met een beperking noemen minder voordelen van sportieve activiteiten dan de ouders van kinderen zonder beperking. De voordelen die ouders het vaakst noemen, zijn:

- fitter en gezonder worden;
- meer zelfvertrouwen krijgen;
- andere mensen ontmoeten;
- een leuke activiteit hebben; en
- de motoriek verbeteren.

Twee op de vijf niet-sporters willen wel sporten

Twee op de vijf kinderen met een beperking die geen sportieve activiteiten beoefenen, willen hier wel mee beginnen. Ze willen activiteiten doen die al populair zijn onder kinderen met een beperking, zoals:

- zwemmen;
- voetbal;
- turnen of gymnastiek;
- fitness/conditietraining;
- vecht- en verdedigingssporten.

[7] Kinderen van 6-11 jaar (69%) en jongeren van 12-19 jaar (61%) zijn vaker lid van een sportvereniging dan de gemiddelde Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder (29%). Het percentage kinderen met een beperking dat lid is van een sportvereniging, valt ook in dit onderzoek ook hoger uit dan het percentage van de gemiddelde Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder met een beperking.

Belemmeringen bij sportieve activiteiten lopen uiteen
Kinderen met een beperking ervaren vaker één of meer belemmeringen bij sportieve activiteiten (of om deze activiteiten te gaan doen) dan kinderen zonder beperking. De belemmeringen die hun ouders noemen, lopen uiteen. Meestal gaat het om persoonlijke belemmeringen van het kind, zoals de beperking zelf of onzekerheid.

De ouders van kinderen met een beperking ervaren zelf ook vaker één of meer belemmeringen om hun kind sportieve activiteiten te laten doen dan ouders van kinderen zonder beperking. Hierbij valt op dat:

- ouders meestal belemmeringen ervaren die het kind zelf ook ervaart;
- ouders het (soms) lastig vinden om hun kind te motiveren;
- ouders van kinderen die geen sportieve activiteiten beoefenen, vaker belemmeringen ervaren dan ouders van kinderen die dit wel doen.

(Ouders van) kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, ervaren ook de meeste belemmeringen om te sporten.

Behoefte aan hulpmiddelen en aanpassingen
Slechts een kleine groep kinderen met een beperking (één op de twintig) heeft een sporthulpmiddel nodig. Vooraf verwachtten we dat dit vooral kinderen met een motorische beperking zouden zijn, maar dat is in dit onderzoek niet het geval. De kinderen die een sporthulpmiddel nodig hebben, hebben verschillende typen beperkingen.

Eén op de zes kinderen met een beperking heeft andere aanpassingen of hulpmiddelen nodig. Het vaakst gaat het om extra of persoonlijke begeleiding. Vooral de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen hebben extra aanpassingen of hulpmiddelen nodig.

6.2 Kunstzinnige en creatieve activiteiten

Kinderen met beperking doen minder vaak kunstzinnige/creatieve activiteiten
Kinderen van jonge leeftijd doen het vaakst kunstzinnige en creatieve activiteiten, ongeacht of ze een beperking hebben of niet. Kinderen met een beperking van 4-12 jaar beoefenen minder vaak wekelijks kunstzinnige en creatieve activiteiten dan kinderen zonder beperking. Schilderen of tekenen en iets bouwen of knutselen zijn de populairste activiteiten.

Kinderen met een beperking doen kunstzinnige/creatieve activiteiten minder vaak met leeftijdsgenoten en iets vaker alleen dan kinderen zonder beperking. Dit geldt met name voor de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen.

Lidmaatschap kunstzinnige en creatieve club

- Weinig kinderen met en zonder beperking zijn lid van een kunstzinnige of creatieve club.

- 8-17-jarigen met een beperking zijn minder vaak lid dan leeftijdsgenoten zonder beperking.
- Leden met een beperking doen meestal mee aan het 'reguliere' aanbod van de club.
- Leden met een beperking voelen zich meestal op hun gemak bij de club.

Een leuke activiteit hebben is het grootste voordeel

Vergeleken met sportieve activiteiten worden kinderen minder vaak door hun ouders of verzorgers gestimuleerd om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen. De helft van de 4-12-jarigen en één op de drie 13-17-jarigen met een beperking wordt door hun ouders of verzorgers gestimuleerd om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen.

Meestal zijn kinderen uit zichzelf gemotiveerd om kunstzinnige en creatieve activiteiten te doen, en hebben ze de stimulans van ouders of verzorgers niet nodig.

Volgens hun ouders zijn voordelen van deze activiteiten dat de kinderen:

- een leuke activiteit hebben;
- iets nieuws leren of de eigen talenten ontdekken;
- hun fantasie vergroten;
- meer zelfvertrouwen krijgen;
- hun motoriek ontwikkelen.

Wensen voor kunstzinnige en creatieve activiteiten

De behoefte aan kunstzinnige en creatieve activiteiten is iets lager dan de behoefte aan sportieve activiteiten. Sommige kinderen willen wel beginnen met een kunstzinnige of creatieve activiteit. Of ze willen activiteiten vaker doen of een andere activiteit (erbij) doen. Het gaat meestal om activiteiten die al populair zijn onder de beoefenaars: schilderen/tekenen of iets bouwen/knutselen.

Belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten

4-12-jarigen met een beperking ervaren vaker één of meer belemmeringen bij de beoefening van kunstzinnige en creatieve activiteiten dan leeftijdsgenoten zonder beperking. Dat geldt ook voor de ouders van kinderen in deze leeftijd.

Meestal hebben de kinderen geen zin in of geen behoefte aan kunstzinnige en creatieve activiteiten, of worden ze door hun beperking belemmerd in deze activiteiten. Verder valt op dat veel ouders van een kind dat geen kunstzinnige of creatieve activiteiten beoefent, niet weten welke belemmeringen ze kunnen ervaren bij deze activiteiten.

Behoefte aan hulpmiddelen en aanpassingen

Weinig tot geen kinderen met een beperking hebben behoefte aan een hulpmiddel of aanpassing om kunstzinnige en creatieve activiteiten te kunnen doen. Als ze hier wel behoefte aan hebben, noemen ze het vaakst extra of persoonlijke begeleiding.

6.3 Spelen, mediagebruik en reistijd naar school

Spelen

- Kinderen met een beperking spelen/hangen minder vaak binnen en buiten dan kinderen zonder beperking.
- 13-17-jarigen met een beperking gamen het vaakst.
- Kinderen met een beperking spelen vaker alleen buiten dan kinderen zonder beperking.
- Eén op de drie kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, speelt nooit buiten.
- Kinderen met een beperking die wekelijks sportieve activiteiten beoefenen, spelen vaker buiten dan kinderen met een beperking die dit niet doen.

Mediagebruik

- Het mediagebruik verschilt per leeftijd. Oudere kinderen gebruiken bijvoorbeeld vaker een telefoon dan jongere kinderen.
- Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen, kijken vaker televisie en streamingsdiensten dan kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen.
- Er is weinig verschil in mediagebruik tussen kinderen die wel en niet wekelijks sportieve activiteiten beoefenen.

Invloed van reistijd naar school

Een deel van de kinderen wordt door een bedrijf voor leerlingenvervoer (taxi) naar school gebracht. Deze kinderen volgen meestal speciaal onderwijs. Ten opzichte van kinderen die lopend, fietsend of met de auto naar school gaan:

- beoefenen deze kinderen minder vaak wekelijks sportieve activiteiten;
- beoefenen ze minder vaak wekelijks kunstzinnige en creatieve activiteiten; en
- spelen of hangen ze minder vaak wekelijks buiten.

Vaak gaan kinderen met een bedrijf voor leerlingenvervoer naar school omdat de school verder weg is. Dat is vaker het geval bij speciaal onderwijs dan bij 'regulier' onderwijs. Dat blijkt invloed te hebben op de vrijetijdsbesteding van kinderen. Mogelijk hebben deze kinderen na school minder vrije tijd over. Of ze hebben minder vrienden van school in de buurt waar ze mee kunnen spelen.

6.4 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van ons onderzoek doen we de volgende aanbevelingen voor de (beleids)praktijk. Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek doen we in het rapport 'Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking' (Van Lindert et al., 2025).

Zet in op het sociale aspect van sportieve activiteiten

Kinderen met een beperking beoefenen sportieve activiteiten vaker alleen dan kinderen zonder beperking. En ze ervaren vaker belemmeringen, zoals onzekerheid of angst voor reacties van anderen. Een deel van hun ouders geeft aan dat het kind extra of persoonlijke begeleiding nodig heeft bij sportieve activiteiten.

Het is dus belangrijk om voor een fijne sportomgeving voor kinderen met een beperking te zorgen, waar de contacten warm zijn en er begrip is voor de behoeften en mogelijkheden van ieder kind. Zo kunnen meer kinderen meedoen aan het 'reguliere' aanbod van de club. En dan kunnen kinderen met een beperking genieten van de voordelen van deelname aan sportieve activiteiten, zoals het zelfvertrouwen vergroten, andere mensen ontmoeten en plezier hebben.

Ondersteun ouders, zodat hun kind meedoet

Ouders zijn meestal de belangrijkste personen die kinderen motiveren om activiteiten te doen. Dat is met name bij sportieve activiteiten het geval.

Toch vinden ouders het vaak lastig om hun kind te stimuleren om sportieve en kunstzinnige of creatieve activiteiten te doen. Ze ervaren vaak belemmeringen door de beperking van het kind, door angst van het kind en/of de ouders, of doordat het kind geen behoefte heeft aan sportieve of kunstzinnige en creatieve activiteiten.

Als we willen dat meer kinderen met een beperking (vaker) sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten gaan beoefenen, is het belangrijk om ouders te betrekken en het vertrouwen te geven dat hun kind wel kan deelnemen aan activiteiten. Dat kan bijvoorbeeld door:

- ouders te leren hoe hun kind met een beperking activiteiten wél kan beoefenen;
- ouders tools en vaardigheden te bieden om hun kind te motiveren; en
- voor warm contact te zorgen tussen de trainer/coach/leraar, de ouders en het kind.

Maak zwemles passend voor kinderen met een beperking

In onderzoek van de Nationale Raad Zwemveiligheid (Hilhorst, 2021) en in dit onderzoek zien we dat kinderen met een beperking er langer over doen om hun zwemdiploma te halen. Het kost ze meer tijd om te leren zwemmen dan kinderen zonder beperking. Daarnaast halen kinderen met een beperking minder vaak een of meer zwemdiploma's dan kinderen zonder beperking.

Om ervoor te zorgen dat meer kinderen met een beperking veilig kunnen zwemmen, is het belangrijk dat zwemscholen hier extra aandacht en ondersteuning voor bieden. Kinderen met een beperking hebben bijvoorbeeld extra of persoonlijke begeleiding nodig. Maar ook de vele prikkels in het zwembad, de hoog oplopende kosten en wachtlijsten moeten opgelost worden, zo blijkt uit een verdiepend onderzoek naar zwemles voor kinderen met een beperking (Van der Meijde, Van Suijlekom & Stuij, 2021).

De overheid heeft hier een rol in. Zwembaden moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Daarnaast is er financiering nodig voor de extra zwemlessen en de persoonlijke begeleiding voor kinderen met een beperking, als we het belangrijk vinden dat iedereen moet kunnen zwemmen. Wat er tot nu toe op het gebied van zwemmen voor kinderen met een beperking gebeurt, staat in de voortgangsrapportages van de

monitor ‘Sporten voor mensen met een handicap vanzelfsprekend in 2030’ (Van Lindert et al., 2023; Van Lindert et al., 2024).

Heb extra aandacht voor kinderen die zich ernstig belemmerd voelen

Kinderen die zich door de beperking ernstig belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gebruikelijk doen, beoefenen aanzienlijk minder vaak sportieve activiteiten dan kinderen die zich niet (ernstig) belemmerd voelen. En als ze sportieve activiteiten beoefenen, doen ze dit vaker alleen. Ze willen dezelfde sportieve activiteiten doen als andere kinderen, maar ervaren belemmeringen om hieraan mee te doen.

Het is zaak om deze belemmeringen weg te nemen, en om (ook) activiteiten aan te bieden waar iedereen aan mee kan doen. Kinderen vinden het bijvoorbeeld leuk om te gamen, ook de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen. Waarom dan niet met enige regelmaat een FIFA-toernooi organiseren op de club waarbij iedereen welkom is? Zo ontmoeten de kinderen die zich ernstig belemmerd voelen leeftijdsgenoten en besteden ze hun vrije tijd minder vaak alleen. Dat vinden hun ouders belangrijk.

Stimuleer (samen) buitenspelen

Kinderen met een beperking spelen vaker alleen buiten dan kinderen zonder beperking. De niet-sporters, kinderen die zich ernstig belemmerd voelen en kinderen uit het speciaal onderwijs spelen relatief minder vaak buiten.

Het is belangrijk om samen en inclusief spelen te stimuleren onder alle kinderen. Zo kunnen ze van elkaar leren, sociale contacten opdoen en zelfvertrouwen krijgen. En het kan een opstap zijn om lid te worden van een sportclub, als vriendjes uit de buurt daar ook lid van zijn.

In 2021 dienden Tweede Kamerleden Van Nispen en Werner een motie in die als doelstelling heeft om in iedere gemeente minstens één speelplek te maken waar kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen. De regering nam deze motie aan, maar nog niet iedere gemeente heeft zo’n inclusieve speelplek (Van Lindert et al., 2023; Van Lindert et al., 2024).

Ouders spelen een belangrijke rol in het stimuleren van hun kind om buiten te spelen. Maar ook een buurtsportcoach kan dit bevorderen, door toegankelijke buitenspeelactiviteiten te organiseren. Een valkuil bij de organisatie van (buurt)activiteiten is dat vooral kinderen meedoen die al buitenspelen of sporten. Wellicht helpt het om eerst met een klein groepje dat niet sport of buiten speelt te spelen in een speeltuin in de buurt. En in een later stadium andere kinderen uit te nodigen om mee te doen. Zo krijgen kinderen eerst de tijd om vertrouwd te raken met en plezier te krijgen in buitenspelen.

Daarbij is het belangrijk om rekening te houden met andere verplichtingen van kinderen, zoals (fysio)therapie en de reistijd van en naar het speciaal onderwijs. De activiteiten dienen plaats te vinden op momenten dat kinderen (en hun ouders) daar de tijd en energie voor hebben. Mogelijk is het weekend daar geschikter voor dan een doordeweekse dag.

6.5 Reflectie op pilotonderzoek

Belangrijke resultaten ondanks onvolledige representativiteit

In paragrafen 2.3 en 2.4 zagen we dat de onderzoeksgroep niet helemaal representatief is voor de hele Nederlandse bevolking. Kinderen met een herkomst buiten Nederland en uit een huishouden met een laag inkomen zijn ondervertegenwoordigd. In de groep kinderen met een beperking zijn kinderen met ASS oververtegenwoordigd en kinderen met een verstandelijke beperking ondervertegenwoordigd.

Toch zijn de resultaten van dit onderzoek belangrijk voor de (beleids)praktijk. Met dit onderzoek haalden we voor het eerst de deelname aan sportieve, kunstzinnige en creatieve activiteiten op van kinderen met een beperking. En we vergeleken deze met die van kinderen zonder beperking.

Verbeterpunten onderzoeksmethode

Op basis van de resultaten van dit onderzoek hebben we de vragenlijst verbeterd. Een beschrijving hiervan staat in het rapport 'Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking' (Van Lindert et al., 2025). In dat rapport beschrijven we ook op welke andere manieren de vragenlijst verspreid kan worden, om resultaten op te halen die representatiever zijn voor de Nederlandse bevolking. Ook bespreken we er de rol van de invuller van de vragenlijst. In dit onderzoek was dat de ouder of verzorger van het kind, en niet het kind zelf.

mulier
instituut

Bronnen

Boer, M., Van Dorsselaer, S., De Looze, M., De Roos, S., Brons, H., Van den Eijnden, R., Monshouwer, K., Huijnk, W., Ter Bogt, T., Vollebergh, W., & Stevens, G. (2022). *HBSC 2021. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*. Trimbos-instituut.

CBS (2022). *Clublidmaatschap*.

CBS (2024a). *Gezondheid en zorggebruik; persoonskenmerken*.

CBS (2024b). *Bevolking; kerncijfers*.

CBS (2024c). *Inkomen van huishoudens; inkomensklassen, huishoudkenmerken*.

CBS, & RIVM (2023). *Sportdeelname wekelijks*.

De Jonge, M., Gómez Berns, A., & Van Lindert, C. (2022). *Behoeftenonderzoek mensen met een beperking, chronische aandoening en psychische klachten 2022*. Mulier Instituut.

De Jonge, M., & Van Lindert, C. (2020). *Het sport- en beweeggedrag van kinderen met een beperking. Een verkenning*. Mulier Instituut.

Gerrits, E. (2015). *Factsheet taalontwikkelingsstoornissen*. Lectoraat logopedie, Hogeschool Utrecht.

Gómez Berns, A., Van Lindert, C., Van den Dool, R., & Schurink - van 't Klooster, T. (2025). *Basisvragenset. Vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking*. Mulier Instituut/RIVM.

Goossens, L., Neele, A., & Burggraaff, W. (2024). *Kennissynthese cultuurbeoefening*. LKCA.

Hilhorst, J. (2021). *Ouders van kinderen met een beperking of ontwikkelingsprobleem over zwemveiligheid en zwemlessen*. Nationale Raad Zwemveiligheid.

Hoofwijk, M., Koedijker, J., Benjaminse, A., & Mombarg, R. (2020). *Brede motorische ontwikkeling van kinderen: nut en noodzaak*.

Josten, E., & De Boer, A. (2015). *Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk*. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Lee, Y., Chan, P., Lin, S., Chen, C., Huang, C., & Chen, K. (2016). Correlation patterns between pretend play and playfulness in children with autism spectrum disorder, development delay, and typical development. *Research in Autism Spectrum Disorders*, *24*, 29-38.

Neele, A. (2023). *Kunstzinnig, creatief en muzikaal in de vrije tijd. Monitor Amateurkunst 2023*. Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst.

Nederlands Jeugdinstituut (2018). *Cijfers over gedragsstoornissen*.

Ten Tije, T., Slot-Heijs, J., & Singh, A. (2023). *Buitenspelen in Nederland*. Mulier Instituut.

Tierolf, B., Gilsing, R., & Steketee, M. (2017). *Kinderen in Tel Databoek 2016*. Utrecht/Leiden: Verwey Jonker Instituut/Defence for Children.

Tomblin, J. B., Records, N. L., Buckwalter, P., Zhang, X., Smith, E., & O'Brien, M. (1997). Prevalence of specific language impairment in kindergarten children. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, *40* (6), 1245-1260. https://doi.org/10.1044/jslhr.4006.1245

Van der Meijde, L., Van Suijlekom, A., & Stuij, M. (2021). *Belemmeringen bij het leren zwemmen voor kinderen met een beperking*. Mulier Instituut.

Van Lindert, C., Gómez Berns, A., Van den Dool, R., & Schurink – van 't Klooster (2025). *Monitor vrijetijdsbesteding kinderen en jongeren met een beperking. Route naar een duurzaam monitorinstrument*. Mulier Instituut/RIVM.

Van Lindert., C., Van der Meijde, L., Gómez Berns, A., & Sparreboom, C. (2023). *Monitor 'Sport en bewegen voor mensen met een beperking vanzelfsprekend in 2023'*. Mulier Instituut.

Van Lindert., C., Greeven, A., Hoogendijk, R., Rauws, R., Heerschop, M., Gómez Berns, A., & Sparreboom, C. (2024). *Monitor 'Sport en bewegen voor mensen met een beperking vanzelfsprekend in 2023'*. Mulier Instituut.

Bijlage 1 - Steekproef

Het panel van Verian bevatte 1.198 potentiële respondenten voor de vragenlijst over kinderen met een beperking. Deze zijn allemaal uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen.

In tabel B1.1 staat welke typen beperkingen vertegenwoordigd waren in de steekproef. Daarin zien we ook dat de verhouding van de respondenten in dit onderzoek vergelijkbaar is met de verhouding in de steekproef.

Tabel B1.1
Potentiële respondenten uit het Verian-panel en daadwerkelijk aantal respondenten, naar type beperking van het kind
(in aantallen en percentages)

	Steekproef		Respondenten	
	n	%	n	%
Autismespectrumstoornis (ASS)	414	35	261	38
AD(H)D	394	33	234	34
Chronische aandoening	218	18	104	15
Psychische of psychiatrische klachten	148	12	82	12
Motorisch	116	10	68	10
Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	109	9	51	8
Verstandelijk	64	5	39	6
Visueel	54	5	29	4
Auditief	46	4	22	3
Gedragsaandoening (ODD, CD)	29	2	22	3
Ander type beperking	56	5	41	6
Totaal*	1.198	100	680	100

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Het totaal is het netto-aantal (potentiële) respondenten. Dat komt doordat een deel meerdere typen beperkingen heeft.

Bijlage 2 – Sociaal-demografische kenmerken naar ernst belemmering

In tabel B2.1 staat per type beperking hoeveel kinderen zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. Voor ieder type beperking geldt dat de meerderheid van de kinderen zich wel belemmerd voelt, maar niet ernstig. Kinderen met een verstandelijke beperking voelen zich naar verhouding het vaakst ernstig belemmerd (16 van de 39).

Tabel B2.1
Mate waarin kinderen met verschillende beperkingen zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen
(in aantallen, n=680)

	Totaal*	Ernstig belemmerd (n=90)	Belemmerd, maar niet ernstig (n=402)	Helemaal niet belemmerd (n=188)
Autismespectrumstoornis (ASS)	261	53	153	55
AD(H)D	234	27	130	77
Chronische aandoening	104	12	54	38
Psychische of psychiatrische klachten	82	27	48	7
Motorisch	68	14	44	10
Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	51	12	31	8
Verstandelijk	39	16	19	4
Visueel	29	4	17	8
Auditief	22	3	16	3
Gedragsaandoening (ODD, CD)	22	6	15	1
Ander type beperking	41	3	30	8

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

* Het totaal aantal komt uit op meer dan 680, omdat een deel van de kinderen meerdere beperkingen heeft.

In tabel B2.2 staan de sociaal-demografische kenmerken van kinderen met een beperking in procenten, uitgesplitst naar de mate waarin de kinderen zich belemmerd voelen bij de activiteiten die ze gewoonlijk doen. De percentages in de tabel geven een beeld van de samenstelling van de groep kinderen die:

- zich ernstig belemmerd voelt;
- zich wel belemmerd voelt, maar niet ernstig; en
- zich helemaal niet belemmerd voelt.

In de groep kinderen die zich ernstig belemmerd voelt, zijn kinderen met ASS (59%) bijvoorbeeld relatief sterker vertegenwoordigd dan in de groep kinderen die zich niet ernstig (38%) of helemaal niet (29%) belemmerd voelt.

Tabel B2.2

Sociaal-demografische kenmerken van kinderen met een beperking, uitgesplitst naar ernst belemmering

(in procenten, n=680)

	Totaal (n=680)	Ernstig belemmerd (n=90)	Belemmerd, maar niet ernstig (n=402)	Helemaal niet belemmerd (n=188)
Type beperking				
Autismespectrumstoornis (ASS)	38	59	38	29
AD(H)D	34	30	32	41
Chronische aandoening	15	13	13	20
Psychische of psychiatrische klachten	12	30	12	4
Motorisch	10	16	11	5
Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	8	13	8	4
Verstandelijk	6	18	5	2
Visueel	4	4	4	4
Auditief	3	3	4	2
Gedragsaandoening (ODD, CD)	3	7	4	1
Ander type beperking	6	3	7	4
Co-morbiditeit				
Eén beperking	71	43	71	85
Meervoudige beperking	29	57	29	15
Leeftijd				
4 tot en met 7 jaar	15	16	14	16
8 tot en met 12 jaar	34	30	36	31
13 tot en met 17 jaar	51	54	50	53
Geslacht				
Jongen	56	52	57	58
Meisje	43	44	43	42
Herkomst kind				
Nederland	88	90	88	87
Europa (excl. Nederland)	10	10	10	10
Buiten Europa	2	0	2	3
Hoogst behaalde opleiding ouder*				
Basis-/middelbaar onderwijs of mbo	45	49	44	43
Hbo of wo	55	51	56	57
Bruto jaarinkomen huishouden				
Minder dan €30.000	11	17	12	6
Tussen €30.000 en €50.000	26	33	26	23
Meer dan €50.000	44	37	43	50
Onbekend	18	13	18	20

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Bijlage 3 – Belemmeringen bij sportieve activiteiten

In de vragenlijst hebben we ouders gevraagd welke belemmeringen hun kind ervaart om sportieve activiteiten te (gaan) doen. En welke belemmeringen de ouders daar zelf bij ervaren. We hebben dit gedaan met een open vraag. Zo konden ouders zelf bedenken welke belemmeringen ze ervaren en deze beschrijven. De ingevulde antwoorden hebben we gehercodeerd naar verschillende typen belemmeringen die ouders noemden.

Belemmeringen van kinderen met een beperking

De belemmeringen die kinderen met en zonder beperking ervaren staan in tabel B3.1. Het gaat hierbij om het aantal kinderen dat volgens de ouders de belemmering ervaart.

Tabel B3.1
Belemmeringen die kinderen met en zonder beperking ervaren bij sportieve activiteiten
(in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk)

	Kinderen met een beperking (n=680)	Kinderen zonder beperking (n=643)
Kan niet of minder goed sporten door de beperking/aandoening	83	7
Omgang met anderen is lastig	58	8
Te veel prikkels tijdens sportieve activiteiten	51	2
Geen behoefte aan/geen zin in	39	31
Geen of weinig tijd	39	59
Vermoeidheid/gebrek aan energie	35	14
Onzekerheid	25	17
Aandacht erbij houden is lastig	22	0
Wordt niet begrepen	19	0
Angst voor reacties van anderen	18	3
Kan niet goed meekomen met anderen	15	4
Sportmaterialen/-lessen zijn onvoldoende aangepast	14	1
Te weinig geld	11	9
Pijn bij sportieve activiteiten	9	1
Snapt de regels niet goed	9	0
Ziet ertegenop/vindt het spannend om iets nieuws te proberen	8	8
Vindt sportieve activiteiten niet leuk	7	6
Aanbod van activiteiten in de buurt is beperkt	7	7
Heeft meer/betere begeleiding nodig	7	2
De activiteiten zijn (te) prestatiegericht	5	1
(Bang voor) blessures	4	12
Vervoersproblemen	4	10
Tijdstip komt niet uit	4	9
Weet niet welke activiteiten leuk zijn	3	1

Tabel B3.1

Geen mensen of leeftijdsgenoten om mee te sporten of bewegen	3	7
Weersomstandigheden	3	8
Is nog te jong	2	5
Accommodaties zijn onvoldoende aangepast	1	0
Lastig om mensen van hetzelfde niveau bij elkaar te krijgen	1	1
Slechte ervaring met eerdere deelname	1	0
Wil niet sporten in een groep of team	0	0
Anders	47	21
Weet niet	52	58
Geen	285	387

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Belemmeringen van ouders van kinderen met een beperking

In tabel B3.2 staan (in aantallen) de belemmeringen die de ouders van kinderen met en zonder beperking ervaren.

Tabel B3.2
Belemmeringen die ouders van kinderen met en zonder beperking ervaren om hun kind sportieve activiteiten te laten doen
(in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk)

	Ouders van kinderen met een beperking (n=680)	Ouders van kinderen zonder beperking (n=643)
Belemmeringen die het kind ervaart	84	21
Het kind is (soms) lastig te motiveren	69	34
Te weinig geld	46	70
Geen of weinig tijd	43	90
Aanbod van (passende) activiteiten in de buurt is beperkt	41	28
Kind heeft begeleiding nodig	17	0
Tijdstip komt niet uit/het is lastig plannen	16	42
Vervoersproblemen	16	50
Niet begrepen worden	16	0
Angst van de ouder	13	3
Verplichtingen bij de sportaanbieder, bijv. vrijwilligerswerk	3	8
Accommodaties zijn onvoldoende aangepast	2	1
Anders	34	19
Weet niet	78	52
Geen	303	329

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Bijlage 4 – Belemmeringen bij kunstzinnige en creatieve activiteiten

In de vragenlijst hebben we ouders gevraagd welke belemmeringen hun kind ervaart om kunstzinnige en creatieve activiteiten te (gaan) doen. En welke belemmeringen de ouders daar zelf bij ervaren. We hebben dit gedaan met een open vraag. Zo konden ouders zelf bedenken welke belemmeringen ze ervaren en deze beschrijven. De ingevulde antwoorden hebben we gehercodeerd naar verschillende typen belemmeringen die ouders noemden.

Belemmeringen van kinderen met een beperking

De belemmeringen die kinderen met en zonder beperking ervaren staan in tabel B4.1 (in aantallen).

Tabel B4.1
Persoonlijke belemmeringen die kinderen met en zonder beperking ervaren bij kunstzinnige of creatieve activiteiten
(in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk)

	Kinderen met een beperking (n=680)	Kinderen zonder beperking (n=643)
Geen behoefte aan/geen zin in	99	97
Kan niet of minder goed kunstzinnige en creatieve activiteiten beoefenen door de beperking of aandoening	40	0
Heeft hier geen of weinig tijd voor	39	51
Vindt kunstzinnige en creatieve activiteiten niet leuk	29	28
Onzekerheid/kan het niet goed genoeg	28	11
Aandacht erbij houden is lastig	19	4
Te veel prikkels tijdens kunstzinnige en creatieve activiteiten	9	0
Angst	8	6
Vermoeidheid/gebrek aan energie	7	3
Kan niet goed meekomen met anderen	7	0
Te weinig geld	6	7
Aanbod van activiteiten in de buurt is beperkt	6	11
Snapt het materiaal niet goed	3	3
Heeft meer of betere begeleiding nodig	3	0
De activiteiten zijn (te) prestatiegericht	2	0
Wordt niet begrepen	2	0
Weet niet waar je deze activiteiten kunt doen	1	0
Is nog te jong	1	2
Geen mensen of leeftijdsgenoten om deze activiteiten mee te doen	0	4
Vervoersproblemen	0	2
Anders	31	25

Tabel B4.1

Weet niet	172	151
Geen	235	277

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Belemmeringen van ouders van kinderen met een beperking

In tabel B4.2 staan de belemmeringen die de ouders van kinderen met en zonder beperking ervaren (in aantallen).

Tabel B4.2
Belemmeringen die ouders van kinderen met en zonder beperking ervaren om hun kind kunstzinnige of creatieve activiteiten te laten doen*
(in aantallen, meerdere antwoorden mogelijk)

	Ouders van kinderen met een beperking (n=680)	Ouders van kinderen zonder beperking (n=643)
Belemmeringen die het kind ervaart	82	37
Geen of weinig tijd	30	47
Te weinig geld	17	27
Het kind is (soms) lastig te motiveren	13	8
Het kind heeft begeleiding nodig	12	1
Vervoersproblemen	5	5
Aanbod van (passende) activiteiten in de buurt is beperkt	4	9
Angst van de ouder	3	0
Niet begrepen worden	2	0
Anders	23	10
Weet niet	250	212
Geen	264	289

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Bijlage 5 - Mediagebruik

In figuur B5.1 staat de frequentie waarin kinderen met een beperking verschillende media gebruiken.

Figuur B5.1
Frequentie waarin kinderen met en zonder beperking verschillende media gebruiken, uitgesplitst naar leeftijdsgroepen
(in procenten)

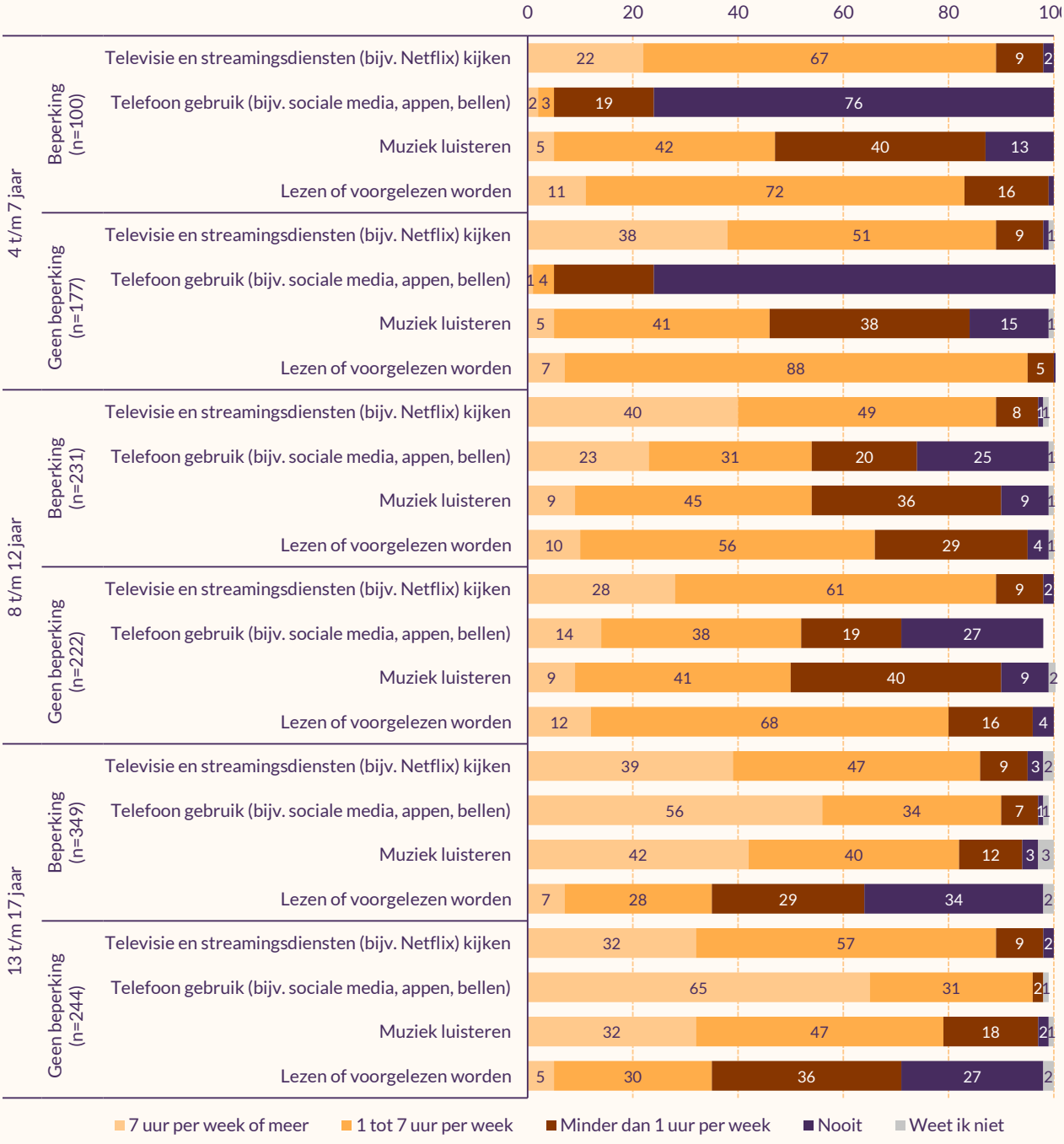

Bron: Mulier Instituut, onderzoek vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder beperking, 2024.

Angelina Gómez Berns
a.gomezberns@mulierinstituut.nl

Caroline van Lindert
c.vanlindert@mulierinstituut.nl

Tessa Schurink – van 't Klooster
tessa.schurink@rivm.nl

Mulier Instituut | 2025